ZÁRÓ SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Humán kapacitások fejlesztése térségi szemléletben a Kunszentmiklósi járásban

EFOP-3.9.2.-16-2017-00007

2020.

Tartalomjegyzék

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ 4
1. A projektelőzménye, háttere 6
1.1. Általános cél 6
1.2. A konstrukció céljai 6
1.3. A humán közszolgáltatásokkal szemben az alábbi elvárások fogalmazódnak meg 7
1.4. A projekt célrendszere, célcsoportja 8
1.4.1. Projektcélok a megvalósítási időszakban: 8
1.4.2. A konstrukció kiemelt célcsoportjai: 9
1.4.3. A konstrukció célcsoportjainak lokális értékelése alapján kiválasztott közvetlen célcsoportjai: 9
1.4.4. Közvetett célcsoportok a szükségletek megvalósíthatóságának értékelése alapján 10
1.5. A konzorcium összetétele 10
2. Indikátorértékek projektszintű szakmai, számszerűsíthető teljesülése 11
2.1. Támogatott programokban részt vett tanulók 11
2.2. Informális –és nem formális képzésben résztvevő gyerekek és fiatalok 12
2.3. Továbbképzési programban résztvevő humán közszolgáltatásban dolgozók ... 13
2.4. A továbbképzést tanúsítvánnyal/ bizonyítvánnyal elvégző humán közszolgáltatásban dolgozók 15
2.5. A program elhagyásának időpontjában képesítést szerzők 31
3. Szakmai műszaki elvárások projektszintű szakmai, számszerűsíthető teljesülése 39
3.1. A projekt valamely programelemébe bevont személyek 39
3.2. Humán szolgáltatók között létrejött Együttműködési megállapodások 40
3.3. Szakember adatbázisba felvételt nyertek 42
3.4. A projekt keretében képzésen részt vett humán közszolgáltatásban dolgozók . 45
3.5. Alap –és kulcskompetenciák fejlesztésben résztvevő tanulók 45
3.6. Pénzügyi ismeretek programba bevont tanulók 82
3.7. A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, az öko-tudatosság fejlesztése címen szervezett programokon részt vettek 90
3.8. Ösztöndíj programba bevont hátrányos helyzetű tanulók/hallgatók 113
3.9. Komplex óvodai fejlesztésbe bevont gyermekek 115
3.10. Komplex óvodafejlesztésbe bevont pedagógusok 156
3.11. Korai iskolaelhagyást megelőző modellprogram 175

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3.14. Beruházások 195
3.15. A programok alátámasztásának dokumentálása 196
4. A projekt számszerűsített célértékei (indikátor, műszaki-szakmai elvárások)..... 197
4.1 Indikátor teljesülés projekt záráskor 197
4.2. Műszaki szakmai elvárások teljesülés projekt záráskor 198
5. Fenntartás 199

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A kunszentmiklósi térséget alkotó települések és konzorciumi partnereik sikeres összefogását bizonyította az EFOP-3.9.2-16-2017-00007 a „Humán kapacitások fejlesztése térségi szemléletben a Kunszentmiklósi járásban” c. projekt, mely a területi egyenlőtlenségek és hátrányok csökkentésének közös megvalósítására jött létre. A 2018. február 1.-2020. augusztus 31 időszak teljesítéséről és célértékeiről ad számot a záró beszámoló.
A vidék társadalmi felzárkózását elősegítő programok megvalósítását közös erőfeszítésben, együttműködésben célravezetőbb elérni, ezért jött létre Kunszentmiklós vezetésével a 10 tagú konzorcium.

A konzorciumot alkotó tagok széles társadalmi támogatottságot magába foglaló rendezvényeket, programsorozatokat indítottak el. Mindez láthatóan három pilléren nyugodott, egyrészt a humán szféra dolgozói kapacitását segítették képzésekkel és munkavállalói kompetenciafejlesztésekkel. A második terület az óvodák többirányú komplex fejlesztésébe az óvodapedagógusok és az óvodahasználók egyaránt bevonásra kerültek. Harmadikként az általános - és középiskolások valamint felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatók – kiemelve a hátrányos helyzetben élőket – kaptak szakmai és anyagi támogatást foglalkoztathatóságuk esélynöveléséhez.

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférést elsősorban a nyújtott szolgáltatások köre, integráltsága, minőségi jellemzői (pl. szakemberek felkészültsége, rendelkezésre állása stb.) határozták meg, amiben minőségi változások álltak be az elmúlt két évben. Az önkormányzati fenntartású intézmények örömmel fogadták a képzési/átképzési lehetőségeket, hiszen hosszútávon elsősorban azokat a munkavállalókat képesek foglalkoztatni a fenntartók, akik több szakképesítéssel, rész szakképesítéssel is rendelkeznek vagy olyan kompetenciák birtokában vannak, amellyel több tevékenységi kört (munkakört) is képesek ellátni.
Az óvodafejlesztések komplexitását adta, hogy az intézmények Pedagógiai Programjához illeszkedő, de azt kiegészítő egészségfejlesztést formáló, környezettudatosságot szem előtt tartó és a különféle mozgászavarban vagy egyéb hátrányokkal küzdő gyermekek

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

fejlesztése valósult meg. Ezzel párhuzamosan a szülőket igyekeztek bevonni a szemléletformálásra hangsúlyt helyező rendezvényekre.
Megújult a pedagógusok módszertani kultúrája is a helyi problémákra reagálva, de bekapcsolódtak ismeretátadást nyújtó belső képzésekre, műhelymunkákra, ami a hátrányos helyzetű és különféle zavarokkal küzdő gyermekek esélyegyenlőségét, felzárkózását támogatta.
Az iskolán kívül szervezett foglalkozások, programok során a munkaszervezés oly formában valósult meg, ahol a tanulók motivációit általában a személyes érdeklődés, a személyiségfejlesztés, vagy az önkifejezés igénye adta. Úgy tanultak, hogy közben pozitív tapasztalatokat és sikerélményeket szereztek, a rendszeres események színterei biztosították a nem formális tanulás lehetőségeit. A cél az volt, hogy praktikus ismereteket adjon, olyanokat, melyek az önbizalmat megerősítik a formális színtereken szerzett tanulási ismeretekkel kiegészülve. A tanulókon látható volt, hogy szinte észrevétlenül nyitottabbakká, kreatívabbakká váltak az eltelt időszakban, családi napok, különféle táborok, interaktív előadások, vetélkedők, kirándulások, zenés – és sportrendezvények során.

Elmondható, hogy sikerült színesebbé, minőségibbé, nyitottabbá tenni az itt élő gyerekek, fiatalok és felnőttek életét, ami esélyt és önbizalmat ad nekik társadalmi hátrányuk javításához. Az eltelt idő megmutatta, hogy az egész életen át tartó tanulással lehetséges a kitűzött célokat megvalósítani, ami reális jövőképe lehet a felnövekvő nemzedéknek.

Első részben a projekt előzményeinek, célkitűzéseinek, célcsoportjának rövid bemutatása, majd ezt követi a kötelező és önként vállalt tevékenységek sikeres projektszintű beszámolóinak összegzése, eredményeinek kimutatása az indikátorok és műszaki szakmai elvárások tagolódásának megfelelően.

A projektzáró beszámolójába a konzorciumi tagoktól érkezett szakmai beszámolók anyagai kerültek beépítésre, azokat felhasználva került összeállításra, véglegesítésre. Mindazoknak, akik részt vettek vagy közreműködtek a dokumentum elkészítésében, köszönet illeti munkájukat.

Pocsai Enikő, szakmai vezető

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. A projektelőzménye, háttere

1.1. Általános cél

A Kormány a Partnerségi Megállapodásban célul tűzte ki a közszolgáltatások minőségi fejlesztését és hozzáférhetőségének javítását.

- Az EFOP-3.9.2.-16 konstrukció kiemelt célja, hogy hozzájáruljon az egyes humán közszolgáltatásokban dolgozók képzettségének javításához, ezáltal is fejlesztve az általuk ellátott szolgáltatások minőségét és hatékonyságát. A konstrukció javítani kívánja az országosan homogén szolgáltatások átalakítását a kisközösségekre - személyre szabott szolgáltatásokon keresztül -, valamint céljának tekinti a helyi közösségek számára.
- A települési önkormányzatok által fenntartott alapszintű humán közszolgáltatásokban dolgozó szakemberek képzése, továbbképzése, tapasztalatcsere a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés növelése érdekében, különös tekintettel a hátrányos helyzetű emberek hozzáférésének biztosítására.

1.2. A konstrukció céljai

A humán közszolgáltatások fejlesztésével szemben az alábbi elvárások fogalmazódnak meg:

- Az ország bármely részén élők számára egyaránt elérhetők legyenek a felmerülő szükségletekre érdemben reagáló közszolgáltatások.
- A szolgáltatásokat személyre szabott szolgáltatásokká kell átalakítani: a polgárok ellátottak helyett egyre inkább a szolgáltatások igénybevevőivé kívánnak válni, mégpedig oly módon, hogy lehetőségük legyen azok kialakításában, működtetésében való aktív részvételre is.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- A hatékonyság növelése a szolgáltatások nyújtása során: kevesebb vagy ugyanannyi pénzből magasabb színvonalat kell elérni, melyhez el kell mozdulni stratégiai eredményesség- és hatékonyságnövelés felé. A közszolgáltatások szervezésénél a menedzsmentszemlélet mellett egyre nagyobb teret kell adni a vállalkozói (rugalmas szervezetek létrehozásán alapuló) megközelítésnek részint közösségi vállalkozások indításával, részint az adott szolgáltató szektor egészében gondolkodva, fenntartótól függetlenül az összes szolgáltatót átfogó együttműködések kialakításával.
- Az informatikai alkalmazásokat növekvő súlyuknak megfelelően, de céltudatosan kell kezelni egyrészt a keletkező adatvagyon célzott elemzése és hasznosítása érdekében, másrészt a használói, résztvevői elvárások kielégítése céljából.
- A közszolgáltatások integrált szemléletben kerüljenek fejlesztésre, mert a közszolgáltatások integrációja multiplikatív hatással lehet a térségfejlődésére.

1.3. A humán közszolgáltatásokkal szemben az alábbi elvárások fogalmazódnak meg

- Az ország bármely részén élők számára egyaránt elérhetők legyenek a felmerülő szükségletekre érdemben reagáló közszolgáltatások.
- A szolgáltatásokat személyre szabott szolgáltatásokká kell átalakítani: a polgárok ellátottak helyett egyre inkább a szolgáltatások igénybevevőivé kívánnak válni, mégpedig oly módon, hogy lehetőségük legyen azok kialakításában, működtetésében való aktív részvételre is.
- A hatékonyság növelése a szolgáltatások nyújtása során: kevesebb vagy ugyanannyi pénzből magasabb színvonalat kell elérni, melyhez el kell mozdulni a stratégiai eredményesség- és hatékonyságnövelés felé, azaz kizárólag a prioritást élvező programokat szabad finanszírozni. A közszolgáltatások szervezésénél a menedzsment (szervezet belső működtetésére ható) szemlélet mellett egyre nagyobb teret kell adni a vállalkozói (rugalmas szervezetek létrehozásán alapuló) megközelítésnek részint közösségi vállalkozások indításával, részint az adott szolgáltató szektor

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

egészében gondolkodva, fenntartótól függetlenül az összes szolgáltatót átfogó együttműködések kialakításával.

- Az informatikai alkalmazásokat növekvő súlyuknak megfelelően, de céltudatosan kell kezelni egyrészt a keletkező adatvagyon célzott elemzése és hasznosítása érdekében, másrészt a használói, résztvevői elvárások kielégítése céljából.

1.4. A projekt célrendszere, célcsoportja

1.4.1. Projektcélok a megvalósítási időszakban:

- A közszolgáltatásokban dolgozók végzettségi-, képzettségi- és szaktudásszintjének meghatározása megkérdezéssel, ami az adatbázis kialakításának és a szükséges képzéseknek az alapja.
- A humán közszolgáltatásokban dolgozók szak-, át- és továbbképzése.
- A humán közszolgáltatásban dolgozók képzése, szakmai kompetenciák fejlesztése.
- A helyi humán közszolgáltatásban dolgozó szakemberek közti információcsere, koordináció erősítése.
- Települési közszolgáltatások fejlesztése.
- A gyermekek/tanulók személyiség- és kompetenciafejlesztését, iskolai és munkaerő-piaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programok megvalósítása, helyi kezdeményezések támogatása kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók bevonására.
- A hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók/hallgatók köznevelséhez/felsőoktatáshoz való hozzáférésének biztosítása.
- Komplex óvodai szolgáltatásfejlesztés, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyerekek óvodai neveléshez való hozzáférésének biztosítására.
- Hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettségű rossz munkaerő –piaci esélyekkel küzdő lakosság munkaerő piaci esélyeinek javítása.
- Korai iskolaelhagyást megelőző modellprogram kidolgozása és megvalósítása szociális hátrányokkal küzdő csoportok részére a célcsoport aktívbevonásával

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A projekt céljai közül a legfajsúlyosabbnak tekinthető a gyermekekkel kapcsolatos fejlesztések megvalósítása, amely a térség humánközszolgáltatás-fejlesztési igényei közül is az egyik legjelentősebb. A komplex óvodai szolgáltatásfejlesztés és a gyermekek személyiség- és kompetenciafejlesztését, iskolai és munkaerő-piaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programok megvalósítása, helyi kezdeményezések támogatása képezi a tervezett projekttevékenységek többségének céljait

A települések szinte mindegyikére jellemző közszolgáltatás típusai az alábbiak:

- egészségügyi szolgáltatások- háziorvosi szolgálat, fogorvos, védőnői szolgálat
- nevelés és oktatás- óvoda, alapfokú oktatási intézmény
- szociális szolgáltatások- gyermekjóléti és családsegítő szolgálat, nyugdíjas klub
- közművelődés - művelődési, - közösségi ház, könyvtár, faluház

1.4.2. A konstrukció kiemelt célcsoportjai:

- a hátrányos helyzetű, aktívkorú lakosság,
- a fiatalkorú lakosság,
- a helyi közszolgáltatásban, köznevelésben dolgozók, ill. potenciális alkalmazottak,
- a társadalmi együttélés, felzárkózás, közösségfejlesztés tekintetében célcsoportként jelenik meg adott projekt hatóterületén élő teljes lakosság.

1.4.3. A konstrukció célcsoportjainak lokális értékelése alapján kiválasztott közvetlen célcsoportjai:

- a konzorciumi településen dolgozó közszolgáltatásban

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

dolgozók és a pályaválasztás, -változtatás előtt álló fiatalok és az aktív korú munkanélküliek, mint potenciális közszolgáltatásban dolgozók

- közép- és általános iskolai tanulók, illetve azon iskoláskorúak, akik nem vesznek részt oktatásban,
- a hátrányos helyzetű, aktívkorú lakosság,
- óvodások és azon 3 év feletti gyermekek, aki nem járnak óvodába

1.4.4. Közvetett célcsoportok a szükségletek megvalósíthatóságának értékelése alapján

- diákok és óvodások szülei,
- a helyi közszolgáltatásban, köznevelésben dolgozók, ill. potenciális alkalmazottak családtagjai
- a konzorcium települések teljes lakossága.

1.5. A konzorcium összetétele

A konzorcium az átfogó stratégiai cél elérése érdekében alakult meg, az alábbi tagokkal:

- Kunszentmiklós Város Önkormányzata,konzorciumvezető
- Apostag Község Önkormányzata, konzorciumi tag
- Dunaegyháza Község Önkormányzata, konzorciumi tag
- Kunadacs Község Önkormányzata, konzorciumi tag
- Kunpeszér Község Önkormányzata, konzorciumi tag
- Szalkszentmárton Község Önkormányzata, konzorciumi tag
- Tass Község Önkormányzata, konzorciumi tag
- Magyar Szabadidősport Szövetség, konzorciumi tag
- Fénykörközösség Kutatási és Fejlesztési Nonprofit Kft., konzorciumi tag
- Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, konzorciumi tag

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2. Indikátorértékek projektszintű szakmai, számszerűsíthető teljesülése

2.1. Támogatott programokban részt vett tanulók

A konzorciumot alkotó települések (Apostag, Dunaegyháza, Kunadacs, Kunpeszér, Kunszentmiklós, Szalkszentmárton, Tass) által szervezett programokon a helyi általános – és középiskolába járó tanulók vettek részt, kikkel az önkormányzatok Együttműködési megállapodást kötöttek a projektidőszakra. Minden település számára egyértelmű volt, hogy a projekt által kínált lehetőségek minden tanulóhoz eljussanak, így a programokban a hátrányos helyzetű diákok is bekapcsolódtak.

Az indikátorban a pénzügyi, a fenntartható fejlődés (ÖKO) valamint az alap-és kulcskompetenciák fejlesztésére szervezett rendezvényeken részt vett tanulók által elért eredmények kerülnek bemutatásra.
Elszámolásra a 7 település által lebonyolított rendezvényeken megjelentek kerültek.

Tevékenység	**Elvárt célérték**	**Teljesített célérték**	**Teljesítés aránya**	**Ebből nő**
Támogatott programokon részt vett tanulók	**600 fő**	2308 fő	385 %	1155 fő
Települési megoszlás	**Apostag**	191 fő	nr	84 fő
	Dunaegyháza	105 fő	nr	62 fő
	Kunadacs	83 fő	nr	42 fő
	Kunpeszér	62 fő	nr	34 fő
	Kunszentmiklós	1393 fő	nr	688 fő
	Szalkszentmárton	309 fő	nr	159 fő
	Tass	165 fő	nr	86 fő

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2.2. Informális –és nem formális képzésben résztvevő gyerekek és fiatalok

Az iskolán kívül szervezett foglalkozások, programok során a munkaszervezés úgy került tervezésre, hogy a résztvevők motivációit figyelembe véve, pozitív tapasztalatokat és sikerélményeket szerezzenek a tanulók. Az elvárásnak úgy tettünk eleget, hogy a témákat, módszereket és a helyszíneket is igyekeztünk folyamatosan változtatni. Ezáltal nem volt monoton, egyhangú a programok sorozata.

A nem formális tanulás célja az volt, hogy olyan új ismereteket adjon, melyek kiegészítik a formális színtereken szerzett ismereteket. A tanulókon látható volt, hogy szinte észrevétlenül nyitottabbakká, kreatívabbakká váltak az eltelt időszakban. Ezáltal sokkal fogékonyabbá váltak az új ismeretek megszerzése felé.

Az informális úton szerzett új „tudást” elsősorban olyan egyszeri rendezvényeken kapták tanulóink, ami éppen a tervezőtlenségében rejlett. Ezeket az ismereteket nem tudatosan, hanem véletlenszerűen „szippantották fel”.

Nagy szerepet kapott az egymástól való tanulás lehetősége és képessége, kortárscsoporttagok és a felnőttekkel való kapcsolatba kerülés révén. Természetesen szerveztünk olyan programokat is melyek ismétlődésen alapultak, rendszeresen várta az önként jelentkezőket. A cél az volt, hogy a tanulás járulékos tevékenység legyen, így szívesen vettek részt valamennyi programokon.

Tevékenység	**Elvárt célérték**	**Teljesített célérték**	**Teljesítés aránya**	**Ebből nő**
Informális –és nem formális képzésben részt vett tanulók és fiatalok	**400 fő**	2308 fő	577 %	1155 fő
Települési megoszlás	**Apostag**	191 fő	nr	84 fő
	Dunaegyháza	105 fő	nr	62 fő
	Kunadacs	83 fő	nr	42 fő
	Kunpeszér	62 fő	nr	34 fő
	Kunszentmiklós	1393 fő	nr	688 fő
	Szalkszentmárton	309 fő	nr	159 fő
	Tass	165 fő	nr	86 fő

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2.3. Továbbképzési programban résztvevő humán közszolgáltatásban dolgozók

A táblázatban bemutatásra kerül a képzéseket, kompetencia területeket tartalmazó lista települési szintű bontásban, melyek a helyi igényekre reagáltak.**A képzések segítették az önkormányzatokat, hogy az eddig szakképzetlen munkaerőik, vagy a helyettesítéssel megoldott munkakörök szakképzett szakemberek által legyenek betöltve. Itt a humán szférában dolgozó munkavállalók képzésbe való bekapcsolódásáról ejtünk néhány mondatot, azokról, akik felnőttképzési szerződést kötöttek a képző intézményekkel.** Miután nem volt lemorzsolódás, így a képzés hasznosulásáról a képzést elvégzők, azaz a 2.4. pontban számolunk be részletesen.

Olyan képzéseken vettek részt a jelentkezők, melyek hozzájárultak:

- a helyi képzettségi szintek fejlesztéséhez, versenyképességük javulásához,
- a vidék megtartó képességének erősítéséhez, amely megállítja vagy lassítja a migrációs folyamatokat,
- a településeken élő hátrányos helyzetű gyerekek, tanulók és felnőttek is haszonélvezői legyenek.

A humán szektorban dolgozók átképzése/kompetencia fejlesztése hosszú távon biztosíthatja a települések számára a projekt céljaival való koherenciát és a lakosság alapszintű szolgáltatásinak minőségi hozzáférését, a helyi esélyegyenlőség érvényesülését.

A beszerzést próbáltuk gördülékennyé tenni, oly formában, hogy a több települést érintők körében jól sikerült az együttműködés, tehát a közös beszerzés. A legnagyobb gondot a munkahelyről történő távolmaradás jelentette a munkáltatóknak, nem kis fejtörést okozva ezzel. Kellő rugalmassággal és a távoli célokra összpontosítva azonban ezt a nehézséget is át lehetett hidalni a kieső időre.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Abban az esetben, amikor kifejezetten egy helyi problémát orvosló képzés szervezése zajlott, akkor a dolgozók előnyben részesítették a távoktatás különféle formáit, így bővítetve tudásukat (blendeid, e-learning).

Humán szférában dolgozók képzésen résztvevők kimutatása			
Település	**Teljesítés (fő)**	**Nő (fő)**	**Képzés megnevezése**
Kunszentmiklós	**55**	**46**	Fejlesztő biblio terápia
			Épület energetika
			Pályázatírás
			Angol (első 30 óra)
			Angol (második 30 óra)
Kunadacs	**9**	**9**	ECDL
			Pályázatírás
			Angol (alap)
			Angol (haladó)
Kunpeszér	**4**	**3**	Angol (alap)
Tass	**19**	**16**	ECDL
			Pályázatírás
			Angol (alap 60 óra)
			Angol (haladó 60 óra)
			Német szaknyelv-kommunikáció
			Angol szaknyelv-kommunikáció
			Angol kezdő (30 óra)
			Német (kezdő 30 óra)
			Angol (alapszintű 30 óra)
			Angol haladó (30 óra)
Szalkszentmárton	**20**	**18**	ECDL
			Könyvtári szakember
			Kulturális rendezvényszervező OKJ
			Élelmezésvezető OKJ
			Szakács OKJ
			Diétás szakács OKJ
			Angol (alap)

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

			Angol (haladó)
Apostag	**15**	**11**	Kulturális rendezvényszervező OKJ
			Pályázatírás
			Angol (alap)
			Angol (haladó)
			Táblázatkezelés
Dunaegyháza	**12**	**12**	Pályázatírás
			Coach képzés
			Angol (alap)
			Táblázatkezelés
ÖSSZ:	**134**	**115**	

2.4. A továbbképzést tanúsítvánnyal/ bizonyítvánnyal elvégző humán közszolgáltatásban dolgozók

Az előző pontban a képzések előzményeiről, beszerzéseiről és indulásuk körülményeiről adtunk számot, most pedig azok eredményességeit, hasznosultságukat szeretnénk bemutatni. A táblázatban azok szerepelnek, akik a szükséges képzések elvégzését igazoló dokumentummal rendelkeznek.
A települések nyertesei a képzéseknek. A hosszú ideig betöltetlen álláshelyek végre betöltésre kerültek, olyan szakemberek által, akik átképzéssel a helyi humánerőforrást javítani tudják. A lakosság, különösen a hátrányos helyzetben élők a helyi alapszolgáltatás minőségi változásaiban érzékelte.

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférést elsősorban a nyújtott szolgáltatások köre, integráltsága, minőségi jellemzői (pl. szakemberek felkészültsége, rendelkezésre állása stb.) határozták meg, amiben minőségi változások álltak be az elmúlt két évben.

A visszajelzések alapján elmondható, hogy az önkormányzatok minden esetben örömmel fogadták a munkavállalók képzés/átképzési lehetőségét. Hosszútávon csak azokat a munkavállalókat képesek foglalkoztatni, akik több szakképesítéssel, rész

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

szakképesítéssel rendelkeznek vagy olyan kompetenciák birtokában vannak, amellyel több tevékenységi kört (munkakört) is képesek ellátni, mert így válhatott elérhetővé a hátrányos térségben élők számára a minőségi alapszolgáltatás**.**

Humán szférában dolgozó tanúsítványt szerzők kimutatása			
Település	**Teljesítés (fő)**	**Nő (fő)**	**Képzés megnevezése**
Kunszentmiklós	**55**	**46**	Fejlesztő biblio terápia
			Épület energetika
			Pályázatírás
			Angol (első 30 óra)
			Angol (második 30 óra)
Kunadacs	**9**	**9**	ECDL
			Pályázatírás
			Angol (alap)
			Angol (haladó)
Kunpeszér	**4**	**3**	Angol (alap)
Tass	**19**	**16**	ECDL
			Pályázatírás
			Angol (alap 60 óra)
			Angol (haladó 60 óra)
			Német szaknyelv-kommunikáció
			Angol szaknyelv-kommunikáció
			Angol kezdő (30 óra)
			Német (kezdő 30 óra)
			Angol (alapszintű 30 óra)
			Angol haladó (30 óra)
Szalkszentmárton	**20**	**18**	ECDL
			Könyvtári szakember
			Kulturális rendezvényszervező OKJ
			Élelmezésvezető OKJ
			Szakács OKJ
			Diétás szakács OKJ

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

			Angol (alap)
			Angol (haladó)
Apostag	**15**	**11**	Kulturális rendezvényszervező OKJ
			Pályázatírás
			Angol (alap)
			Angol (haladó)
			Táblázatkezelés
Dunaegyháza	**11**	**11**	Pályázatírás
			Coach képzés
			Angol (alap)
			Táblázatkezelés
ÖSSZ:	**133**	**114**	

Apostagon, és Szalkszentmártonban <u>kulturális rendezvényszervező</u> képzésben vettek részt dolgozók.

Apostagon a közművelődési feladatok keretében könyvtárat és műemlék épületében (egykor zsinagóga) közösségi teret, azon belül helyi gyűjteményt, Nagy Lajos Emlékszobát működtetnek. Az épület megújulásával felélénkült a település kulturális élete. Ez indokolta a tárlatvezető és a könyvtárban dolgozó beiskolázást.

A képzés szakmai tárgyai között szerepelt a helyi társadalom- és kultúraismeret, illetve a hátrányos helyzetű, leszakadó csoportok bevonása a rendezvényekbe. Az itt szerzett tudást a napi munkájuk során használták, használják fel.

A képzést két fázisban végezték: 1. e-learning - 2. külön kontaktanyag leadásával. Ezt követően került sor a vizsgázásra, OKJ-s bizonyítvány megszerzésére.

A tananyag két fő részből állt:

- rendezvényszervezés
- a társadalom és kultúraismeret.

Közművelődési feladatok keretében múzeumot, könyvtárat is működtet **Szalkszentmárton**. A múzeum és a könyvtár a művelődési ház egyik integrált szolgáltatási ága, az ott dolgozó tárlatvezető és a könyvtárban dolgozó végezte el a kulturális rendezvényszervezői tanfolyamot. A képzés szakmai tárgyai között szerepelt

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

a helyi társadalom- és kultúraismeret, illetve a hátrányos helyzetű, leszakadó csoportok bevonása a rendezvényekbe. Az itt szerzett tudást a napi munkájuk során használták föl.

Ennek oka egyrészt a megnövekedett számú kulturális, közösségfejlesztést erősítő programok és különféle társadalmi csoportok rendezvényeinek szervezése a településen, amelyhez nem állt rendelkezésre kellő számú szakember. A helyi önkormányzat alacsony szolgáltatói szektorral bír, ezért elengedhetetlen a társágazatok integrált formában történő működése, azaz átjárhatósága.

Munka mellett nem sok lehetőség van saját képzésre ezért is volt jó az e-learning képzés. Azonnal elkezdhető, gyors és egyénre szabott saját ütemben haladva végezhető a tanfolyam. Az online felületen volt lehetőség a tananyag elsajátítására, leckék tanulására, tesztek kitöltésére, ezek után volt lehetőség a következő tananyaghoz hozzájutni. (számos videó, prezentáció segítségével).

Pályázatírás és projektmenedzsment képzést a nagyszámú projektek kezelése tette indokolttá a térségben: Apostagon, Dunaegyházán, Kunszentmiklóson, Tasson és Kunadacson.

Az **apostagi** és **dunaegyházi** önkormányzatok esetében az **európai uniós pályázati** rendszer számtalan ponton érinti a napi életüket, mondhatjuk, hogy lassan alapkompetenciává kell, hogy váljon a pályázatok kezelésében lebonyolításában, végrehajtásában történő munkavégzés. Emiatt a humán alapszolgáltatásokban dolgozó kollégák közül, megvizsgálva a feladat ellátását, a személyes kompetenciákat, és a szakmai továbbfejlődés lehetőségeit, döntött úgy a munkáltató a résztvevő kollégák **képzésben** való kiválasztására.

Célunk volt, hogy a bevont kollégák számára a 30 órás képzés átfogó ismeretet nyújtson

- az Európai Uniós pályázati rendszerről,
- a pályázatírás előkészítéséről, folyamatáról és lépéseiről,
- az irányító hatóságokról és közreműködő szervezetekről,
- az aktuális jogszabályokról,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- a projekt megvalósításában részt vevő személyek feladatairól,
- a megvalósítás szakaszairól, a kötelező dokumentációkról és
- az EPTK felület használatáról

A képzés 30 órája rendkívül tartalmasan, sok-sok gyakorlati példán keresztül, interaktív módon valósult meg, konkrét helyi esettanulmányokon keresztül. A képzés során bármikor lehetett kérdéseket feltenni, amelyekre minden esetben választ kaptunk.

Kunszentmiklós hivatalában dolgozók a szerteágazó pályázatok miatt látta szükségét a **pályázatírás és projektmenedzsment képzésen** történő részvétellel. Olyan kompetenciák lettek megszerezhetőek, amivel eredményesebb és hatékonyabb munkavégzés várható el a köztisztviselőktől. A tananyag az alábbi témákból állt: pályázattípusok megismerése, menedzsment ismeretek elsajátítása, EPTK felület használatának megtanulása. A résztvevők elégedettek voltak a képzés színvonalával és a szerzett tudás mennyiséggel is.
Pályázatírás és projektmenedzsment képzésen résztvevők közül sokan új tudással gazdagodtak, míg voltak olyan kollégák is, akiknek a képzés segített felelevéníteni a már előzetesen meglévő tudásukat.

A **Pályázatírás és projektmenedzsment képzés** során a **tassi** humán munkavállalók megismerhették az Európai Uniós pályázati rendszer főbb jellemzőit, a pályázatkészítés gyakorlati szempontjait, a pályázatok előkészítésének alapelveit, a pályázatírás folyamatának lépéseit, a pályázati dokumentáció elkészítésének folyamatát, annak főbb formai és tartalmi követelményeinek figyelembevételével, valamint az uniós projektek lebonyolításának, finanszírozásának folyamatát, ismereteket szereztek az EPTK felület használatáról.

Kunadacson a településfejlesztés érdekében szükséges volt a hivatalban dolgozók részére a **pályázatírás és projektmenedzsment képzés** biztosítása. 3 fő

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

munkavállaló vett részt rajta.A megszerezett kompetenciák: pályázattípusok megismerése, menedzsment ismeretek elsajátítása, EPTK felület használatának megtanulása, a résztvevők feladatainak ellátását segíti. A dolgozók elégedettek voltak a képzés színvonalával. A megszerzett ismereteket hatékonyan tudják használni a munkafolyamatokban, a mindennapokban. Képesek önállóan pályázati forrásokat felkutatni, előkészíteni a pályázati dokumentációt, megtervezni a projektmenedzsment folyamatokat, kapcsolatot tartani a közreműködő szervezet munkatársaival.

A humán szférában dolgozók legnagyobb kompetencia hiányát az **angol nyelvben** való jártasság mutatta, ezért több település is **kezdő - és haladó csoportos oktatást** szervezett. **Így indultak el a 7 településen** saját beszerzéssel a tanfolyamok.
Apostag30-30 órás, míg**Dunaegyháza**30 órás képzés keretében„A kezdő" és „A2" csoportban tervezte megvalósítani a fejlesztést.

A kialakult körülmények nehezítették, hogy a képzés bonyolítása a járványügyi helyzet időszakában történt. Emiatt számos bizonytalansággal és nehézséggel néztünk szembe, amit folyamatos monitorozás mellett is csak nagy nehézségek árán tudtunk lezárni.
Az online formában ZOOM alkalmazáson keresztül tartott képzési napokon, 2 szinten zajlott az oktatás, amelybe előzetes tudásszint felmérő alapján rendezték. A kezdő, és A2 csoportba a jelentkezőket. A gördülékenyebb lebonyolítás érdekében a képzést Apostag és Dunaegyháza egy időben valósította meg, ezért mindkét csoportban szerepelt mindkét településről bevont végső kedvezményezett. A tanítás két különböző nyelvtanár bevonásával történt, amelyből egyikük angol anyanyelvű volt. A képzési órákon meghatározott tematika alapján, beszéd centrikus módon zajlott az oktatás.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunpeszéren a Kecskeméti Szakképzési Centrum valósította meg a képzéseket. (30 óra). Ezeknek tartalmi részletezése az alábbi:

A képzés során megszerezhető kompetenciák KER A1 szinten:

Szövegértés – Hallás utáni értés: Megérti a személyére, a családjára, a közvetlen környezetére vonatkozó, gyakran használt, egyszerű szavakat és szókapcsolatokat, ha lassan és tagoltan beszélnek hozzá.
Szövegértés – Olvasás: Megérti a nagyon egyszerű mondatokat, például hirdetésekben, plakátokon vagy katalógusokban az ismert nevek vagy szavak segítségével.
Beszéd – Társalgás: Képes egyszerű kapcsolatteremtésre, ha a másik személy kész mondanivalóját kissé lassabban vagy más kifejezésekkel megismételni, illetve segíti a mondanivaló megformálását. Fel tud tenni és meg tud válaszolni olyan kérdéseket, amelyek a mindennapi szükségletek konkrét kifejezésére szolgálnak.
Beszéd – Folyamatos beszéd: Egyszerű kifejezésekkel és mondatokkal be tudja mutatni a lakóhelyét és az ismerőseit.

Írás: Tud képeslapra rövid és egyszerű (például nyaralási) üdvözletet írni. Ki tud tölteni egyszerű nyomtatványon a személyi adataira vonatkozó részeket, például a szállodai bejelentőlapon a nevét, az állampolgárságát és a címét.

A1.1 modul tartalma:

Nyelvtani ismeretek

- a létige – állító, tagadó, kérdő mondatokban, jelen és múlt időben
- a főnevek egyes és többes száma
- névelők, birtokos névmások *(a / an, the, my / your / his / her*, stb.)
- birtokos szerkezet (*possessive's)*
- melléknevek használata
- gyakoriságot jelentő idő határozószók

Témakörök és szókincs

- számok 1-20
- országok nevei

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- nemzetiségek, nyelvek
- mindennapi tárgyak
- családtagok
- ételek és italok
- foglalkozások

Kommunikációs és civilizációs ismeretek

- köszönési formák
- mások bemutatása
- az óra - az idő kifejezése
- formális-informális emberi kapcsolatok és ezeknek a nyelvhasználatban történő megjelenése
- az Egyesült Királyság részei
- névhasználat az Egyesült Királyságban
- munkahelyek

A megengedett 20 % hiányzást senki sem lépte túl és a modulzáró vizsgán mindenki teljesítette az előírt 60 %--ot.

A képzés interaktív, saját élményekre alapozott, a képzés fókuszában a részletes és gyakorlatias ismeretátadás állt, digitális alapokra helyezve a hangsúlyt, interaktív tananyagot is alkalmazva.

Lemorzsolódás nem volt, a felnőtt nyelvtanulók és a tankötelezettségük teljesítése mellett a képzésbe beiratkozó résztvevők motiváltan, közösséggé kovácsolódtak a tanfolyam során, ami a helyi közösség életére is pozitívan hatott. A képzés hasznosságát bizonyítja, hogy a résztvevők megszerzett tudásukat igyekeznek fenntartani, bővíteni és a közeljövőben tervezik a nyelvtanulást folytatni egy 120 órás képzésben a GINOP 6.1.3 projekt keretében, melynek előkészítése folyamatban van.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A megszerzett tudást Kunpeszéren a mindennapokban is tudják a dolgozók hasznosítani, mivel előfordul, hogy külföldi állampolgár keresi fel az önkormányzatot.

Kunszentmiklóson 2 X 30 órás **angol nyelvi képzésbe** kapcsolódtak be a humán közszolgáltatásban dolgozók, melyet a BI Education Kft bonyolított le sikeresen.
A képzés célja a humán szférában dolgozók nyelvi fejlesztése volt.
A képzésen már az első részben megtanultak mellett, a fogalmak pontos használatát, az országok neveit és a használati tárgyak kiejtését tanulták. A képzésnek köszönhetően a résztvevők a nyelvi kompetenciáikat fejlesztették. A képzés második 30 órájában történt lemorzsolódás.
Kunszentmiklós mind a képzéssel mind a megszerzett tudással elégedettek voltak a résztvevők, mert **az új ismereteket a mindennapi életükben is tudják használni.** Többen jelezték, hogy kedvet kaptak a nyelvtanuláshoz, ezért ha indulna helyben újabb tanfolyam, szívesen vennének rajta részt.

Szalkszentmártonban is az **angol képzésekre** a hivatali dolgozók közül önkéntesen lehetett jelentkezni. Mindenkinek sikerült a képzések végén a „házi vizsgát" jó eredménnyel zárni. Az oktató minden órán igyekezett motiválni a résztvevőket játékos tanulással, így akiknek nem ment annyira ők is megértették a tananyagot.
A tanuláshoz megfelelő anyagot kaptunk és az óra után volt házi feladat így ez arra ösztönözte a résztvevőket, hogy otthon is dolgozzanak, ami elősegítette a tudomány elsajátítását. A tanfolyam végén a képzés szintjéhez megfelelően volt egy vizsga, ami mindenkinek sikerült. A tanárnő minden órán íratta szótárfüzetbe a napi új szavakat és jelentésüket, így bővítve a szókincsünket. Azoknak a résztvevőknek sokkal könnyebb dolguk volt, akik előtte egy kicsit is foglalkoztak az angol nyelvvel.
A kollégák számítógépeken dolgoznak, így azokat a programokat, amik segítik a munkájuk gördülékenységét és angol nyelven íródtak, így gyorsabban kezelik ezeket a problémákat. Szalkszentmártonban több külföldi család él, akik csak angol nyelven tudnak kommunikálni. Így egyszerűbb és gyorsabb a hivatali segítségnyújtás.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tasson az **angol alap és haladónyelvi képzés** fő célja a nyelvi alapkészség fejlesztése, az egyéni szükségleteknek megfelelően történő képességfejlesztés, amelyet a munkavállalók a munkájuk során kamatoztathatnak. A nyelvi órák gördülékenyen és zökkenőmentesen mentek végbe, az órákról a képzés résztvevői pozitív élményekről számoltak be. A tanfolyamok végén a képzés szintjéhez megfelelően volt egy vizsga, amelyet valamennyi résztvevő sikeresen teljesített.
A képzések, tanfolyamok az egész életen át tartó tanulás jegyében a folyamatosan fejlődő szakemberek támogatását tette lehetővé.
A képzés hozzájárult a közigazgatás és közszolgáltatásban dolgozók humánerőforrás-bázis kialakításában, megteremtette a személyi állomány folyamatos szakmai képzésének lehetőségét.

Kommunikációs nyelvi készségfejlesztés képzés – egyéni:
Az **idegen nyelvű kommunikációs készségfejlesztés képzés** fő célja a nyelvi alapkészség fejlesztése, az egyéni szükségleteknek megfelelően történő képességfejlesztés, amelyet a munkavállalók a munkájuk során kamatoztathatnak. Másik fő célja volt a szakmai nyelvvizsgára való felkészülés megalapozása. A humán szakemberek nyelvi képzésén a polgármesteri hivatal dolgozói közül 2 fő vett részt. 1 fő **angol** és 1 fő **német nyelven**. A képzésen részt vevő dolgozók a munkájuk során hasznosítani tudják a megszerzett tudást az ügyintézések folyamatában. **Tass** község nagy terjedelmű üdülőterülettel rendelkezik. Az ügyfelek között külföldi állampolgárok is vannak, valamint falunkat turisztikai szempontból is többen látogatják. Az ügyintézők lehetőséget kaptak arra, hogy biztosított legyen az idegen nyelvi szakmai kommunikáció. Napjainkban az idegennyelv-tudás szerepe, jelentősége kulturális és gazdasági szempontból egyébként is vitathatatlan.
A nyelvi órák gördülékenyen és zökkenőmentesen mentek végbe, az órákról a képzés résztvevői pozitív élményekről számoltak be. A koronavírus helyzet miatt a képzést a résztvevők online formában fejezték be. A karantén ideje alatt csak online formában valósulhatott meg az oktatás. A résztvevők a képzés végén tanúsítványt kaptak.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunadacson a Kecskeméti Szakképzési Centrum valósított meg a KER A1.1 és A1.2 modulban szereplő **idegen nyelvi kompetenciák** elsajátítását (2x30 órában). A **képzés** interaktív, saját élményekre alapozott volt, a képzés fókuszában a részletes és gyakorlatias ismeretátadás állt.

Szövegértés – Hallás utáni értés: Megérti a személyére, a családjára, a közvetlen környezetére vonatkozó, gyakran használt, egyszerű szavakat és szókapcsolatokat, ha lassan és tagoltan beszélnek hozzá.
Szövegértés – Olvasás: Megérti a nagyon egyszerű mondatokat, például hirdetésekben, plakátokon vagy katalógusokban az ismert nevek vagy szavak segítségével.
Beszéd – Társalgás: Képes egyszerű kapcsolatteremtésre, ha a másik személy kész mondanivalóját kissé lassabban vagy más kifejezésekkel megismételni, illetve segíti a mondanivaló megformálását. Fel tud tenni és meg tud válaszolni olyan kérdéseket, amelyek a mindennapi szükségletek konkrét kifejezésére szolgálnak.
Beszéd – Folyamatos beszéd: Egyszerű kifejezésekkel és mondatokkal be tudja mutatni a lakóhelyét és az ismerőseit.
Írás: Tud képeslapra rövid és egyszerű (például nyaralási) üdvözletet írni. Ki tud tölteni egyszerű nyomtatványon a személyi adataira vonatkozó részeket, például a szállodai bejelentőlapon a nevét, az állampolgárságát és a címét.

A képzésben résztvevőknek a helyben történő képzés lehetőséget biztosított arra, hogy az idegen nyelvismereteket szerezzenek. Nagy lehetőség volt ez a kistelepülésen. Az idegen nyelvismeret előny, hasznos a mai világban.

Szalkszentmárton Község Önkormányzat és Hivatal dolgozói részt vettek egy 7 modulos **ECDL képzésen.**
7 modul tartalmi felépítése:

- Számítógépes ismeretek

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Szövegszerkesztés
- Táblázatkezelés
- Online ismeretek
- Képszerkesztés
- Prezentáció
- Webszerkesztés

A digitális kompetencia fejlesztése volt a cél, hogy a beérkező ügyfeleket gördülékenyebben és gyorsabban tudjuk fogadni és problémájukat megoldani. A digitális írástudás elsajátítása mellett fontos, hogy az információs társadalom elvárásainak is képes legyen megfelelni a helyi köztisztviselő, készség szinten tudják használni a számítógépet, hozzájuthassanak a világhálón található ismeretekhez.
A tanult ismeretek egymástól független, modulszerű elsajátítását és a kimenetekben meghatározott minősítések megszerzését adta a képzés.

A képzésre a **tassi** polgármesteri hivatal illetve az önkormányzat dolgozóit vontuk be, amivel hozzá kívántuk járulni a humán közszolgáltatásban dolgozók képzettségének javításához, és ezáltal fejleszteni az ellátott szolgáltatások minőségét és hatékonyságát.
A részvevők pozitív tapasztalatokkal gazdagodtak, munkájuk során a tanultakat hasznosítani tudták. Minden résztvevő teljesítette, tanúsítványt kaptak. A képzés időtartamával, tematikájával, módszertanával elégedettek voltak, mert interaktív formájának köszönhetően élvezetessé tették a tanulást.
Az **ECDL célja** az informatikai írástudás elterjesztése, a digitális kompetencia fejlesztése és annak elősegítése, hogy minél több ember az Információs Társadalom teljes értékű tagjává válhasson. Az ECDL megbízható (a PC használatához szükséges valamennyi ismeretet garantálja), egyszerű (konkrét követelményrendszere van, moduláris formája számos előnyt jelent), minőség-orientált (az EU által támogatott, és a nemzetközi ECDL Alapítvány által felügyelt vizsgarendszer), végül, de nem utolsósorban pedig független, azaz készségeket alakít ki, amelyek a hardver és szoftver típusától függetlenül biztosítják az alapvető

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

alkalmazásokban való jártasságot. Nemzetközileg elismert bizonyítványról van szó, amely jelentősen növelte a munkaerő-piaci esélyeket a7 modulos képzés.

Kunadacs önkormányzati és hivatali dolgozói vettek részt az **ECDL oktatáson**. A napi hivatali munkafolyamatok, a ügyfelek megfelelő, gyors és hatékony kiszolgálása érdekében szükséges volt a dolgozók képzése. Az ECDL egy olyan információ-technológiai bizonyítvány melyet jól használhatnak azok, akiknek munkája megköveteli a számítógépes ismereteket, a számítógépek használatát. Az ECDL előnyt jelent, mind a munkavállalók és a munkáltatók számára is. A képzés hozzájárult a dolgozók szaktudásának fejlesztéséhez, és ezáltal biztosított a gördülékenyebb, hatékonyabb munkavégzés.
A 7 modulos képzés során a résztvevők pozitív tapasztalatokat, előnyükre váló, a mindennapi munkában hasznosítható ismereteket szereztek. Minden résztvevő teljesítette a képzést, és tanúsítványt szereztek.

A humán alapszolgáltatások területén a kistelepüléseken problémát jelenthet a megfelelő mentálhigiénés, pszichológusi, szociális területen jelentkező szakember hiánya. A különböző társadalmi, gazdasági hatások, az egyre gyorsuló technológia gyakran befolyásolja negatív irányba a mindennapokat. Ennek terhe megmutatkozik a társas, a szociális, és egyéb területeken. **Dunaegyházán** már korábban megjelent az igény **Life coach** szakember kiválasztására és **képzésére.** Mivel az adott területen nagyon sokféle képzés, tréning (köztük sokféle ún. szabadpiaci is) érhető el, a piackutatás hosszabb időt vett igénybe, mire a legalkalmasabbnak bizonyulót megtaláltuk, több sikertelen beszerzés után. A bemeneti feltételek szigorúak voltak, a jogi diplomával rendelkező jegyző kolléga jelentkezett az adott képzésre.
Cél az ICF alapú mester lifecoach és mediátorképzés többszörösen akkreditált és engedélyeztetett ICF. IAC, EMCC, IACM (amerikai és az európai coach szövetségek által előírt) kompetenciákat nemzetközi követelményeket teljesítő képzési program. 100% gyakorlatorientált.
A 120 (60+60) órás képzés az alábbi 4 modulra épült:

- 1. Desinggondolkodás alapismeretek

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- 2. Konfliktuskezelési alapismeretek,
- 3. Konfliktuskezelés haladó ismeretek,
- 4. Személyi tanácsadó alapismeretek.

A képzés budapesti helyszínen blendid oktatás formában zajlott. A 2:1 képzés eredményeként, sikeres vizsgamunka leadása után angol-magyar nyelvű tanúsítvány került kiállításra.

Dunaegyházán és Apostagon a humán szolgáltatások napi szintű feladat ellátásai során számos területen szükséges bizonyos adatok, tények, egyéb tárolása, kezelése. Az elmúlt időszakban a táblázatok kezelése, aktualizálása, mint feladat egyre inkább előtérbe kerül. Az adatbázisok, táblázatok gyors és precíz kezelésével számottevő munkaidő takarítható meg, a hatékonyság növekedik, a hibák száma minimálisra redukálódik az analóg adatkezelésekkel szemben. A hivatali dolgozók közül azon kollégák kerültek bevonásra, akiknek a munkaköre, teendői ehhez a területhez speciálisan kapcsolódnak (közigazgatás, közművelődés)

Célunk volt, hogy a bevont kollégák számára a 32 órás képzés után megismerjék és készségszinten alkalmazzák a **táblázatkezelő szoftver alapszintű szolgáltatásait**.

Megszerezhető kompetenciák (a képzésben résztvevő a képzés befejezését követően képes:

- Táblázatkezelő fájlok megnyitására és bezárására
- Munkafüzetekkel kapcsolatos műveletek elvégzésére
- Az alkalmazás alapvető beállításainak használatára
- A Súgó funkcióinak használatára
- A cellatartalom szerkesztésére
- Cellákkal kapcsolatos műveletek elvégzésére
- Munkalapok kezelésére
- Képletek és függvények használatára
- Formázási műveletek elvégzésére
- Diagramok létrehozására, szerkesztésére
- Táblázatok nyomtatására

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Költséghatékonysági okokból Apostag és Dunaegyháza a megvalósítást azonos helyszínen és időpontban valósította meg.
A képzés sok-sok gyakorlati példán keresztül, interaktív módon valósult meg, konkrét feladatokon keresztül. A foglalkozásokon bármikor lehetett kérdéseket feltenni, amelyekre minden esetben választ kaptunk.

Szalkszentmártonban a konyha működése folyamatos szakember hiánnyal küzdött (élelmezésvezető és szakács), amit helyettesítővel oldottak meg. Természetesen ez a megoldás csak az akut probléma jegelése volt, amivel az önkormányzat számolt. A legnagyobb problémának az tűnt, hogy az év minden hétköznapján üzemelt, s a szakszerűtlen személyzet pótlását egyre nehezebb volt megoldani humánerőforrás kölcsönzéssel. Ez indokolta a projektben a **szakács és élelmezésvezetői képzésre** delegálását a dolgozóknak.

A konyha látja el az óvoda (gyermekek), általános iskola (tanulók) napi háromszori és a helyben élő nyugdíjasok többségének kiszállítással (házhoz) az étkezését. Sok egyedülálló, idős ember él a településen, akik számára a konyha által főzött napi egyszeri étkezés jelenti a meleg étel biztosítását, melyet az önkormányzat kiemelt feladatnak tekint. Az alapellátás a végzettséget szerzett szakemberek biztosításával kiszámíthatóvá és minőségibbé vált a helyiek számára.

A **szalkszentmártoni** hivatal által működtetett konyhán dolgozó konyhai kisegítő kolléga önkéntesen jelentkezett a **diétásszakács képzésre**.
A közétkeztetés területén, ide értve a fekvőbeteg ellátást biztosító egészségügyi a nevelési-oktatási, a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátást végző, illetve gyermekjóléti alap és szakellátást biztosító intézményeket, a turizmus és a vendéglátás (gyógyszállók, wellness és fitneszszolgáltatások), valamint a speciális igényű táplálás területén (pl. sporttáplálkozás) a diétás által összeállított étrendet készíti el, amely indokolttá tette.
A képzés elvégzése sikeresen zajlott bizonyítványt szerzett a kolléga. Így a szabadságolások, távollétek az év minden napján biztosított.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A **könyvtári szakember képzés**jelenlétet igénylő szakirányú továbbképzés levelező formában valósult meg, havonta két alkalommal, hétvégi időpontokban, két féléven keresztül. A képzés legfőbb célja korszerű könyvtári ismeretek megszerzése volt, melyek területei az információhordozók, dokumentumok gyűjtésére, feldolgozására, tárolására, közreadására; a könyvtári munka és tájékoztatási tevékenység szervezésére irányuló folyamatok. A végzettség birtokában lehetőség nyílik a különböző könyvtártípusok, valamint a szaktájékoztatási feladatokat végző intézmények gyakorlati szaktudást igénylő munkaköreinek betöltésére. A vizsgákon az elméleti és a gyakorlati tudásról is számot kellett adni. Az alapozó információtudományi ismeretek; írás-, könyv-, sajtó- és könyvtártörténetre építkezve alkalmazható a gyakorlati oktatás keretein belüli hálózati ismeretek; tájékoztatás, kommunikáció, olvasásismeret, információforrások; osztályozási rendszerek; formai feltárás, dokumentum-leírás; információelmélet, adatbázis-építés és - kezelés, könyvtár gépesítési ismeretek. A szakdolgozat címe a **Szalkszentmártoni** Könyvtár, Információs és Közösségi Hely közösségépítő szerepe, melyben kutatási módszerként a polgármesterrel készített interjú és a lakosság körében végzett kérdőíves felmérés elemzése igazolja a hipotézist, mely a következő: A települési könyvtárak közösségépítő szerepe hozzájárul a vidék megtartó erejének megőrzéséhez, a vidéki emberek életminőségének javításához. A szakdolgozat védésére államvizsga keretében került sor, melyet a diploma átadása követett.
A képzés elvégzése sikeresen zajlott bizonyítványt szerzett a kolléga. Összegezve elmondható, hogy az önkormányzat hosszútávon csak azokat a munkavállalókat képes foglalkoztatni, akik több szakképesítéssel, rész szakképesítéssel rendelkeznek vagy olyan kompetenciák birtokában vannak, amellyel több tevékenységi kört (munkakört) is képesek ellátni. A fenti képzések a beazonosított szakemberhiány enyhítését segítették, amelyek hozzájárultak a minőségi alapszolgáltatások eléréséhez.

Kunszentmiklóson a fejlesztő biblioterápia képzésen résztvevő humán közszolgáltatásban dolgozó munkatárs a következő kompetenciákat szerezhette meg

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

a képzés elvégzésével: a biblioterápia elméleti és gyakorlati alapjait, kellő mélységű önismeretre tehetett szert. Továbbá: csoportvezetési készséggel gazdagíthatta szakmai-módszertani eszköztárát. A képzés elvégzését követően munkájában tudta a szerzett kompetenciáit felhasználni.

Az energiahatékonyságról szóló 2015. évi LVII. törvény kiegészült egy új szabállyal, amely a közintézmények tulajdonában és használatában álló épületekkel kapcsolatos energiahatékonysági feladatokat szabályozza. A közfeladat ellátását szolgáló épület üzemeltetéséért és fenntartásáért felelős szervezet vezetőjének ötévente energia megtakarítási intézkedési tervet kell készítenie, emellett gondoskodnia kell az épületet használóinak energiahatékonysági szemléletformálásáról is. A jogszabályváltozás új feladatok elé állította **Kunszentmiklóst.** A település 15 db szociális bérlakással, 35 db költségelvű bérlakással, illetve az intézményein keresztül további nagyszámú ingatlannal rendelkezik, melyekre vonatkozóan kötelező az előzőekben említett feladatok elvégzése.
Az **épületenergetikai tanúsítói jogosultsági vizsgára felkészítő képzésen** résztvevő munkatársunk az alábbi főbb témakörökben megszerezhető kompetenciákat sajátította el: az épületek, épülethatároló szerkezetek, valamint az épületgépészeti rendszerek energiaigényének számítási módszerei. Továbbá: az épületekre vonatkozóan a légcsere-szám becslése, fajlagos hőveszteség-tényező meghatározása.

2.5. A program elhagyásának időpontjában képesítést szerzők

A képzési táblázat összegezve tartalmazza a humán szektorban, a köznevelési intézményekben (óvoda) és a hátrányos helyzetű fiatalok, lakosok ismeretszerzését, munkaerő-piaci esélyeik növelését szolgáló képzéseket, települési szintű bontásban. A **képzések eredményességét lezáró tanúsítványok/ bizonyítványok kerültek elszámolásra az érintett célcsoportokban.**

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- **Humán szektor:** Részletes indokoltsága és eredménye a 2.3. és 2.4. pontban leírtakkal megegyezik.

- **Óvodapedagógus képzések:** Részletes indokoltsága és eredménye a 3.10. pontban leírtakkal megegyezik.

- **Hátrányos helyzetű fiatalok, lakosok munkaerő-piaci esélyeit növelő képzések:**

A hátrányos helyzetű célcsoport számára alap kompetenciaképzést tartott a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Főosztálya a korábbi években. A kunszentmiklósi térség lakosai más projektek támogatásával munkaerő –piaci képzésekbe sikeresen bekapcsolódtak. Mindezek együttesen nehezítették az ideális képzések meghatározását.
Ezek indokolták, hogy az eredeti MT célkitűzéseit, a helyi igényekre alapozva újra beazonosítsuk. Tudtuk, hogy a makrogazdasági munkaerő-piaci helyzet folyamatosan változik, a hiányzó kompetenciákat és készségeket viszonylagos módosítást követően az új munkaerő piaci kihívások és trendek érdekeihez kell igazítanunk.

Ezáltal a helyi igényeken alapuló interjúzások mérték fel a rossz munkaerő –piaci esélyekkel rendelkezők körében, hogy milyen képzésekre lenne szükségük, mivel lehetnének sikeresebbek az elhelyezkedésben. Az összesítés eredménye alapján a nyelvi kompetenciák hiánya volt kimagasló, ezért kerültek meghirdetésre több településen is az angol és német nyelvtanfolyamok (alap és ráépülő „haladó” modulja).

A képzések szinte minden helyszínen heterogén célcsoporttal indulhattak el, a fiatalok és a lakosság mellett a helyi köztisztviselők tanultak egy –egy csoportban.
Ezért ebben a fejezetben nem kerül újra leírásra az angol (alap és haladó) képzésekről szóló részletes beszámolás, mert azt már megtettük a humán szférában dolgozók képzéseken részt vettek fejezetében. Nem szeretnénk ismétlődésekbe bocsátkozni.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A német (alap- haladószint) tanfolyam eredményeiről, valamint Kunszentmiklóst érintően a célcsoportnak megszervezett tanfolyamiról (IKER I, II.) összegezzük a tapasztaltakat.

Az **angol alap és haladó képzést** szervező **Kunadacs, Tass** és **Szalkszentmárton, Kunszentmiklós** esetében sikeres célcsoport toborzást követően lemorzsolódást követően nem tudta mindenki elvégezni a kontaktban megtartott tanfolyamokat.

Lemorzsolódás mentes volt, mindenki szívesen járt az **angol alapszintű képzésre Kunpeszéren**.

Apostagon a koronavírus járvány időszakában **online formában** ZOOM alkalmazáson keresztültartott **angol haladó képzést** a képző intézmény. Sajnos a lemorzsolódás miatt nagyon alacsony számban fejezték be, kaptak tanúsítványt.

Tasson angol kezdő és alapképzés több turnusban indult a nagy érdeklődés miatt. A nyelvi képzések többnyire a nyelvtanra, szókincsszerzésre, bővítésre, különböző általános témájú témakörök megismerésére helyezték a hangsúlyt, valamint a nyelvi funkciók (beszédfejlesztés, érzelem kifejezése) és hallásértésre, szóbeli kifejezés tematikájára épültek. A tanulók körében fontos a tanulmányi eredmények javulása, a továbbtanulás és a nyelvvizsgára való felkészülés elősegítése. A 16-24 éves korú bevont tanulók mindegyike is kapott tanúsítványt, a tanfolyam elvégzésével lehetőségük nyílt a továbbtanulási céljuk könnyebb eléréséhez.
A nyelvi képzések megvalósítása során tankönyvbeszerzésre is sor került valamennyi csoportnál a nyelvi ismeretek könnyebb elsajátítása érdekében.
A tanulók a továbbtanuláshoz, a lakossági aktív korú részvevők a munkaerő-piaci státuszuk javításához, esetleges munkahelyi előmenetelükhöz tudják hasznosítani a megszerzett tudást.

Német tanfolyamra is volt érdeklődés, ezért két csoporttal indult, időben egymástól elhatárolódva, azért, hogy a jelentkezők be tudjanak kapcsolódni.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Nagy jelentőségűnek számít a német lakossági csoport képzése, mivel **Tass** községben két tanítási nyelvű általános iskola működik. A szülők szempontjából fontosnak bizonyult a nyelvi ismeret szerzése, amelyet úgy hasznosítanak, hogy hatékonyan tudnak segíteni gyermekeiknek a mindennapi otthoni felkészülés során. Amennyiben ismét digitális oktatásra kerül sor, úgy a szülők idegen nyelvi felkészültsége még jelentősebbé válhat.
A résztvevők nagyon elégedettek voltak a képzéssel, élményekkel gazdagodtak, jó hangulatú órákról számoltak be. Elmondásuk szerint a tanultakat hasznosítani tudják, nyelvi tudásukat felelevenítették, gyarapították, amellyel a munkaerőpiacon is nagyobb eséllyel érnek el eredményeket. A tanfolyamok végén a képzés szintjéhez megfelelően volt egy vizsga, amelyet résztvevők sikeresen teljesítettek.

IKER 1 és 2. képzés csak **Kunszentmiklóson** került megszervezésre, ahol a részt vevők között 50 év feletti és 25 év alatti pályakezdő, alacsony iskolai szinttel rendelkezők is voltak.

Az IKER 1. képzésen az első lépéseket tanulták meg a digitális világba. Az IKER 2. képzésen önállóan tanulták meg használni a digitális eszközüket. Számítógépes ismereteket tanultak, így a word, excel, powerpoint használatát is, az internetes böngészők keresésének funkcióit. Elsajátították, hogyan hozhatnak létre email-címet és a létrehozott fiókot hogyan használják.

Az **angol képzést** a BI-Education Kft szervezte **Kunszentmiklóson.**
A jelentkezők a képzésen megszerzett hallottakat akár a mindennapi életükben is tudják használni. A képzésen részt vevők jelezték, hogy lenne még igény az angol nyelv tanulásának folytatására. A képzésen már az első részben megtanultak mellett, a fogalmak pontos használatát, az országok neveit és a használati tárgyak kiejtését tanulták. A képzésnek köszönhetően a résztvevők a nyelvi kompetenciáikat fejlesztették. Mind a képzéssel mind a megszerzett tudással elégedettek voltak a résztvevők. Angol képzés A1.1 modul 90 fővel indult el, ebből 64 fő hátrányos helyzetű volt.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az Angol képzés második harminc órás képzését 50 fő hátrányos helyzetű végezte el sikeresen. Történt lemorzsolódás, ugyanis voltak olyan résztvevők, akik idő előtt hagyták el a programot. A képzésen már az első részben megtanultak mellett, a fogalmak pontos használatát, az országok neveit és a használati tárgyak kiejtését tanulták.

Tasson a **<u>német képzés</u>** 2 modulból állt (A2.1 és A2.2 modul). A képzésre a tanulók önállóan jelentkeztek. A képzés célja a német nyelvi tudásbővítés volt. A képzés során a tanulók a német nyelvi készségüket mélyítették el. A képzésen sok hasznos információval gazdagodtak a diákok. A képzés során a tanulók a német nyelvben már ismert kifejezéseket, szakavak elevenítettél fel vagy tanulták meg. Bővítették a szókincsüket és a hallás utáni szövegértés készségüket is. A képzésen hallott ismeret használható lesz, ugyanis a tanulók előtt még ott áll az érettségi. Elégedettek voltak a képzéssel és szívesen vennének még részt hasonló tanfolyamon.

Az **<u>angol képzés</u>** 4 modulból állt. Ezek egymásra épülő tananyagokat foglaltak magukban. Angol nyelvi képzésen (B1.1, B1.2,A2.1, A2.2 modul) a **tassi** tanulók közül mindenki hátrányos helyzetű. A képzésre a tanulók önállóan jelentkeztek. A képzés célja az angol nyelvi tudásbővítés volt. A képzés során a tanulók az új ismeretek szerzése mellett a már meglévő ismereteiket is bővítették. A képzés során a tanulók az angol nyelvi készségüket mélyítették el.

Program elhagyását követően tanúsítványt szerzett indikátor, célcsoport szerinti kimutatás					
Település	**Teljesítés**	**Teljesítés**	**Nő**	**Képzés megnevezése**	**Célcsoport szerinti bontás tanúsítvánnyal/bizonyítvánnyal/oklevéllel rendelkezők**

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

	össz. (fő)	bontás ban			Humán (fő)	Nő	Óvodapedagógus (fő)	Nő	HH, alacsony iskolai lakos (fő)	Nő
Kunszentmiklós	**317**	**70**	**56**	Fejlesztő biblioterápia	1	1				
				Épület energetika	1	0				
				Pályázatírás	50	41				
				Angol (első 30 óra)	10	8				
				Angol (második 30 óra)	8	6				
		247	**184**	Vitamin torna I.			4	4		
				Beszéd-nyelv-játék			3	3		
				Komplex óvoda fejl.			12	12		
				Így tedd rá!			13	13		
				Angol (első 30 óra)					64	53
				Angol (második 30 óra)					50	41
				Német (A2.1)					14	10
				Német (A2.2)					14	10
				IKER I.					12	10
				Angol (A2.2)					15	8
				Angol (B1.1)					9	1
				Angol (B1.2)					9	1
				Angol (A2.1)					16	8
				IKER II.					12	10
Kunadacs	**29**	**12**	**12**	ECDL	3	3				
				Pályázatírás	3	3				
				Angol (alap)	3	3				
				Angol (haladó)	3	3				
		17	**17**	Beszéd-nyelv-játék			2	2		
				Így tedd rá!			2	2		
				Angol (alap)					7	7

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

				Angol (haladó)					6	6
Kunpeszér	**10**	**4**	**3**	Angol (alap)	4	3				
		6	**5**	Beszéd-nyelv-játék			1	1		
				Így tedd rá!			1	1		
				Így tedd rá!-Mester			1	1		
				Angol (alap)					3	2
Tass	**110**	**29**	**26**	ECDL	8	6				
				Pályázatírás	9	8				
				Angol (alap 60 óra)	1	1				
				Angol (haladó 60 óra)	2	2				
				Német szaknyelv-kommunikáció	1	1				
				Angol szaknyelv	1	1				
				Angol kezdő (30 óra)	3	3				
				Német (kezdő 30 óra)	1	1				
				Angol (alapszintű 30 óra)	1	1				
				Angol haladó (30 óra)	2	2				
		81	**60**	Vitamin I.			6	6		
				Vitamin II.			4	4		
				Beszéd-nyelv-játék			5	5		
				Így tedd rá!			1	1		
				Tanulók angol					6	5
				Tanulók német					4	4
				Angol (alap, 60 óra)					13	8
				Angol (haladó, 60 óra)					10	5
				Angol (alapszintű, 30 óra)					14	10

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

				Angol (haladó 30 óra)					9	4
				Német (kezdő 30 óra)					9	8
Szalkszentmárton	**84**	**28**	**26**	ECDL	13	11				
				Könyvtári szakember	1	1				
				Kult.rendezvényszOKJ	1	1				
				Élelmezésvezető OKJ	1	1				
				Szakács OKJ	1	1				
				Diétás szakács OKJ	1	1				
				Angol (alap)	6	6				
				Angol (haladó)	4	4				
		56	**46**	Vitamin I.			8	8		
				Vitamin II.			6	6		
				Így tedd rá!			2	2		
				Beszéd-nyelv-játék			1	1		
				Angol (alap)					21	16
				Angol (haladó)					18	13
Apostag	**37**	**27**	**21**	Kulturális rendezvénysz. OKJ	2	2				
				Pályázatírás	15	11				
				Angol (alap)	1	1				
				Angol (haladó)	1	0				
				Táblázatkezelés	8	7				
		10	**10**	Vitamintorna II.			2	2		
				Környezetvédelem (30óra)			4	4		
				Differenciálás			2	2		
				Angol (haladó)					2	2
Dunaegyháza	**25**	**17**	**17**	Pályázatírás	9	9				
				Coach képzés	1	1				
				Angol (alap)	1	1				
				Táblázatkezelés	6	6				
		8	**8**	Így tedd rá!			2	2		

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

				Így tedd rá! - Mester			2	2		
				Vitamintorna I.			4	4		
MINDÖSSZESEN:	**612**		491							

3. Szakmai műszaki elvárások projektszintű szakmai, számszerűsíthető teljesülése

3.1. A projekt valamely programelemébe bevont személyek

A tevékenységek résztvevői a kunszentmiklósi járásba tartozó konzorciumot alkotó település közigazgatási területén élő, helyi lakosok, óvodás korúak, általános-és középiskolás tanulókés fiatalok voltak. Előfordultak, azonban olyan nyitott települési rendezvények, melyeken más településen élők is megjelentek, aláírták a jelenléti ívet, de ők a projektben nem kerültek elszámolásra.

Az óvodai és iskolai rendezvények alkalmával a programokon minden résztvevőt elszámoltunk, hiszen óvodai/ tanulói jogviszonnyal rendelkeztek és az intézményekkel együttműködési megállapodást kötöttek a konzorciumi tagok.

A **kimutatáshoz**, külön erre a célra készített **Települési nyomon követő Excel táblát használtunk**, éppen a duplikáció elkerülése végett. Ebben a műszaki elvárásban minden személy csak 1 főnek számít.

A kimutatásban nem szerepel a Fénykörközösség, a Magyar Szabadidő Szövetség és a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat által megszervezett tevékenységeken résztvevők létszáma.

Tevékenység	Elvárt célérték	Teljesített célérték	Teljesítés aránya	Ebből nő
A projekt valamely programelemébe bevont személyek	**2013 fő**	4671 fő	232 %	2571 fő

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Települési megoszlás	**Apostag**	423 fő	nr	230 fő
	Dunaegyháza	502 fő	nr	277 fő
	Kunadacs	195 fő	nr	64 fő
	Kunpeszér	176 fő	nr	106 fő
	Kunszentmiklós	2450 fő	nr	1350 fő
	Szalkszentmárton	533 fő	nr	293 fő
	Tass	392 fő	nr	251 fő

3.2. Humán szolgáltatók között létrejött Együttműködési megállapodások

A konzorciumot alkotó **települési önkormányzatok** a **szakmai elemek megvalósítása érdekében Együttműködési megállapodásokat kötöttek az alábbi célok érdekében:**

- a **helyi óvodákkal** komplex fejlesztésekben való aktív közreműködésre, a programok megvalósítására, népszerűsítésére, a helyi szolgáltatás minőségi fejlesztésére,
- **helyi általános iskolákkal** az alap-és kulcskompetenciákat, fenntartható fejlődést, öko-tudatosságot megcélzó programokra történő toborzásra, aktív közreműködésre, népszerűsítése, a tanulók újfajta ismeretszerzésének elsajátítására,
- **kunszentmiklósi székhelyű család –és gyermekjóléti szolgálattal** a hátrányos helyzetűek beazonosításban, toborzásban való együttműködésre, programok népszerűsítésére,
- **helyi civil szervezetekkel** a helyi programok népszerűsítésre és kulturális műsorok megtartására, helyi hálózatosodással szakmai fórumainak létrehozására, tudásmegosztó műhelyek kialakítására, a minőségi alapszolgáltatás bővítésére,
- **művelődési házzal** a helyi programok népszerűsítésére és helyszín biztosítására.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A 7 település összes Együttműködési megállapodása: **Apostag (2 db), Dunaegyháza (2 db), Kunadacs (7 db), Kunpeszér (5 db), Kunszentmiklós (4 db), Szalkszentmárton (3 db), Tass (6 db).**

Együttműködési megállapodások	
Település neve	**Együttműködő partner megnevezése**
Kunszentmiklós	Varga Domokos Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
	Baksay Sándor Református Gimnázium és Általános Iskola
	Kecskeméti Szakképzési Centrum
	Varga Domokos Általános Művelődési Központ
Kunpeszér	Kunpeszéri Napközi-otthonos Óvoda
	Kunpeszéri Általános Iskola
	Kunpeszéri Vadásztársaság
	Együtt Kunpeszérért Egyesület
	Kecskeméti Katona József Könyvtár
Szalkszentmárton	Szalkszentmárton Petőfi Sándor Általános Iskola
	Szalkszentmárton Bóbita Óvoda
	Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény
Kunadacs	Összefogás Kunadacs Jövőjéért Egyesület
	Kunadacsi Polgárőr Egyesület
	KESZI Család és Gyermekjóléti Központ
	Róna Vadásztársaság
	Kunadacsi Igazgyöngy Óvoda
	Szent Margit Katolikus Általános Iskola
	KESZI Család és Gyermekjóléti Szolgálat
Apostag	Pöttömkert Óvoda
	Apostagi Nagy Lajos Általános Iskola
Dunaegyháza	Dunaegyházi Szlovák Nemzetiségi Általános Iskola

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

	Dunaegyházi Mákszem Óvoda
Tass	Kistérségi Egyesített Szociális Intézet
	Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
	Márk Ilona Hétszínvirág Óvoda és Mini Bölcsőde
	Tassi Helytörténeti Egyesület
	Tassi Kulturális Egyesület
	Földváry Gábor Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
Összesen:	**29 db**

A projekt szakmai munkájának eredményességéhez járultak hozzá a humánerőforrás biztosításával a közreműködő intézmények/szervezetek.

3.3. Szakember adatbázisba felvételt nyertek

A konzorciumot alkotó települések humán szféra adatbázisba történő összegyűjtése megtörtént, melyben a polgármesteri hivatalok, a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálatok, az egészségügyben dolgozók, a művelődési házak és könyvtárak, konyhák, a nevelési (óvoda) intézmények munkavállalói rétegéből azon személyek kerültek be, akiknek a munkakör betöltéséhez, további képzésre/átképzésre vagy végzettsége mellett kompetenciafejlesztésre van szüksége az ellátandó munkaköri feladataikhoz. További cél volt, hogy a képzések segítsék a települések alapszolgáltatásában jelentkező hiányterületek lefedését, illetve felszámolását.

Az adatbázisba Kunszentmiklós, Tass, Szalkszentmárton, Kunadacs, Kunpeszér, Apostag, Dunaegyháza közszolgáltatásban dolgozói kerültek be. (Lsd. Adatbázis táblák- Excel).

Az adatbázis tartalmazza:

- a személyes adatokat,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- a foglalkoztatási területet, iskolai végzettségeket (típusonként- másoddiploma, egyéb OKJ-s végzettségek),
- a betöltött munkakörhöz nélkülözhetetlen munkatapasztalat területeit (vezetői szint: intézményvezetés, intézmény ellenőrzés, minőségirányítás, munkavállalói szint: dokumentumkészítés, adminisztráció, koordináció, menedzsment tevékenység, információ biztonság, rendezvényszervezés, oktatói tapasztalat),
- a rendelkezésre álló kompetenciaterületeket (informatikai tudás: internet használat, adatbázis kezelés, prezentációkészítés, szövegszerkesztés, kiváló kommunikációs készség (írásban, szóban), publikálás, előadás tartása, együttműködés, konfliktuskezelés, rendezvényszervezés, idegen nyelv, pályázatírás, pályázat megvalósítás).

Valamennyi település esetében szembetűnően láthatóak voltak a térségre leginkább jellemző a digitális - és a nyelvi kompetencia területek hiányosságai, így az informatikai tudás mélyebb ismereteire is szükség volt (táblázatkezelés, szövegszerkesztés), az idegen nyelvvizsga megszerzése a diplomához, a projekt megvalósításhoz elengedhetetlen menedzsment gyakorlat, amelyet itt a projekt megvalósítása során is képesek voltak már használni.

A kiértékelés során megállapítást nyert egy-egy területet lefedő szakképzettség hiány, mint a szakács, dietetikus, élelmezésvezető, könyvtári feladatok elvégzése, rendezvényszervező. Ezek a hiányok álláspályázatokkal kevésbé tölthetőek be, így a munkavállalók átképzése jelenthetett egyedüli megoldást, ami hosszútávon biztosítani képes a fenntarthatóságot.

A polgármesteri hivatalokban dolgozó köztisztviselői réteg a kötelező PRO BONO képzéseken részt vesz/vett, de ezek nem minden esetben tudnak/tudtak a térségi/helyi hiányokra reagálni. Legnagyobb hiányok az informatikai eszközök magas fokú jártasságának kezelésében jelentkeztek, továbbá a térségben futó projektekhez a menedzsment szemléletet hiányzott.

A nevelési intézményekben dolgozó pedagógusok a projektkötelező tevékenységéből fakadóan a módszertani kultúra megújítására kellett, hogy fókuszáljanak. A komplex

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

óvodai fejlesztés középpontjában a tudatos egészségmegőrzés, környezetvédelmi feladatok, a sérült és hátrányos helyzetű gyermekek integrációs és beilleszkedési nehézségei, mozgáskultúra fejlesztések témaköreihez kapcsolódó képzések zajlottak. A pedagógusok több képzésben vettek már részt, de ilyen speciális területeken, nem volt jellemző.

Megoldás a szakember ellátottság növelésre

A képzési blokk összeállítása adekvát megoldást nyújtott az adatbázisban szereplő hiányosságokra, amelyek a képzések elvégzésével enyhültek, esetenként megszűntek. A projektnek köszönhetően a térség szakemberei között létrejöhet a személyes kapcsolatfelvétel, amely elindítja a tudásmegosztó műhelyek, workshopok gyakorlatát. A szakmaközi eszmecserék alkalmat biztosítanak arra, hogy a külső szervezésben történő képzések, konferenciák mellett, egymástól is képesek legyenek tanulni, hiszen a térség problémáit, hiányosságait ők ismerik helyben a legjobban. A polgármesteri hivatalok munkavállalói nagyobb „nyitásra” vállalkoztak, így sikerülhet felvenni a kapcsolatot a testvértelepülések polgármesteri hivatalainak munkavállalóival, akikkel szakmai kérdésekben hasznos ankétokat szervezhetnek. Ezáltal szélesebb hatókörben történhet a szakmai tanácskozás, hiszen több település külföldi testvértelepüléssel rendelkezik. Ezeknek a rendezvényeknek elsősorban az a célja, hogy minél több információval, ismerettel, bevált módszerekkel gazdagodjanak a térségben dolgozó szakemberek, amelyeket hasznosítani tudnak munkájuk során. Másrészt, hogy az újonnan létrejött szakmaközi hálózatosodás hosszú éveken keresztül hatékonyan tudja betölteni szerepét, tehát fenntartható legyen.

Adatbázis létszám	
Település neve	**Létszám (fő)**

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunszentmiklós	15
Kunpeszér	2
Szalkszentmárton	10
Kunadacs	6
Apostag	18
Dunaegyháza	11
Tass	18
Összesen:	**80**

3.4. A projekt keretében képzésen részt vett humán közszolgáltatásban dolgozók

Ez a műszaki elvárás megegyezik a 2.3. és 2.4. pontokban leírtakkal, ezért ennek teljes beszámolója megtalálható az említett fejezetekben.

Tevékenység	Elvárt célérték	Teljesített célérték	Teljesítés aránya	Ebből nő
Képzésen részt vett humán közszolgáltatásban dolgozók	**50 fő**	131 fő	262 %	112 fő
Települési megoszlás	**Apostag**	15 fő	nr	11 fő
	Dunaegyháza	12 fő	nr	12 fő
	Kunadacs	6 fő	nr	6 fő
	Kunpeszér	4 fő	nr	3 fő
	Kunszentmiklós	55 fő	nr	46 fő
	Szalkszentmárton	20 fő	nr	18 fő
	Tass	19 fő	nr	16 fő

3.5. Alap –és kulcskompetenciák fejlesztésben résztvevő tanulók

A program segítséget kívánt adni a tanulóknak ahhoz, hogy saját személyiségüket és a tanulási környezetet olyanná tudják formálni, amely alkalmas a szociális kompetenciát növelő közvetett hatások kifejtésére; másrészt olyan eszköztárral

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

kívánta ellátni őket, amelynek révén közvetlenül is fejleszteni tudták a szociális kompetenciát megalapozó attitűdöket.

A program az extrakurrikuláris területeket is figyelembe véve, mint pl. táborok, vetélkedők, családi napok megszervezésével közelített az ismeretszerzés során a személyiség harmonikus fejlődésére és társadalmi beilleszkedésüknek alapjához is segíteni kívántak.

Hosszú távon olyan attitűdformáló hatásokat generáltak, melyek az önbizalmukat erősíti, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartást alakíthat ki. Rá kívántunk világítani, hogy a felzárkózásban elengedhetetlenek: a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázat vállalásának bátorsága.

Az egyéni fejlesztő hatások mellett a társas viselkedés terén is áttörést terveztünk, ezek az empátia, a kommunikációs és kooperációs készség, a vitázó- és érvelőképesség, a konfliktustűrő, - és megoldó képesség. A megvalósított programok során mindezek úgy épültek be, hogy a tanulók többnyire közvetett hatások alatt formálódtak. Ezért volt sikere a tanórán kívül megrendezett kompetenciafejlesztő foglalkozásoknak, ami kizárólag önkéntes alapon történt.

Tevékenység	**Elvárt célérték**	**Teljesített célérték**	**Teljesítés aránya**	**Ebből nő**
Alap –és kulcskompetenciák fejlesztésében részt vettek	**100 fő**	1227 fő	1227 %	588 fő
Települési megoszlás	**Apostag**	50 fő	nr	21 fő
	Dunaegyháza	28 fő	nr	17 fő
	Kunadacs	43 fő	nr	22 fő
	Kunpeszér	52 fő	nr	28 fő
	Kunszentmiklós	819 fő	nr	373 fő
	Szalkszentmárton	180 fő	nr	95 fő
	Tass	55 fő	nr	32 fő

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Digitális kompetencia fejlesztés tevékenység keretében megrendezett Élet a facebookon túl programsorozatok valósultak meg az **apostagi** fiatalok részvételével.

Az elmúlt évek (lassan évtized) alatt bebizonyosodott, hogy a gyerekek, fiatalok körében a hagyományos offline kapcsolattartás, foglalkozások, játékok egyre inkább háttérbe szorulnak, illetve egyre nagyobb térhódítása van az online világnak. Tapasztaljuk, hogy ezt a korosztályt nehéz megszólítani, kimozdítani a digitális eszközök, „kütyük" világából.
A digitalizáció térhódítása önmagában nem negatív irány, ugyanakkor számos veszély forrása lehet. Azt tapasztaltuk, hogy a fiatalok ugyan napi szinten kezelik ezeket a különböző digitális eszközöket, alkalmazásokat, ám igazán értékes produktumok létrehozásához, ismeretanyaghoz stb csak kevesen használják, és még kevesebben JÓL. Szintén probléma, hogy a gyerekek, fiatalok társas kapcsolatai, szociális viselkedése egyre kevésbé tartalmas. A kibertérben zajló bűnözés, kártékony tartalmak, esetleges abúzusok, áldozattá válás szintén egyre komolyabb tényező.
Az **Élet a facebokon túl programunk** célja az volt, hogy a 12-24 év közötti tanulóknak, fiataloknak digitális kompetenciafejlesztését segítse interaktív, workshop jellegű elemekkel. Az elméleti oktatáshoz közvetlenül kapcsolódó gyakorlati oktatás teljes körű lebonyolítása előre egyeztetett tematika alapján történt, amely a következő volt:

I. alkalom- Fiatalok telefonos és PC-s app használati és megosztási szokásai. Az online részvétel előnyei és veszélyei. A digitális világ újdonságai és merre halad a világ? Interaktív kütyü-bemutató.
II. alkalom-Hogyan lehet telefonnal jó képet készíteni? Az internet és a WiFi működése, hálózati támadások és hogyan védekezzünk ellenük. Álhírek. Milyen a jó jelszó? Biztonságos jelszótárolás. Interaktív drónbemutató.
III. alkalom- A hálózati tartalom szűrése, reklámok blokkolása. Mi a Mesterséges Intelligencia (MI) és hol tart? Robotika. Mi az IoT? Mi a TikTok? PC-k és okos eszközök felépítése, alkatrészei. Hogyan működnek eszközeink? Operációs rendszerek.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

IV. alkalom- Hasznos appok PC-n és telefonon – bemutatóval. Mi a torrent? Az internet szürke és fekete zónája. Virtuális és crypto pénzek, digitális tőzsde, tőzsderobotok.
V. alkalom- Az online és az offline világ hatásai. Az internetes zaklatás, ki és mit tehet?

A tématerületek feldolgozása életkor szerint két külön csoportban történt, ez alól a tanulmányi kirándulás volt csak kivétel.
A teljes program 3 blokkban zajlott:

1. 13 – 14 éves korosztály bevonása (7. és 8. osztályos csoport)
2. 14 – 24 éves korosztály bevonása (fiatalok csoportja)
3. Tanulmányi kirándulás a békéscsabai Kollaborba

A programot eredetileg 30 főre terveztük, ami a megvalósítás során végül 50 főre emelkedett. A tanulók egymásnak való információk átadásával, motiválásával önszerveződő alapon működtek közre abban, hogy ez a létszám így alakult, s ezt mindenképp sikernek könyveljük el, hiszen a célkitűzésünk maximálisan megvalósult. Motivációs eszközökként a megvalósítók minden alkalommal különböző eszközöket osztottak ki a gyerekeknek, amit a foglalkozások végén kaphattak meg.
Negatívumként jelentkezett, hogy a február végére tervezett és megvalósított tanulmányi kirándulásunk – kihelyezett laborgyakorlatok – sajnos megbetegedések, és az érezhető COVID19-től való aggodalom miatt – csak csökkentett létszámban tudott lezajlani (a tervezett 30 helyett 20 fővel). Ugyanakkor siker, hogy a két héttel később bevezetésre kerülő korlátozások előtt még sikerült lezárnunk a programot.
Ezzel kapcsolatban még azt gondoljuk, hogy a 2020 tavaszán kialakult helyzetet e program részeredményeként könnyebben vehették a helyi családok is. A digitális oktatásra való hirtelen átállásával a gyermekek sokkal többet használták az internetet, akár szülői felügyelet nélkül is. Bízunk abban, hogy sikerrel ki tudtak szűrni kártékony tartalmakat, gyorsabban, szelektáltabban tudtak tartalmakra rákeresni, azokat egymással megosztani,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szlovák nyelvi kompetenciafejlesztés, iskolán kívüli nyelvoktatás –**Balatoni tábor**a **dunaegyházi** iskolások részvételével. Olyan iskolán kívüli, nyelvi kompetenciafejlesztő program megvalósítását szerveztük, mellyel a helyi érdeklődő iskolások tanulmányi eredményre, szociális háttérre való korlátozás nélkül jelentkezhettek, a Felhívás előírása mellett.

A szlovák nyelvi tábor külső helyszínen, Balatonlellén, 6 nap 5 éj időtartamban valósult meg. A program megszervezéséhez és lebonyolításához nem vettünk igénybe külső segítséget, a projekt összes elemét önállóan, saját humán erőforrásainkra támaszkodva szerveztük és bonyolítottuk. A tanulóknak tematikát állítottak össze a pedagógusok, amelynek az életkori sajátosságokra alapozva, a helyszín programkínálatához, és az időjáráshoz, valamint a projekt elvárásaihoz, előírásaihoz is kellett alkalmazkodnia. Fontosnak tartottuk a komplex fejlesztést, és az élményekre alapozást, ezért a hagyományos nyelvoktatás mellett a művészeteket is segítségül hívtuk. A gyerekekkel sokat énekeltünk (nép – és popzenét egyaránt), táncoltunk, kézművesedtünk. Hangulatos egész napos programokon keresztül igyekeztünk megszerettetni a szlovák nyelvet.A megfelelő előkészítés, hosszabb piackutatás, szülők tájékoztatása, szakmai felkészülés mind-mind időigényes feladat volt, de a programról elmondható, hogy az egyik legnépszerűbb és legemlékezetesebben sikerült projektelem volt.

Célok között szerepelt még a közösségépítés, a gyermekek szociáliskészségeinek fejlesztése, illetve a biztonságos közlekedés erősítése különböző – nem szokványos – járműveken (pl vonat, hajó).

A tábor időszaka alatt a tanulók az alábbi külső helyszíneket látogatták meg, illetve vettek részt programokon:

- Balatonparti séták
- Városnézés Balatonlellén
- Tihanyi Bencés Apátság
- Balatonboglári Gömb Kilátó
- Városnézés kisvonattal

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Egyéb szabadidős tevékenységek
- Nyelvi kirakós játékok
- Éjszakai bátorságpróba
- Hajókirándulás
- Szlovák táncos – zenés táborzáró est

A tervezett program megvalósulása elvárásainknak megfelelően történt, baleset, betegség a táborban nem fordult elő. A lebonyolításhoz igénybe vett szolgáltatások (pl. buszbérlés, szállás, étkezés) kiváló minőségben, problémamentesek voltak. A Balatonhoz szervezett nyelvitábor mind a tanulók, mind a szülők, mind pedig a pedagógusok részéről pozitív visszajelzésekkel zárultak. A táborozók közül sokan először jártak a magyar tengernél, csodás élménnyel térhettek haza, miközben észrevétlenül kerültek közelebb gyökereikhez.

A gyermekek/tanulók személyiség és kompetenciafejlesztését, iskolai és munkaerő-piaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programok megvalósítása, helyi kezdeményezések támogatása kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók bevonására tevékenység keretében megrendezett Kolbász Fesztivál segítette az **életpálya építését** **Dunaegyházán**.

A Kolbász Fesztivál egy tradicionális helyi rendezvény, amely biztosította a szakmai megvalósulás alapját. A rendezvény egyik központi eleme a környezeti fenntarthatóság volt. Másik pillére az **életpálya építés az alap- és kulcskompetenciák fejlesztésén belül**. Célunk volt, hogy a fiatal generáció elé helyi – lehetőleg fiatal – példaképeket állítsunk, tereljük őket a számukra megfelelő irányba, személyes kompetenciáik, érdeklődésük alapján. Célunk volt még, hogy a gyerekek, fiatalok betekintést nyerjenek a munka világába, ezen belül a rendőri szakma, elhivatás részleteibe, szépségeibe, nehézségeibe.
A rendőri hivatás hiányszakmává válása az elmúlt évek alatt megfigyelhető. A továbbtanulók száma drasztikusan csökken, a rendőri életpálya-modell leértékelődik,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

a fizetési rendszer sem jelent nagy vonzerőt a fiatalok számára. Ugyanakkor helyi szinten szükség lenne a szakma utánpótlására.

A program támogatása a polgárőrök közreműködésével folyt, kicsit társszakmaként, a hivatást ötvözve a civil szféra „rokonságával", fontosságával is.
15 fő 7 – 24 év közötti tanulót sikerült közvetlen célcsoportként a programba bevonni, akik aktívan részt vettek az interaktív előadásban és a kapcsolódó „Ki mit tud?" játékban.
A program délelőtti részét közös közművelődési program indította, a műsorok, programok közben egész napos étel és ital ellátást biztosított a résztvevőknek és hozzátartozóiknak az önkormányzat.

Kompetencia fejlesztés Családi Nap keretében **Kunpeszéren.** A szervezett programokon az Általános Iskolásokon kívül az óvodások,és azok családjai is részt vettek. Az ismeretek bővítése a tantervhez kapcsolódó játékos előadásokkal, különböző játékokkal, sportversenyekkel, zenés előadásokkal úgynevezett „bohóc tanító" segítségével valósult meg, de az egészségfejlesztő mozgás is helyet kapott.
Az első program úgynevezett „Napindító Fitnesz"-el kezdődött gyerekeknek és felnőtteknek közösen.
A program alatt 112 résztvevő kipróbálta és megtapasztalta a település közvetlen környezetben végezhető alternatív és szabadidős mozgásos lehetőségeket. Egy társulat segítségével, melynek neve Palinta Társulat, interaktív gyermekkoncerten vehettek részt a gyerekek és a szülők, melynek keretén belül életkori sajátosságaiknak megfelelően a gyerekeket is sikerült bevonni és cselekedtetni a 45 perces zenés, mozgással teli előadás során. Ezzel fejlesztvén a gyerekek kommunikációs képességüket, problémamegoldó gondolkodásukat valamint szociális kompetenciájukat.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A hangszersimogató program keretében megismerkedhettek a gyerekek közelebbről a különböző hangszerekkel, ezzel hozzájárulván a zene iránti illetve különböző dalok megszerettetéséhez. Kézműves játszóházzal folytatódtak a programok a gyerekek nagy örömére, ahol saját maguknak készíthettek kézműves tárgyakat, ezzel fejlesztvén finom-motorika készségüket és kreativitásukat. Csillámtetoválás, arcfestés, lufi hajtogatás állt rendelkezésükre, ahol minden résztvevő igénye szerint megtalálhatta számára a legközelebb álló és legkedvesebb foglalkozását. Kulturális kompetenciájuk a Seprűszínház tartalmas előadásával bővült, mindeközben Babakuckó és egész nap ugráló vár színesítette a Családi napot, minden gyermek és felnőtt nagy örömére. Véleményem szerint, nagyon jó közösségformáló (iskola- óvoda; szülő- gyerek-pedagógus) szerepet töltött be ez a nap.

Könyvtári tábor segítette a tanulók **alapkompetenciáinak fejlesztését Kunpeszéren,** aminek középpontjában a környezetvédelem állt. Játékos feladatokkal próbáltuk a gyerekek érdeklődését felkelteni és építettünk a meglévő ismereteikre is. Gondot fordítottunk a tanulás kompetenciái; A Kommunikációs kompetenciák; Társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciáik erősítésére. A kreatív alkotás, az önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáinak szerepének fontosságát is becsempéztük a tábor életébe. Ezt játékos formában, interaktív módon oldottuk meg. A Kecskeméti Katona József Könyvtárba is ellátogattunk ahol a részt vehettünk könyvtári foglalkozáson. Ezen a napon a Kecskeméti Malom Moziba filmvetítésen vettünk részt. A filmvetítés után megbeszéltük a film mondanivalóját.

Társadalmi fenntarthatóság, hogy Mindenki számára legyen hozzáférhető a kulturális, pihenési és kikapcsolódási lehetőségek választéka.

Gondot fordítottunk:

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- a tanulás kompetenciái;
- a Kommunikációs kompetenciák;
- Társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciáik erősítésére.

A megtervezett programok sikeresen megvalósultak. Eredményesen zártuk a tábort, a visszajelzések is pozitívak voltak. A nagyobb korkülönbségek nem okoztak gondot, mert a nagyobbak segítették a kisebbek munkáját.

A 8. osztályos tanulók részére pályaválasztás előtt **pályaorientációs foglalkozást** hirdettünk meg **Kunpeszéren.** A jelenlévők először is pár mondatban az önismeret és a pályaválasztási döntés fontosságáról hallottak, majd betekinthettek az új iskolaszerkezetek felépítésbe, a középiskolai rendszerbe. A foglalkozásokon csoport alakítással játékos feladatokkal tágították ismeretüket (munkaeszközök segítségével – pl. kalapács, fúró, harapófogó, vagy hajszárító, fésű, olló, vagy fazék, fakanál, tányér, stb.).

A további témaköröket érintették még:

Szakmák–tevékenységek – érdeklődés-képesség

- véletlen-szerűen kiválasztott betűvel szakmákat gyűjtöttek
- a gyűjtött szakmák közül a tanulók választásának megfelelően néhány szakmához tevékenységeket, érdeklődési kört és képességeket kapcsoltak
- Hiányszakmák, Duális képzés, Tanulószerződés, Egészségügyi kizáró tényezőkkel ismerkedtek meg.

A motivációjuk további fenntartása végett együttműködés, és- kommunikációs készség fejlesztése valósult meg játékos formában.

- fakockából épített szerkezetet kellett lemásolni.
- csoportokat alakítottunk, egy tanuló megnézte a szerkezetet, majd utasításokat adott a társainak az építéshez (Ő nem nyúlhatott a kockákhoz.) majd- értékeltük a munkát.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szó volt az álmokról, a realitásról ambíciókról, elvárásokról, értékekről, tervekről, célokról képességekről, lehetőségekről, munkamódról és az énképről.

- Önmenedzselésről helyzetgyakorlattal, felvételi elbeszélgetés formájában volt szó.
- Informálódás lehetőségeiről is kaptak tájékoztatást.

A tanulók megszerezték azokat az ismereteket, információkat, tudást és készségeket, amelyek birtokában a társadalom teljes értékű tagjává válhatnak.

A gyerekek intellektuális gazdagodása, műveltség- és **kompetencia fejlesztése,** kedvező irányú személyiségfejlődés elérése volt a cél a **Szalkszentmártonban** meghirdetett **Napközis tábor**. A múzeum udvarán kezdődtek meg a programok minden nap.

Az5 napos napközis tábor az általános iskolások részére került meghirdetésre, ahol az első napon a Szalkszentmártoni Petőfi Sándor Emlékkiállítást nézték meg és hallgatták végig a költő életét, majd kézműves foglalkozásokon vettek részt, mely hozzájárult a személyiségfejlődésükhöz. Mondókákat és különböző énekeket tanulhattak.
A kézművesedés (gyöngyfűzést, varrás, szövés, festés, rajzolás stb.) nagy sikert aratott a gyerekek körében. A pedagógusok különböző bábokat készítettek a gyerekekkel és bábszínházat is csináltak.

Újabb **napközis tábor** zajlott a két év alatt **Szalkszentmártonban** a helyi általános iskolások **kompetenciáinak fejlesztésére**. A gyerekek kézműves foglalkozásokon vettek részt, mely hozzájárult a személyiségfejlődésükhöz. Mondókákat és különböző énekeket tanulhattak.
Az első napon elsőnek Szalkszentmártoni Petőfi Sándor Emlékkiállítást nézték meg és hallgatták végig a költő életét. A múzeum udvarán huszárbábukat készítettek kézzel

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

a délelőtt folyamán. Ebéd után lovagláson vettek részt és a napot egy vetélkedővel zárták.
Második napon reggel buszra szálltak és egész napos látogatás tettek a Petőfi Irodalmi Múzeumba.
Harmadik nap Kecskeméten és Kunszentmiklóson is jártak, egy kis móka is belefért strandoltak egyet. A napot és a tábort pedig a Dunavecsei Petőfi Sándor Emlékházban zárták.

Szalkszentmártoni általános iskolás tanulók szakpszichológussal **pályaorientációs és pályaválasztási tanácsadáson** vettek részt.

A pályaorientációs és pályaválasztási tanácsadáson a gyerekek különböző tesztek kitöltésével és pszichológussal beszélhették át jövőre néző elképzeléseiket.

A tesztek kiértékelése után kaptak egy képet, hogy melyik szakma áll a képességeikhez mérten a legközelebb hozzájuk. A minden gyereke külön foglalkozási idő volt meghatározva, így megfelelő idő és megfelelő tanácsokkal gazdagodtak a diákok. A pályaorientációs program munka segíti, hogy a tanulók felismerjék az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, hogy megismerjék saját képességeiket, vezető érdeklődési irányaikat, és értsék ezek jelentőségét a pályaválasztásban. Tudatosuljon a tanulókban a pálya és személyiség megfelelésének jelentősége, és legyenek képesek mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeiket. Fontos, hogy a felismert önismereti jellemzőket tudják összefüggésbe hozni a pályák világával. Például: gyűjteni, keresni olyan szakmákat, amelyek jó nyelvi kifejezőképességet vagy biológiai érdeklődést (stb.) igényelnek.

Várjáró tábort hirdettek (5 nap) az általános iskolások számára **kompetenciájuk fejlesztésére Szalkszentmártonban.** Felkeresett helyszínek: Tass. Dinnyés - Gárdony - Dunaföldvár - Kunszentmiklós

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az **első nap** Szalkszentmárton művelődési ház udvarán zajlott. Vándor játszóház érkezett hozzájuk. Különböző lovagi próbákon vettek részt és a végén lovaggá ütési ceremónia is volt.

A **második napnak** Dunaföldvár volt az úti célja. Megtekintették a vármúzeumot. Majd a múzeum udvarán, hőspróbán a kézműves foglalkozással telt el az idő.

A **harmadik nap** Tasson, egy lovas tanyán töltötték. Lovagoltak, megtanulhatták a lovak ellátását, tisztítását. Majd ebéd után a szabad strandon pihentek.

A **negyedik nap** Dinnyésen a várparkba látogattak el ahol fazekasság művészetét sajátíthatták el. Ebéd után pedig Gárdony volt a fő úti cél, ahol a rönkvárat vehettek birtokba a gyerekek.

Ötödik nap Kunszentmiklósra utaztak helyi strandra és ott töltötték a napot.

Színvonalas táborral gazdagodtak Szalkszentmárton gyermekei. Pozitív visszajelzések érkeztek a családoktól a hivatal számára.

Az iskolások és fiatalok **szociális és együttműködési kompetenciájának fejlesztése** volt a cél **Szalkszentmártonban,** amikor megrendezték a Magna Cum Laude koncertet. A szociális kompetencia megfigyelése, fejlesztése fontos az Önkormányzat számára, mivel ez az egyik fő kulcs kompetencia. Szalkszentmártonba még ekkora rendezvény nem volt, ezzel a rendezvénnyel próbáltuk az emberek viselkedés normáit fejleszteni. Szalkszentmártonban sok hátrányos helyzetű személy él, nekik különösen nagy élmény volt a rendezvény.

A tanulók **személyiség és kompetenciafejlesztését**, iskolai és munkaerő-piaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programok megvalósításának keretében több alkalommal és több turnusban **nyári napközis tábor** segítette a szabadidő hasznos eltöltését kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű tanulók bevonására.

Tasson a részben informális képzésben részt vevő tanulók nem tudatosan, de elsajátítják az aktív és rendszeres testmozgás és az egészségmegőrzéshez fontos és a felnőtt életben is hasznosítható ismeretet és tudást.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A tanulók szabadidős tevékenységének helyes eltöltéséhez kívántunk lehetőségeket biztosítani azokkal a programokkal, amelyek illeszkednek a Nemzeti Alaptanterv kompetencia fejlesztési elveihez. A sport, a testedzés támogatja a szociális és életviteli kompetenciák fejlődését. A szociális és életviteli kompetenciák körébe olyan attitűdök, készségek és képességek tartoznak, amelyek alapját képezik az egyén belső, személyes harmóniájának és társadalmi beilleszkedésének egyaránt. Lényeges elemei az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia és az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázat vállalásának bátorsága.

A táborok ideje alatt mindezek erősítésére különös figyelem irányult, melyet az iskolai életben is hasznosítani tudnak. Az aktív és rendszeres testmozgás nem csupán az egészség megőrzés preventív feladatai közé tartozik, hanem az önismeret és a személyiségfejlesztésnek is fontos eszköze. Szociális viselkedési mintákat, szabálykövetést, és az egészséges versengés kereteit és irányait mutatta meg a gyerekeknek. Mindennek megszervezéséhez a szülőkkel/felnőttekkel/hozzátartozókkal való együtt megtartott programnak különösen nagy hatása volt, hiszen a szülők/felnőttek/hozzátartozók is példát mutattak a gyerekeknek és együtt vettek részt az életvitel helyes kialakítását és az egészség megőrzését biztosító programokban.

A tábor szervezőjén kívül naponta 5 fő koordinátor segítette a gyermekek felügyeletét. A táborban részt vevő gyermekek nagy lelkesedéssel vettek részt az adott napokon megtartott sporttevékenységeken, élvezték a felnőttekkel/hozzátartozókkal együtt eltöltött időt, amely a sportra irányult. Alapjában véve a tábor ideje alatt a részt vevőket a felszabadult játék/sporttevékenység közben a jókedv, kitartás, egészséges versengés jellemezte.
A programokat próbáltuk változatossá tenni a táborok során.

Programok a táborok alatt:

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

GrandUp edzés, Lovaglás, Játszóház, Kispályás foci, Szabad programok (jó idő esetén a tábor melletti szabad strandon a víz hűsítő élményt nyújtott a táborozók számára),
Íjászat, Táncház, fitnesz-és személyi edzők által tartott változatos edzések tették élvezetessé a tanulók és szüleik/hozzátartozóik sporttevékenységét a táborok alatt.

Kunadacson élő iskoláskorú gyermekeknek **focitábort s**zerveztük, nyári szabadidős programként, azért, hogy a helyi igényeken alapuló, minőségi neveléshez való hozzáférés javuljon**, alap és kulcskompetenciák ezáltal fejlődjenek**.

Augusztus 19-én kezdetét vette a focitábor 21 kunadacsi gyerekkel valamint felnőttekkel és néhány környékbeli gyerek részvételével. Frissen, izgatottan gyülekeztek az iskola sportcsarnokánál. Először a közös alvóhelyüket foglalhatták el a fiatalok. Lepakolás után a halastavat vettük célba, többségünk biciklivel. Átöltözés után a hőség ellenére is edzettünk. Erősítés után a megérdemelt fenséges ebédet (gyümölcsleves, rántott hús, sült krumpli) elfogyasztottuk. Emésztésként pihentünk, fürödtünk, Kunadacs futball múltjáról beszélgettünk, ami nagyon sokaknak rengeteg új információt adott valamint a kulturális kompetenciáit és a valahova tartozást is erősítette. Négy órakor tértünk vissza a táborba. Este xbox bajnokságot is rendeztünk, amit nagyon élvezett mindenki.
Második nap megérkeztek a szabadszállási focisták. Bemelegítés után barátságos meccsel indítottuk a délelőttöt. Sajnos a vendégek nyertek, de kárpótolt bennünket, hogy élveztük a játékot, jó meccset játszottunk. Délután a foci mellett – kikapcsolódásként - szólánccal az agyunkat is edzettük. Este tábortüzet gyújtottunk. A tervezett nyársalás elmaradt, mert sok ennivalónk volt, így nem pazaroltunk, figyeltünk a fenntarthatóságra is. **Utolsó napon** pakolás és edzés várt ránk. Főleg technikai elemeket gyakoroltunk játékkal kombinálva.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A program során az **alap-és kulcskompetenciák elsajátítása** támogatása tevékenység keretében megrendezett 3 napos **könyvtár tábor** zajlott **Kunadacson.**

Lehetőség nyílt arra, hogy tanulóinknak a nyári szünetben programokat szervezzünk. A gyerekek testi, lelki, szellemi fejlődéséhez szükség van új élmények szerzésére.
A tábort helyben szerveztük meg. Igyekeztünk olyan programokat megvalósítani, melyek értéket s élményt nyújtanak gyermekeink számára.
A tábort több szálon is meghirdettük: plakátokon, honlapon, szórólapokon és facebook-on. Több gyerekkel személyesen is beszélgettünk a várható programokról és kértük őket minél több társukat keressék fel a hírrel. Ennek eredményeként 36 tanuló jelentkezett a táborra.
Célunk volt, hogy a gyermek minden perce le legyen kötve és ne legyen ideje unatkozni, ezért három napba sűrítettük a lehető legtöbb programot. A programok során a felhőtlen jókedv, a vidámság került a középpontba. Az önfeledt szórakozás, a kötetlen beszélgetések, az érdekes programok biztosították a kellemes kikapcsolódást a gyermekek számára. A gyerekek megismerkedhettek, megtapasztalhatták és fejleszthették készségeiket. A felelősségérzetet, közösségi szellem fejlesztését, kapcsolatteremtő képesség fejlesztése, összetartás és együttműködés erősítése.

1. nap

A hirdetésnek megfelelően 08:00-kor gyülekeztek a gyerekek, a résztvevőket számba véve megbeszéltük a három nap várható programjait. Ezek után a tábor szabályait fektettük le, majd megalkottuk a tábori csatakiáltást „HeyHo- Let's Go", majd közös reggelivel indítottuk a napot.
Reggeli után a gyerekek játékos zumbán vehettek részt melyen sorverseny, táncos feladatokkal mozoghatták le a kiadós reggelit. Pihenésként lufi sárkányt és papírsárkányt készítettünk melyet kint az udvaron ki is próbálhatott mindenki. Ezt követően uzsonna várta a táborozókat, majd egy újabb kreatív délutánon vehettek részt. Vászon táskát festhettek a gyerekek saját elképzelésük szerint. A nap végén mindenki boldogan és büszkén vitte haza az általa készített tárgyakat.

2. nap

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Ezen a napon is nyolc órakor volt a gyülekező, majd a reggelit követően kezdetét vette a természetjárás programunk. Lovas kocsikra ültünk és kiindultunk Dámányadacsra egy kedves idős házaspár tanyájára. Itt láthattak a gyerekek mindenféle háziállatot, valamint megtanulhatták a házi sajt készítését. A település külterületén izgalmas kalandokban vehettek részt a gyerekek. Nagyon kellemes nap után elfáradva, tele izgalmas élményekkel érkeztek vissza a gyerekek és az uzsonnát követően egy zavartalan könyvtár mozin vehettek részt.

3. nap

Az utolsó naphoz érkezve a reggelit követően sport nap várta a gyerekeket, ahol nem csak erejüket mérhették össze, de ügyességüket, és „fejtörő" feladatokat oldhattak meg. Több állomás várta őket, ezért 4 csapatot alkottunk. Minden állomáson segítők várták őket, és a feladatok elmagyarázását követően már kezdetét vette a játék. Jó volt látni, ahogy összehangoltan, csapatban dolgoztak kortól és nemtől függetlenül a gyerekek.

Délután az uzsonnát követően már csak a táborzárás volt hátra. Megköszöntük a résztvevőknek ezt a kellemes, boldog három napot, majd minden gyerek kapott tábori emlékként ajándékot, és hogy még feledhetetlenné tegyük a könyvtári tábort, egy tablót készítettünk közösen, amelyen az összes résztvevő megtalálható, és ami ezentúl intézményünk falát fogja díszíteni.

A kitűzött célokat, azt, hogy a táborozók napjai vidám hangulatban, értékeink megismerésével, véleménynyilvánítás mások előtt, valamint azok meghallgatása és annak tiszteletben tartása, de leginkább a másokkal együttdolgozni tudás képessége megvalósult. Ezen eredmények eléréséhez szükség volt az intézmények, vállalkozók közötti együttműködésre. A közös munkát mindenki örömmel vállalta, és eredményesnek ítélte. Amennyiben a következő évben lehetőség megengedi, tervezzük a folytatást, mert a visszajelzések alapján elmondható, hogy nagyon jól érezték magukat a táborlakók, záráskorkor a jövőről érdeklődtek, egy esetleges folytatásáról.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A tanulók **személyiség és kompetenciafejlesztését**, iskolai és munkaerő-piaci érvényesülését elősegítő iskolán kívüli programok megvalósítása, helyi kezdeményezések támogatása kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók bevonására tevékenység keretében megrendezett **Tanulók testi és lelki egészségének fejlesztésére szolgáló Szakmai Nap** lebonyolításának adott otthont **Kunszentmiklós.**

A rendezvényt a Kecskeméti Szakképzési Centrum Virágh Gedeon Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájával közösen szerveztük, az iskola tanulóinak bevonására.

A rendezvény célja a tanulók testi és lelki egészségének fejlesztése, a közösségépítés, valamint a tanulói aktivitásra épülő ismeretszerzés az iskolán kívüli programok által.

198 fő vett részt a rendezvényen, ahol változatos, a korosztályuknak megfelelő programokat szerveztünk. Osztályok közötti focibajnokságon, lövészversenyen, strandröplabda, strandkézilabda sportversenyeken, valamint kötélhúzásban mérték össze a fizikai tudásukat. Továbbá volt kreatív ügyességi verseny, activity, KRESZ teszt, ügyességi versenyek (részeg és drogszemüvegben).

A diákok egészségügyi méréseken is részt vettek, vérnyomás és vércukor vizsgálatokat végzett a rendezvényen részt vevő egészségügyi szakember.

A résztvevők száma a tervezettel megegyezett, hiszen a szervezésben részt vett az iskola vezetése és pedagógusai is. Ez nagy segítséget nyújtott a rendezvény sikerességéhez. Meglátásunk szerint az iskolán kívüli, de az intézménnyel közösen szervezett programokon mindig nagyszámú résztvevőre lehet számítani.

A rendezvény elérte célját, a diákok és a pedagógusok a szakmai napon helyi sportegyesület bevonásával megvalósuló programon vehettek részt, ahol készség és kompetenciafejlesztő játékos programok keretében testi és lelki fejlesztésükre szolgáló feladatokkal érték el a megvalósítani kívánt célt. A tanulók személyes kompetenciájának fejlesztése történt.

Az **alap- és kulcskompetenciák, tanulási kompetenciák fejlesztése** a humán társágazatok, non-profit szervezetek és egyházak bevonásával megrendezésre került

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunszentmiklóson a **Tanulók nemzeti identitástudatának erősítésére szolgáló szakmai napok**.

A legfiatalabb korosztályt a tevékenységmátrixban meghatározott célok elérésére rajzpályázaton keresztül értük el. A felhívás címe: „Városunk története”, a pályázatokat két kategóriában, 6-10 éves korosztály és 10-14 éves korosztályban díjaztuk. A pályázatra 6 nevezés érkezett. Fellépett az Ismerős Arcok együttes is, akik nemzeti érzelmű zeneszámokat adtak elő a közönségnek.

A második napon a város apraját és nagyját a vásártérre hívtuk és a Nemzeti identitástudat erősítése céljából lovas programokat, népi ételek főzőversenyét szerveztünk. A rendezvényen a gyerekek és felnőttek is kipróbálhatták a hagyományos kézműves foglalkozásokat. A mindennapokban már szinte kihalt kovács szakmát, fegyverkovács mesterséget, bőrdíszművességet, bronzöntést és fafaragást ismerhették meg közelebbről az érdeklődők. A program ideje alatt íjászkodásra, lovas kocsikázásra és lovagoltatásra is volt lehetőség.

A rendezvény a fiatalok számára rendkívül fontos és a tágabb környezetük történelmi, vallási és kulturális emlékeinek ápolására, feltárására volt megfelelő.

Az oktatási időn kívüli tevékenységek lehetőségeket nyújtottak a tanulók tapasztalati úton történő ismereteinek szélesítésére, elmélyítésére.

A résztvevők számát tekintve meg kell állapítani, hogy szükség van hasonló rendezvényekre, azonban azt is látjuk, hogy nagyon nehéz a családokat a mindennapi „mókuskerékből” kiszakítani, ezért a hasonló rendezvények szervezésénél figyelembe kell venni az ismeretszerzés és hagyományőrzés célon kívül azt is, hogy milyen helyszínen és milyen időszakban szervezzük a rendezvényeket.

Jelenleg – szerencsére – sok az iskolán kívüli programlehetőség, azonban, főleg a hátrányos helyzetű gyermekek családjai számára fontos szempont a rendezvény helyszíne is. Gondolunk itt arra, hogy gyalogosan is megközelíthető legyen, ne kelljen gépjárművet használni.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A pedagógusok és az iskolák bevonása rendkívül fontos feladat a rendezvények szervezése folyamán. A rendezvény elérte célját, a gyermekek/tanulók fejlesztették kompetenciáikat, többek között a szociális kompetenciájuk fejlődött.

A **Mucicalek Alfája és Omegája címet** kapta az a családi nap, amit **Kunszentmiklóson** a Művelődési Központ mögötti sportpályán sikerült megrendezni. A nap első felében rajzpályázatra lehetett benevezni a gyermekeknek, ami sikeres volt, hiszen a pedagógusok segítségét is igénybe véve, nagyobb számú diákot tudtunk elérni.

A családi vetélkedők segítették a tanulói aktivitásra épülő extrakurrikuláris tevékenységek megvalósítását a szülők bevonásával.

A Gyöngyhajú lány balladája előadásra építve az egész család megtalálta a neki tetsző programot a családi napon. Szülők és gyerekek együtt vettek részt a rendezvényen. Az együttes tevékenységek, versenyek lehetőséget nyújtottak a megfelelő önismeret, önelfogadás, valamint a szociális kompetenciák fejlesztésére. Az esti előadás pedig a családi nap megkoronázásaként kiváló lehetőséget nyújtott a kikapcsolódásra a nyári időszakban azok számára is, akik hátrányos helyzetük miatt egyébként minőségi kulturálist, szórakoztató rendezvényen nem tudnak részt venni.

A tanulók ennek a programnak köszönhetően fejlesztették a kulturális kompetenciájuk, ebben az esetben a kulcskompetenciájuk fejlődött. A családi nap lehetőséget adott arra, hogy a gyerekek **szociális kompetenciája is fejlődni** tudott.

Bonbonetti csokoládégyár látogatással az elsődleges cél az volt, hogy a bevont tanulók a továbbtanulásukat segítő ismereteiket bővíthessék. A Bonbonetti gyárlátogatáson részt vettek a csoki túrán, megismerkedtek hazánk első számú édességgyártójával, mely olyan nagy márkák megalkotója és gyártója, mint a Tibi csoki, a Cherry Queen konyakmeggy, a Bonbonetti szaloncukrok vagy a közkedvelt Franciadrazsé és Dunakavics, amelyek a mai napig a cég budapesti Vágóhíd utcai gyárában készülnek.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A gyárlátogatás alkalmával megismerkedhettek a **kunszentmiklósiak** a futószalag mellett végzett munka fizikai kihívásaival. A program egy újabb munkaforma bemutatását biztosította a továbbtanulás előtt álló tanulóink számára.

A program az utazást is biztosította, így olyan tanulók is bekapcsolódhattak, akiknek erre egyébként nem lett volna lehetőségük. A program a gyerekek **kognitív kompetenciáját fejlesztette,** ugyanis a gyárlátogatás során új ismeretekre tettek szert.

Education szakkiállításra utaztak a budapesti Hungexpora **kunszentmiklósi** tanulóink azért, hogy továbbtanulásukat segítő ismereteik bővíthessék. A kiállításon megismerkedtek a középiskolások képzési formáival, az egyes szakmákhoz tartozó képzésekkel és a felvételi eljárásokkal.
Lehetőségük volt interaktív módon néhány szakma megismerése. Előadásokat hallgattak a tanulás, a nyelvvizsga fontosságáról. Szakemberek fogalmazták meg számukra, hogy a beszélt nyelv nagymértékben segíti későbbiekben a munkaerő piacon való elhelyezkedésüket. A program célja az is volt, hogy ismerkedhettek felső oktatási intézményekkel, ezzel távlati célokat tűzhettek ki maguk elé. További célok között szerepelt az is, hogy korosztályuknak megfelelő tanulókkal beszélgethettek, kérdezhettek, informálódhattak. Elmondhatjuk, hogy egy jól szervezett programon vettek részt a tanulóink, ahol sok hasznos ismeretre tettek szert. A program az utazást is biztosította, így olyan tanulók is bekapcsolódhattak, akiknek erre egyébként nem lett volna lehetőségük. A kiállítás során a gyerekek **kognitív kompetenciát fejlesztettek**, ugyanis a kiállításon látottak és hallottak új ismereteket adtak hozzá a már meglévő ismeretükhöz.

Azért, hogy minél több gyermek sportoljon rendszeresen, a sport közösség építő szerepének kihasználása a hátrányos helyzetű gyermekek bevonásával szerveztünk **labdarugó körmérkőzéseket Kunszentmiklóson.**

A rendezvény tökéletes helyszínen került megvalósításra 58 gyermek részvételével. A fő cél a közösség építése és a csapatszellem fejlesztése. Fejlesztettük a gyerekek szabálykövető képességét, valamint az alkalmazkodási és együttműködési készségét

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

is. Sikeresen integráltuk az újonnan érkező családokat és azok gyermekeit, akik a sport kohéziós erejének köszönhetően, délutánra már teljes jogú csapattagként érezhették magukat.

Az integráció igénye halmozottan mutatkozott a hátrányos helyzetű gyermekek esetében, akik, eddig csupán távolról vizsgálhatták, egy sport közösség erejét, most aktív részesei lehettek.

Fontos kiemelni, hogy ezekben a korosztályokban a szegregáció nyomát sem lehet még felfedezni, amely társadalmi probléma, itt azonban együtt játszott minden gyermek, nemtől, vallástól és etnikai hovatartozástól függetlenül. Megállapítható, hogy hasonló lebonyolítású rendezvények- és egyesületi működés nagyban hozzájárul egy közösség megtartásához, fejlődéséhez.

A változatos programok egész délután lefoglalták a családokat. A gyermekek egész nap focizhattak, egymással ellen, de szemelőt tartva azt, hogy nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos. Azért természetesen a nap végén a díjazás nem maradhatott el, és minden résztvevő kapott egy kis meglepetést. Összességében egy nagyon jó hangulatú, közösség építő rendezvény volt. A körmérkőzések során a gyerekek a **szociális kompetenciájukat fejlesztették**, az egyéni viselkedés fejlesztését is elősegítette, de a csoport érdekeit is szolgálta.

A **kunszentmiklósi** hátrányos helyzetű gyermekek bevonásával **futballmérkőzést látogattunk** meg Budapesten. A rendezvény tökéletes őszi időben került megvalósításra 50 gyermek és a 8 kísérő részvételével. A fő cél a közösség építése és a labdarúgás megszerettetése. A gyerekek figyelmének és fegyelmének nagyon fontos szerepe volt a rendezvény során. gyermekek a Magyar Nemzeti Válogatott mérkőzését tekinthették meg, mérkőzés előtt egy tartalmas uzsonnát is elfogyasztottak. Kéz és szem koordinációjukat, valamint mozgáskoordinációjukat sokban fejlesztette a program. A mérkőzésre már a buszon nagyon készültek, gyakorolták, hogy hogyan is fognak szurkolni. Nagyon élvezték a mérkőzést, hiszen nagytöbbségük még soha nem járt egy ilyen nagy stadionban. Összességében egy nagyon jó hangulatú, közösség építő rendezvény volt. A program során a gyerekek a **kognitív kompetenciájukat fejlesztették**, ugyanis új ismeretekkel gazdagodtak.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A Miklóssy János Sportközpont adott helyet **Kunszentmiklóson a futball tábornak**. A rendezvény tökéletes nyári időben került megvalósításra 80 gyermek részvételével.

A fő cél a közösség építése és a gyermekek nyári szünidejében tartalmas, egészséges program biztosítása. A táborban kisebb és nagyobb gyermekek igényeinek megfelelő edzésprogram került kidolgozásra és megvalósításra. Az egyesület profiljából adódóan a fő hangsúly a labdarúgáson volt, de a programot színesítették a meghívott vendégek és a délutáni úszás valamint a kézműves foglalkozás. A gyermekek egész nap a szabadban voltak, fociztak, jól érezték magukat. A szülők visszajelzései alapján minden nap egészségesen elfáradva vihették haza a gyermekeiket, de másnap újra töretlen lelkesedéssel készültek a táborba. Összességében egy nagyon jó hangulatú, közösség építő rendezvény volt, mely hozadékaként már több gyermek is jelezte, hogy a továbbiakban rendszeresen szeretné az egyesület edzéseit látogatni

A tábor során a gyerekek **alap-és kulcskompetenciájukat fejlesztették**. A tábor során voltak olyan foglalkozások, amelyek segítségével kognitív és szociális kompetenciáik is fejlődtek.

Családi foci sportnap igen jól sikerült program volt, mert közel 60 család részvételével zajlott **Kunszentmiklóson.** A fő cél a közösség építése. A családi foci bajnokság megmozgatta a szülőket és a gyermeket is, többen is jelezték, hogy szeretnének ezentúl rendszeresen sportolni. A gyermekek egész nap a szabadban voltak, fociztak, ugráltak, minőségi időt tölthettek egymással és a szüleikkel. A délután folyamán alkalmuk volt megpihenni a közös ebéd, majd az X-Bar zenekar koncertje alatt. Összességében egy nagyon jó hangulatú, közösség építő rendezvény volt. A programsegítségével a gyerekek a **szociális kompetenciáikat fejlesztették**, ugyanis a fejlesztették az egyén viselkedését és az egymástól tanulás módszerét használták.

Foci sportmajális igen változatos programokat biztosított egész délutánra, lefoglalták a **kunszentmiklósi** családokat. A program gerincének kialakításakor, és a feladatok

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

pontos meghatározásakor minden tevékenységnek célja volt, és ezek folyamatos revíziójával vizsgáltuk az eseményeket a gyermekek és családokra való hatásával. Egyértelműen kijelenthetjük, hogy a programok sokszínűsége az alábbi fő célcsoport valamennyi ágát érintette:

— A mozgáskészség fejlesztése, (természetes mozgások, helyes testtartás kialakítása és fenntartása, motoros képességek fejlesztése, táplálkozás és egészségmegőrző szokásrendszer).

— A motoros képességek, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése, amelyek a sportági készségek kialakítását eredményezik (technika, taktika).

— A testnevelési és sportági tevékenységhez kötődő ismeretek fejlesztése (bemelegítés, terhelés és fejlesztési összetevők, gyakorlás, játékokkal és sportágakkal kapcsolatos szabályismeretek,).

— a kiválasztás és utánpótlás-nevelés elősegítése révén olyan képességek és készségek kialakítása, amelyek élethosszig tartó rendszeres fizikai aktivitást eredményeznek.

— Személyiségfejlesztés, szociális és érzelmi képességek fejlesztése, erősítése (siker és kudarc, győzelem és vereség feldolgozása, szociális kapcsolatrendszer fejlesztése, alkalmazkodás, konfliktuskezelés, a csapathoz tartozás érzelmei, az együvé tartozás erősítése; testtudat).

— Preventív és egészségtudatos szokások fejlesztése (mozgásszükséglet-kielégítés szokásai, egészségkárosító motoros tevékenység tudatos elkerülése, egészséges életvitel szükségleteivel kapcsolatos értékek és szokások,)

Fejlesztettük a gyerekek szabálykövető képességét, valamint az alkalmazkodási és együttműködési készségét is. A gyermekek egész délután ugráltak, játszottak a sportközpont lehetőségeit kihasználva, minőségi időt tölthettek egymással és a szüleikkel. A délután folyamán alkalmuk volt megpihenni a néptánc bemutató, a zenés műsor és a stand up fellépés alkalmával. A rendezvényt egy tartalmas közös vacsorával zárhattuk. Fejlesztették a gyerekek a **szociális kompetenciájukat is.**

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Lehetőségünk nyílt betekinteni a **kunszentmiklósi** tanulóknak egy sportegyesület életébe, teljesen **interaktív vívó sportrendezvényeken** vehettek részt, amire eddig nem volt lehetőség. Sport iránti szeretet növekedést mutathat a diákok körében, amely rámutat az egészséges életre.

Az interaktív sportnap azért jött létre, hogy közel hozza a gyermekeket a vívás sportághoz, illetve a vívásban már tevékenykedő versenyzőket a sportágon belül tartsa. az érdeklődők betekintést nyerhettek mindennapjainkba, edzéseink menetébe. Megtapasztalhatták a fegyelmet, az összpontosítást, a kezdeni tudást. Versenyzőink jókedvűen, könnyedén végezték a már megszokott és az új feladatokat, azt sugallva ezzel vendégeinknek, hogy igen, sportolni kell, mert a sport maga az élet.

Amikor megérkezett vendégünk Buda István olimpiai és világbajnok bronzérmes, kétszeres Európa Bajnok, Magyar Bajnok tőrvívónk, akkor természetesen az érdeklődés felé fordult. Igaz, hogy elfoglaltsága miatt csak az edzés végére ért oda, de abban az egy órában, míg az edzést figyelte a gyerekek még jobban hajtottak, még tisztességesebben dolgoztak- ha lehet ilyet mondani, hisz addig sem volt velük probléma- mint előtte.

Az edzés utáni beszélgetés pedig úgy sikerült, ahogy arra számítottam. Amikor vendégünk elköszönt a sok ki jövendő, magát már olimpiai dobogón látó vívópalánta integetett utána.

A gyerekek a program segítségével új ismeretekre tettek szert, így fejlődött a **kognitív kompetenciájuk.**

Egy újabb interaktív vívó sportnapra történt látogatás, hogy közel hozza a gyermekeket a vívás sportághoz, illetve a vívásban már tevékenykedő versenyzőket a sportágon belül tartsa. az érdeklődők betekintést nyerhettek mindennapjainkba, edzéseink menetébe. Megtapasztalhatták a fegyelmet, az összpontosítást, a kezdeni tudást. Versenyzőink jókedvűen, könnyedén végezték a már megszokott és az új feladatokat, azt sugallva ezzel vendégeinknek, hogy igen, sportolni kell, mert a sport maga az élet.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Amikor megérkezett vendégünk Kreiss Fanni Olimpiai Válogatott kerettag, Kadet és Főiskolai Világbajnok, többszörös Magyar Bajnok tőrvívónk, és edzője, édesapja, Kreiss Gábor, akkor természetesen az érdeklődés feléjük fordult. Igaz, hogy elfoglaltságuk miatt csak az edzés végére értek ide, de abban a húsz percben míg az edzést figyelték a gyerekek még jobban hajtottak, még tisztességesebben dolgoztak- ha lehet ilyet mondani, hisz addig sem volt velük probléma- mint előtte.
Az edzés utáni beszélgetés pedig úgy sikerült, ahogy arra számítottam. Amikor vendégeink elköszöntek a sok ki jövendő, magát már olimpiai dobogón látó vívópalánta integetett utána.
A gyerekek a program segítségével új ismeretekre tettek szert, így fejlődött a **kognitív kompetenciájuk.**

A vívósportág megismertetése, utánpótlás toborzás, a mozgás megszerettetése, kondíciónövelés, a gyermekek rávezetése az egészséges életmód elsajátítására volt célja **az interaktív vívó sportnapnak.** Egy híres, többszörös Bajnokvívó életútjának megismerése, és a vele való beszélgetés.
A program nem csak a kezdőknek nyújt segítséget, hanem a már vívással foglalkozó versenyzőknek is, hogy a sportnap alkalmából felelevenítsék az eddig tanultakat, és segítséget nyújtsanak kezdő társaiknak, ami a sportág megismerését illetve elsajátítását illeti. Valamint felkészülésüket elősegítse a közelgő válogató versenyekre, világkupára.
A vívás, mint sportág, az edzéseken elvégzett gyakorlatok jelentősen hozzájárulnak a gyermekek gyors döntéshozó képességének kialakításához, fejleszti a gondolkodást, javítja a reflex működését, valamint megtanít az élet minden területén arra, hogy a győzelmet szerényen, az esetleges kudarcot pedig emelt fővel viselje el a gyermek. De a legfontosabb, hogy mind a győzelemből, mind a kudarcból tanuljon, és pontosan a helyén kezelje, értékelje azt.
Az interaktív sportnapon a gyerekek jókedvűen végezték a feladatokat. A kezdő vívók, és az edzésre ellátogató érdeklődők a sokszor nehéznek tűnő gyakorlatokat is meglehetősen hamar elsajátították.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A cél az volt, hogy néhányuk megragadjon a sportág keretein belül, és ha idejük energiájuk engedi, akkor megjelenjenek további edzéseken.Az edzés vége felé megérkeztek vendégeink, Mohamed Aida olimpikon Európa Bajnok Világbajnoki ezüstérmes tőrvívó és mestere Solti Antal mesteredző, akikkel klubszobában beszélgettünk. A sportnapon jelen lévő gyermekek fegyelmezetten, jókedvűen, nagy odafigyeléssel dolgoztak.
A gyerekek a program segítségével új ismeretekre tettek szert, így fejlődött a **kognitív kompetenciájuk.**

Budapesten voltunk, ahol **kétnapos vívóversenyen** vettünk részt az FTC vívótermében. Itt rendezték meg a 2019. évi korosztályos és felnőtt összfegyvernemesvívó Nemzetközi Budapest Bajnokságot. A **kunszentmiklósi** tanulók együttműködését segítő **szociális kompetencia fejlesztéshez** járult ez a két nap hozzá.
A verseny első napján, december 30-án, a legkisebb korcsoportok - kezdő, gyermek, újonc, serdülő - léptek pástra. Mi a kezdő és gyermek korcsoportban voltunk érdekeltek, mert vívóink közül ketten is kipróbálták magukat. Matics Kinga sajnos sérülés miatt visszalépett. Izsák Amira viszont remekül helyt állt, hisz 10. helyezése több mint bíztató, ami a jövőt illeti.
Másnap, december 31-én visszatértünk Budapestre, hogy megnézzük a felnőtt vívók versenyeit. A gyerekek végig izgulták mind a három fegyvernem hat versenyszámát. Ragyogó szemmel nézték a döntőket, és kipirosodott arccal az ünnepélyes eredményhirdetéseket, ahol serlegek és érmek leltek Budapest bajnoki gazdájukra.

A **vívótábor** azért jött létre **Kunszentmiklóson,** hogy a sport iránt érdeklődő, valamint a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók, helyi kezdeményezés részeként lehetőséget kaptak a sportág szervezett keretek között való megismerésére. A program nem csak a kezdőknek nyújtott segítséget, hanem a már vívással foglalkozó versenyzőknek is, hogy a vakáció vége felé felelevenítsék az eddig tanultakat, és segítséget nyújtsanak kezdő társaiknak, ami a sportág megismerését, elsajátítását

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

illeti. Valamint felkészülésüket elősegítse a közelgő válogató versenyekre, világkupákra.
A vívás, mint sportág, az edzéseken elvégzett gyakorlatok jelentősen hozzájárulnak a gyermekek gyors döntéshozó képességének kialakításához, fejleszti a gondolkodást, javítja a reflexek működését, valamint megtanít az élet minden területén arra, hogy a győzelmet szerényen, az estleges kudarcot pedig emelt fővel viselje el a gyermek. De a legfontosabb, hogy mind a győzelemből, mind a kudarcból tanuljon, és pontosan a helyén kezelje, értékelje azt.

A vívótáborban a gyermekek jókedvűen, vidáman végezték a feladatokat. A kezdő vívók a sokszor nehéznek tűnő gyakorlatsorokat is meglehetősen hamar elsajátították, köszönhetően a megjelent kadet korú, és fiatalabb - 12-16 éves válogatott - vívóknak, akik maximálisan beváltották a hozzájuk fűzött reményeket. Hisz saját, kemény edzésük mellet is odaálltak a kezdők mellé - mindegyikük kiválasztott és patronált egyet - és tudásukkal, vidámságukkal sokszor lendítették át a holtponton a kicsiket.
Ami meglepő volt, az, hogy ismerve a vívás természetét - minden mozdulatot külön-külön kell elsajátítani, nincs semmi sem kódolva a gyermekekben - mint fociban a labda elrúgása, kézilabdában a labda eldobása, és sorolhatnám a sportágakat, ehhez képest igen jó tempóban haladt az oktatás.
Az **első nap** ismerkedéssel telt. Sok játékkal, játékos vívógyakorlatokkal teszteltük a kicsiket.
A **második napon** eljutottunk a vívóállás, a vívólépések, a támadóállás és a fegyverfogás megismeréséhez. A gyermekek játékos gyakorlatok, és kadet versenyzők segítségével sajátították el a tőrvívás alapjait.
Harmadik napon ismerkedtek a vívástörténelmével, valamint megtanulták a páston elhangzó vezényszavakat, és a tőrkonvenció elméletét. Érintőlegesen beszélgettünk a másik két fegyvernem - kard, párbajtőr - sajátosságairól, valamint felelevenítettük az előző nap tanultakat. - fegyveres munka, távolságtartás, szúrópárna gyakorlatok. Persze a tanulást ismét sok játék segítette.
A tábor **negyedik napján** következett a senki által nem várt, de minden edzőtáborban megjelenő holtpont. Ezt kétféleképpen lehet oldani. Vagy keményen, nagy fegyelmet

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

és figyelmet követelve rádolgozunk, vagy lazák leszünk. Mi az utóbbit választottuk. Könnyed játékos bemelegítés után sorjátékokkal - sok nevetéssel - oldottuk a problémát. Délutánra meg is lett ennek az eredménye, hisz a csendes pihenőt követően szinte repültek a srácok a pástokon.

Az **ötödik, záró napon** előkerült a vívófelszerelés - vívóruha, sisak, hónaljvédő, fegyverek - és a bátrabb kezdők beöltözhettek vívónak, és megmérkőzhettek egymással. A hatalmas mezítlábas - nincs vívócipőjük - küzdelmeket komoly díjazással jutalmaztuk. Több tábla csoki, és zacskónyi cukorka volt a tét, melyből természetesen a győztesek és a vesztesek is egyformán részesültek.

A tábor végén tartott rövid értekezleten - melyen a szülők és gyermekeik is részt vettek - tájékoztattuk a szülőket a vívással kapcsolatos lehetőségekről. Az edzések időpontjairól, azok időtartamáról. A gyermekek és szülők elégedettek voltak, a Kunszentmiklósi Diák Vívó Sportegyesületnek növekedett az utánpótlás bázisa. A táborban jelen lévő gyermekek fegyelmezetten, jó kedvűen, nagy odafigyeléssel dolgoztak.

A tábor segítségével a gyerekek fontos kompetenciákat is fejlesztettek. Többek között a **szociális és a kognitív kompetenciájuk** fejlődött.

A pályázat keretében négy tanítási óra időkeretében **rendhagyó történelem órák** megtartására került sor iskolánk hatodik évfolyamos tanulóinak bevonásával **Kunszentmiklóson.** A feldolgozandó történelmi korszak a török kor. Az „ILONCSUK szabadcsapat" hagyományőrző csoport irányításával zajló foglalkozásokon a 16-17. század török ellenes küzdelmeinek felelevenítése történt, az alapkompetencia fejlesztése céljából.

Az **első foglalkozáson** az ILONCSUK szabadcsapat tagjai szűkebb pátriánk, a Kiskunság török kori jellemzőit mutatták be. A jellegzetes kiskun viselet eleimet részletesen ismertették, az akár egyszerű paraszti eszközökből fegyverré avanzsált különböző fegyvertípusokkal együtt.

A gyermekek kézbe foghatták ezeket, a viselet egyes darabjait felpróbálhatták. Megismerkedtek a hajdúk, kunsági vitézek hétköznapi használati eszközeivel is. A

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

foglalkozás során a török kor nyitányát jelentő mohácsi csata mellett szó esett az alföldet érintő török portyákról, az ezek során a harcoló felek részéről alkalmazott stratégiai, taktikai módszerekről is.

A **második alkalommal** a hagyományőrző csoport tagjai a Kiskunságot a török korban gyakran pusztító tatárok viseletével, harcmodorával ismertették meg a gyerekeket. A szintén keleti eredetű kunság és a tatárok közötti hasonlóságok ismertetése révén a gyermekek számára világossá vált, hogy a történelmi távlatokban az etnikai értelemben vett rokonság már nem befolyásolja népek közötti viszonyát, mert az a kulturális beágyazottság függvénye.

A **harmadik foglalkozáson** a török hadsereg katonáinak bemutatása történt, nehéz- és könnyűfegyverzetű török gyalogosok fegyverzetével ismerkedtek meg a gyermekek. Az előadáson kiemelték a magyar és a török harcászatba, viseletben megfigyelhető hasonlóságokat illetve a főbb különbségeket is. Szó esett a török berendezés jellegzetességeiről is az alföldi területen.

.A **negyedik alkalommal** a magyar végvári katonaság bemutatására került sor, ezúttal szabad téren, hiszen a hagyományőrzők a gyakorlatban imitált harc közben mutatták be a fegyverek használatát. A tanulók testközelből, élményszerűen ismerhették meg a történelmi korszak viszonyait, tanulóit motivációjuk reményeink szerint növekedik az előadásoknak köszönhetően.

A történelmi napközis táborcélja, hogy a jelentkező gyerekek ismerkedjenek meg a honfoglalás kori emberek mindennapjaival, kultúrájával, hagyományaival. Szerezzenek új ismereteket gyakorlat orientált foglalkozások megvalósulásával. fejlődjön kulturális elhivatottságuk,magyarságtudatuk.

A tábor népünk korai történetével foglalkozik, és végigköveti azt a vándorlás kezdetétől egészen a honfoglalásig. E hosszú és sok titkot rejtő korszak feltárásához segítségül hívtuk a magyar mondákat, a magyar zenéket, dalokat.

A honfoglalás korából a gyerekek megismerkedtek őseink öltözékével, viseleti tárgyaival, fegyvereivel. A tábor foglalkozásai során törekedtünk az **interaktív megvalósításra, az élményközpontú bemutatók, műhelymunkák kivitelezésére**. A gyereke valós ruházattal, fegyverzettel, élethű szokásokkal ismerkedtek meg.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kiemelten fontos volta magyarságtudat mélyítése, fejlesztése, hiszen a mai modern világban nehezen elképzelhető egy ősi, nomád életmód lehetősége. Az új ismeretek megszerzése során a gyerekek kulturális fejlődése, mélyítése is célunk volt.

A kézműves foglalkozások és az interaktív mesefeldolgozások a nap folyamán elhangzott bemutatók és előadások alátámasztását, mélyítését szolgálták. Ugyanakkor e foglalkozások során a gyereke esztétikai-és szépérzéke valamint anyanyelvi kifejezőképességük is fejlődött, kifinomult.

A téma projektszerű, élményközpontú feldolgozása, interdiszciplináris megközelítése és az IKT eszközök bevonása által komplex tudást közvetített.
A tábor során a gyerekek **alapkompetenciái fejlődtek**. A gyerekek kognitív és szociális kompetenciái bővültek új megszerzett tudással.

A **másik történelmi tábor** célja, hogy a jelentkező gyerekek ismerkedjenek meg a helyi értékekkel, hagyományokkal a régi kor emberének mindennapjaival, kultúrájával. Szerezzenek új ismereteket, tapasztalatot kézzel fogható foglalkozások megvalósulásával. Fejlődjön a helyi identitás tudatuk, kulturális elhívatásuk, hagyományőrző tevékenységük.

A tábor a helyi emberek életével hagyományaival történetével foglalkozik, és végig követi azt a paraszti élet kezdetétől egészen napjainkig. Ehhez felhasználtuk elődjeink által felkutatott és megőrzött írásos és tárgyi emlékeket. Feltárásához segítségül hívtuk a helyi legendákat, történeteket, népi játékokat. A XIX. korából a gyerekek megismerkedtek őseink öltözékével, viseleti tárgyaival, eszközeivel. A tábor foglalkozásai során törekedtünk arra, hogy a gyerekek minél közelebb kerüljenek őseink, nagyapáink-nagyanyáink régmúlt életéhez. Mind a mindennapi életben mind az ünnepkörökhöz kötött napok felelevenítésével. Mindezt próbáltuk élményközpontú bemutatókkal és műhelymunkákkal kivitelezni. A gyerekek valós ruházattal, élethű szokásokkal ismerkedtek meg.

A tábor célja a helyi hagyományok, szokások tudásának mélyítése, fejlesztése, hiszen a mai modern világban nehezen elképzelhető egy régi életmód lehetősége. Az új ismeretek átadásával próbáltuk a gyerekek érdeklődését felkelteni és megőrizni.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A kézműves foglalkozások és az interaktív mesefeldolgozások, a nap folyamán elhangzott bemutatók és előadások alátámasztását, mélyítését szolgálták. Ugyanakkor a foglalkozások során a gyerekek szépérzéke és kézügyessége, valamint anyanyelvi kifejezőképességük is fejlődött, kifinomult. Nagymértékben gazdagítottuk szókincsüket a régi magyar szavak felhasználásával.

A téma projektszerű, élményközpontú feldolgozása, interdiszciplináris megközelítése és az IKT eszközök bevonása által komplex tudást közvetített.

A tábor során a gyerekek alapkompetenciái fejlődtek. A gyerekek **kognitív és szociális kompetenciái bővültek** új megszerzett tudással.

Szülők és gyerekek együtt vettek részt a **Kalandos családi napon** Az együttes tevékenységek, versenyek lehetőséget nyújtottak a megfelelő **önismeret, önelfogadás**, valamint a **szociális kompetenciák fejlesztésére.** A családi nap megkoronázásaként kiváló lehetőséget nyújtott a kikapcsolódásra az őszi időszakban azok számára is, akik hátrányos helyzetük miatt egyébként minőségi kulturális, szórakoztató rendezvényen nem tudnak részt venni.
Az egész napos rendezvény hétvégén került megvalósításra, ezért azok a szülők is részt tudtak venni gyerekeikkel, akik a hétköznapi rohanásban esetleg nem érnek rá időt szakítani a közös szórakoztató programokra.

Rendkívül sokszínű és változatos feladatokkal várták a családokat **Kunszentmiklóson.** Többek között kipróbálhatták a tematikus, 5 állomásos mesés kalandjátékot, mászó falat, sorversenyeket és még sok minden korosztály számára kikapcsolódást nyújtó feladatokat. Az egyén viselkedésével, az egymástól való tanulás módszerének fejlesztését sajátították el.

A kézilabda sportág alapjainak bemutatása és a **kunszentmiklósi** fiatalok sport iránti szeretetének kialakítása és a helyes sportszerető életmód megismertetése volt a cél.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A **kézilabda sportnapok (7 darab)** lehetőséget nyújtottak Kunszentmiklós diákjai számára megismerni a kézilabda sportág szabályait, alapmozgásait. A program időtartama alatt ismétlődő gyakorlatokat próbálhatnak ki szakedzők és volt élsportolók segítségével.

Bemutatja azokat a kézilabdában egyszerűnek tűnő elemeket, amiket normál körülmények között egy sportoló évekig tanul. A program megfelelő ütemben, zökkenő mentesen ment végbe. A tanulók a rendezvény minden napján fegyelmezetten és megfelelően hajtották végre a gyakorlatokat. Több résztevőn fellelhető volt a sportolás iránti hajlandóság, amit a pozitív visszajelzésekkel próbáltunk ezekben a gyermekekben tovább erősíteni és céltudatosan korosztály szerint a megfelelő helyre irányítani. A feladatok közti kötetlen beszélgetések során a diákok nagyon felszabadultan viselkedtek, kérdeztek,folyamatos kommunikációt igényeltek. Különösen érdekelte őket a hajítás dinamikája, amire sokszor nagyon részletesen ki kellett térni és folyamatosan javítani a mozgásukat, míg el nem érték a saját maguk által felállított célt.

Meglepő tapasztalat volt, hogy a programban résztvevők nagy része nemhogy élőben, de még televízióban se látott kézilabda mérkőzést, így azon az állomáson ahol ezzel foglalkoztunk mindig olyan bejátszásokat és jelenetek mutattunk be a kivetítőn, ami garantáltan felkeltette az ott lévő tanulók figyelmét. A program a tanároktól kapott visszajelzések alapján nagyon sikeres volt és napokig közös témát szolgáltatott azon személyek részére, akik közösen megélték ezt a projektet.

A sportnapok segítségével a gyerekek fejlesztették **alap és kulcskompetenciáikat**, azon belül is leginkább a **szociális kompetenciáikat**.

Kézilabda mérkőzéslátogatás Szegedre, hogy a **kunszentmiklósi** gyermekek számára megmutassuk az első osztályú kézilabda atmoszféráját. Az alapvető taktikai elemek felismerése és az alapszabályok gyakorlatban való felismerése volt a további cél.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A program jól sikerült, megfelelően szolgálta azokat az irányelveket, amiket meghatároztunk a projekt céljaként . A tanulók már utazás közben izgatottan kérdezősködtek és érdeklődtek a sportág iránt ezért négy csoportra bontottuk őket és különböző feladatok osztottunk ki. Az egyes csoport a hazai csapat támadásban és védekezésben elkövetett szabálytalanságait figyelte, a kettes csoport a hazai csapat védekezés és támadás stratégiát figyelte és elemezte, míg a másisik két csoport ugyan ezt hajtotta végre csak a vendégcsapatot megfigyelve. A figyelem és a látott elemek,szabályok értelmezése kiemelt fontosságú kompetencia, ezért kiemelten figyelünk ennek folyamatos fejlesztésére. A gyermekek ezen a mérkőzésen közel miden szabállyal találkozhattak így komplex képet kaphattak a mérkőzés közbeni szabálykövetés mellett történő taktikai elemek összetettségére. Megérkezés után volt szerencsénk egy kis betekintésre a sportcsarnok nem nagyközönség számára kialakított részébe is, amit nagyon élveztek a gyermekek/ tanulók egyaránt. A mérkőzés magas színvonalú, nemzetközi szintű játékot hozott így testközelből megtapasztalhatták a projektben résztvevő nebulók a kézilabda sportág minden szépségét és apró fortélyát. A lefújás után sikerült Magyar illetve külföldi válogatottak sztárjaival találkozni, beszélgetni és fotózkodni. A haza úton a csoportok megosztották a saját feladatuk eredményeit a többi csoporttal, így mindenki komplex képet kapott a mérkőzés egészéről.

A mérkőzéslátogatással a gyerekek fontos alap-és kulcs kompetenciákat fejlesztettek. Többek között a **kognitív kompetenciát** is.

Kézilabda mérkőzéslátogatás már Dabasra történt az OBO Arénába. A Dabas – Eger felnőtt férfi kézilabda mérkőzésen vettünk részt, amely szoros és kiélezett csatát hozott. A tanulók egy része szabálykövetési feladatok hajtott végre, míg a másik fele a taktikai elemek elemzését csinálta. Ezekkel a feladatokkal értük el a folyamatos figyelem fenntartását. A figyelem és a látott elemek,szabályok értelmezése kiemelt fontosságú kompetencia, ezért kiemelten figyelünk ennek folyamatos fejlesztésére. A gyermekek ezen a mérkőzésen közel miden szabállyal találkozhattak így komplex képet kaphattak a mérkőzés közbeni szabálykövetés mellett történő taktikai elemek összetettségére. A diákok megdöbbenve vélekedtek arról,hogy ebből a kontextusból nézve a játék sokkal összetettebb, mint ahogy elképzelték. Véleményem szerint ilyen

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

és ehhez hasonló rangadók tudják meghatározni egy - egy fiatal jövőjét , ezek a programok azok, amik elérhető közelségbe hozzák a fiatalok számára a pozitív jövőképet az élhető és sikeres élet lehetőségét a sport által.
A programon a gyerekek a **kognitív kompetenciájukat fejlesztették.** A program lehetőséget adott, hogy a gyerekek új ismereteket szerezzenek.

A budapesti **Minipolisz Interaktív szakmai kiállításra** is eljutottak a **kunszentmiklósiak.**
Ezzel a tanulóknak különféle szakmákkal való megismertetése volt a cél a korosztályuknak megfelelően. A programba bevont tanulók aktív módon, mini munkahelyeken a szakmákkal ismerkedhettek és ezen felül az egyes munkahelyek jellemzőit is megismerhették. A gyerekek nagy érdeklődést mutattak a kiállított tárgyak és mesterségek iránt. Nagyon tetszett a gyerekeknek, hogy az egyes foglakozásokhoz tartozó ruházatot is kipróbálhatták. A program része volt egy interaktív foglalkozás is, ahol a szakemberektől a táplálkozással kapcsolatos ismereteiket bővíthették. A program lehetővé tette a gyerekek számára ismereteik bővítését. Fontos készségeket szereztek a kirándulás során mint például a motiváció és figyelem fejlesztési készség.
A MiniPolisz egy olyan különleges világ, ahol a 3-12 éves korosztály játszva ismerkedhetett meg a számukra elérhetetlen „felnőttes” dolgokkal. A folyamatosan megújuló helyszíneken a kicsik egy teljes mértékben a méreteikre szabott, felépített városban egy időre belebújhattak a felnőttek bőrébe. Kipróbálhatták magukat a nagyok áhított világában, így olyan tevékenységekben is részt vehettek, amelyekből többnyire „tiltva” vannak. Ebben a minivilágban néhány órára feje tetejére álltak a megszokott hétköznapok, és így lehet belőlük bolti eladó, pénztáros, postás, darukezelő, bankos, virágárus, manikűrös de akár világsztárként is bizonyíthatták kreativitásukat. Az alkalmi „városlakók” szakavatott segítők kalauzolásával megtanulhatták, mi a teendő, ha tüzet észlelünk, hogyan kell tankolni, miképp kell takarékoskodni és szelektíven gyűjteni a hulladékot, vagy épp azt, hogyan vásároljunk egyedül.
A programot sikeresen megvalósítottuk. Elértük a kitűzött célokat, a tanulók ismeretei bővültek a szakmák, foglalkozásokat illetően. Ezzel is segítve, motiválva a későbbi

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

továbbtanulási terveiket. A program biztosította a tanulók kulturált utaztatását és még az étkezést is. A kiránduláson a gyerekek a **kognitív kompetenciájukat** fejlesztették, ugyanis új ismeretekkel lettek gazdagabbak.

Az utazások célja a **történelmi nevezetességű helyek felkeresése volt**. Először a **kecskeméti** Katona József Múzeum meglátogatását terveztük. A „Cifra palotában" megtekintjük az avar- és honfoglalás kori leletekből összeállított kiállítást, majd megismerkedünk az épület történetével, és az állandó kiállítások anyagával is.
A tárlatvezetéssel megtekintett avar- és honfoglalás kori kiállításon tanulóink megismerkedtek közvetlen pátriájuk, a Kiskunság honfoglalás előtti, és a közvetlen azt követő időszak történetével, legimpozánsabb régészeti leletének, a kunbábonyi avar fejedelmi arany sírlelet feltárásának történetével. Részletes ismereteket szereztek a korszak anyagi kultúrájáról, díszítő művészetéről is.

Az épület történetének bemutatása, a szecessziós építészeti elemek, motívumok ismertetése gazdagította a tanulók történeti, művészettörténeti ismereteit egyaránt.

Az állandó kiállítás megtekintése során átfogó képet kaptak a 20. századi modern festészeti irányzatokról is.

A program projektszerű, élményközpontú feldolgozása, interdiszciplináris megközelítése és az interaktív eszközök bevonása által komplex tudást közvetített a gyerekek számára. Erősödött a magyarságtudatuk, fejlődött a kulturális elhívatásuk.

A kirándulás segítségével **fejlődött** a gyerekek **alap-és kulcskompetenciája**. A kulcskompetencián belül is gyerekek kulturális kompetenciája bővül az új tudással.

A **második kirándulásunk** célja az **ozorai várkastély és a simontornyai vár** meglátogatása volt. Az egynapos kirándulás anyaga felöleli a magyar középkor történetét és kiváló lehetőséget ad a középkori életmód, harcászat, várépítészet alaposabb megismerésére.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A tárlatvezetéssel megtekintett Ozorai Várkastély történeti kiállításán tanulóink testközelből ismerhették meg a középkori életkörülményeket annak apró részleteivel együtt. A középkori táplálkozás, öltözködés, higiénia, harcászat, várépítészet jellegzetességeiről sok új információval gazdagodtak. A magas színvonalú hagyományos történeti kiállítást kiegészítette egy digitális eszközökkel prezentált vár és korszaktörténeti tárlat, ami szintén kiválóan szolgálta az ismeretátadás céljait.

A simontornyai vár történeti tárlatának megtekintése rengeteg ismerettel szolgált az Árpád-kori és az azt követő korszakok várépítészetével kapcsolatban.

A program projektszerű, élményközpontú feldolgozása, interdiszciplináris megközelítése és az interaktív eszközök bevonása által komplex tudást közvetített a gyerekek számára. Erősödött a magyarságtudatuk, fejlődött a kulturális elhívatásuk.

A kirándulás segítségével **fejlődött** a gyerekek **alap-és kulcskompetenciája**. A kulcskompetencián belül is gyerekek kulturális kompetenciája bővül az új tudással.

A **harmadik kiránduláson** diákok élményszerűen ismerkedhetnek meg **Hunyadi Mátyás alakjával és a korabeli Magyar Királysággal**. A néphagyományból kiindulva a történelmen át válik megismerhetővé a Hunyadiak világa.
A pedagógiai és néprajzi szempontok szerint kiválasztott hon- és népismereti, néprajzi forrásanyagok felhasználásával – minél több lehetőséget kell teremteni a néphagyományok élményszerű megismerésére. Törekedni kell a tanulók cselekvő és alkotó részvételére a tanulás során, hogy az érzékelésen, észlelésen, élményeken keresztül jussanak el az elvontabb ismeretekig, az összefüggések meglátásáig.
A kirándulás segítségével fejlődött a gyerekek **alap-és kulcskompetenciája**. A kulcskompetencián belül is gyerekek kulturális kompetenciája bővül az új tudással.

A múzeum gyűjtőköre Kiskunfélegyháza helytörténetéhez, a **Kiskunság vallási emlékeihez k**apcsolódó műtárgyakra, a térség régészeti emlékeire terjed ki, ez volt a **negyedik alkalom kirándulásra.**

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A műtárgyállomány nagy részét a tárgyi gyűjtemények alkotják, amelyek a régészet, a történet és helytörténet, a néprajz, a numizmatika, a természettudomány, a képzőművészet és iparművészet körébe tartoznak.

A pedagógiai és néprajzi szempontok szerint kiválasztott hon- és népismereti, néprajzi forrásanyagok felhasználásával – minél több lehetőséget kell teremteni a néphagyományok élményszerű megismerésére. Törekedni kell a tanulók cselekvő és alkotó részvételére a tanulás során, hogy az érzékelésen, észlelésen, élményeken keresztül jussanak el az elvontabb ismeretekig, az összefüggések meglátásáig.

A kirándulás segítségével fejlődött a gyerekek **alap-és kulcskompetenciája**. A kulcskompetencián belül is gyerekek kulturális kompetenciája bővül az új tudással.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3.6. Pénzügyi ismeretek programba bevont tanulók

A felnövekvő generációnak olyan nem formális úton szerezhető információ átadáshoz járult hozzá a program, ami a későbbiekben is segítheti őket a felelősségteljes pénzügyi döntések meghozatalában. Az általános iskolás diákok pénzügyi nevelését, a tudatos pénzhasználathoz kötődő szemlélet készségfejlesztését tűztük ki célul. Ennek érdekében a korosztály számára ingyenes, interaktív előadások, események valósultak meg.

A tanulók megismerkedtek a pénzügyi kultúra fogalmával, a szükséges célirányos magatartással, valamint megfelelő hozzáállás (attitűdöt) kialakításával. Mindhárom tényező szükséges a pénzügyi világban való eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a sikeres felnőtté váláshoz.
A választott témák, igazodtak az életkori sajátosságokhoz, figyelembe véve a tanulók előismereteit is.
Betekintést kaptak a pénzügyi szemléletbe: pl. ismeretek alkalmazásának képessége, viselkedés-minták körébe sorolható a családi költségvetés készítése, a hosszú távú tervezés (felkészülés nyugdíjra, betegségre stb.), takarékoskodás, pénzügyi döntéshozatal (képes választani, és megfelelő időben cselekedni).
A kedvező hozzáállás kialakításának ismerete, vagyis az attitűd a személy pénzügyekhez való viszonya, tartós beállítódását jelenti. Sikeresek voltak azok az események, ahol szó esett a jövőhöz való viszonyulásról, az öngondoskodásról, a megfontoltságról, az eredményközpontúságról és a magabiztosságról.

Tevékenység	**Elvárt célérték**	**Teljesített célérték**	**Teljesítés aránya**	**Ebből nő**
Pénzügyi ismeretek bővítését célzó programokon részt vettek	**25 fő**	429 fő	1716 %	213 fő
Települési megoszlás	**Kunszentmiklós**	301 fő	nr	157 fő
	Szalkszentmárton	75 fő	nr	32 fő
	Tass	53fő	nr	24 fő

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunszentmiklóson a Baksay Sándor Református Gimnáziumban3 blokkból álló tudatos pénzügyi magatartást tanúsító programsorozatok kerültek meghirdetésre, mely hangsúlyozta, hogy a pénzügyi tervezés segít a céljaik elérésében és tudatosította bennük, hogy mi az, amit megvalósíthatnak és mi az, amit nem.
A család, mint legkisebb egységen belül a tanulók megismerték a pénzügyi tervezés fogalmát, jelentőségét és lépéseit annak érdekében, hogy hatékonyan tudjanak gazdálkodni a pénzükkel. Életszerű szituációkban képesek legyenek a tanultak alkalmazására.

Az első blokk interaktív előadások voltak, mely a célkorosztály részére megfelelő mennyiségű információ átadását tette lehetővé, úgy, hogy az érthető és a későbbiek során a saját életükben felhasználható legyen.
Három részre osztva, bevezetés (Hogyan tud hatékonyan gazdálkodni a rendelkezésére álló összeggel, pl. zsebpénz), fő témakör – maga az előadás, mely interaktív módon vette sorra a diákok életét befolyásoló pénzügyi helyzeteket. Kitért annak vizsgálatára, hogy mi a létszükséglet és mi az egyéb szükséglet fogalma. A PowerPoint bemutató végig vezette a tanulókat a pénzügyi tervezés különböző nézőpontjain, a családi háztartás fontosabb kiadásaira, takarékosság fontosságára. Az előadás utolsó fázisa az összegzés, melyben az interaktív feladatok és megoldások rövid átbeszélése történt, ezzel erősítve a tanultakat.
Az előadó tanár hangsúlyozta azt a tényt, hogy a pénzügyi tervezés segít a tanulóknak abban, hogy felelősségteljesebben ellenőrizhessék a pénzügyeiket és ezen keresztül az életvitelüket.
A rendezvényen a gyermekek tanulók kompetenciáit is fejleszteni tudtuk. Az előadás segítségével nőtt a gyerekek kulcskompetenciája. A gyerekeknél matematikai kompetenciái és a tanulás tanulásának kompetenciája fejlődött.

A **második blokk** már a tanulók tapasztalatszerzésére alapozva valósult meg, az előzőekben hallott információkba ágyazva. Különböző szituációs gyakorlatokon keresztül tudatosíthatták és készültek fel a gyakorlati alkalmazás elsajátítására az alábbiak szerint:

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- **Mire költenék 1 millió forintot – okos döntések:** A tanulók az előadás során mélyítették az előző előadássorozatok alapján tanultakat. Szituációs játékok segítségével megismerték hogyan lehet okosan bánni a pénzzel.
- **Országok és a pénz:** Az előadáson a diákok megismerték a világban, a környező országokban használatos pénznemeket. Betekintés nyerhettek a nemzetközi piac felépítésébe és fontosságába. A kisfilmek témáját megbeszélve érintettük a külföldi munkavállalás lehetőségét.
- **Saját fizetőeszköz tervezése- vásárlási szituációk:** A tanulók megismerkedtek a kereslet és kínálat kifejezésekkel. Egy termék piaci kínálata (kínálati görbéje) azt fejezi ki, hogy az összes termelő különböző árak mellett mennyit hajlandó és képes előállítani egy termékből. A kereslethez hasonlóan a kínálat esetében is előfordulhat túlkínálat, amikor egy adott termékből többet kínálnak eladásra, mint amennyire igény van.
- **Zsebpénzem okos használata, takarékosság:** A tanulók megismerkedtek a pénz körforgásával, a pénz szükségességével. Pontosításra került a takarékosság fogalma – miért és hogyan tudunk takarékoskodni. Mit jelent a zsebpénz fogalma- egyáltalán ki az, aki a szüleitől meghatározott időközönként zsebpénzt kap.
- **Pénz kialakulása – cserekereskedelem, fizetőeszköz:** Az előadás során a diákok megismerték a pénz történetének, kialakulásnak folyamatát.
- **A pénz- Papírpénzeinken szereplő alakok:** Előadás a pénz fogalmáról, a pénz szükségességéről. A pénz formai felépítése – alak, érték, vízjel, uv-jelMire jó a pénz? Hogyan alakult ki a mai, modern pénz?
- **Az árfolyam- Euro, Dollár, Ft:** Előadás során a tanulók megismerkedtek a külföldi valuta fogalmával. Megismerkedtek a nagyobb országokban használt pénznemekkel- Euro, dollár
- **Küldetések a pénz világában:** Ez a lecke a tanulókban a pénzügyi tervezés jelentőségének és fő lépéseinek a megértését kívánta elősegíteni, mely sikeres alkalmazásával képesek a tudatos fenntarthatóság kialakítására.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A nagybetűs életbe kilépő fiatalokra így rövid idő leforgása alatt sok félelmetesnek tűnő feladat várt, amelyekkel addig csak tévéreklámok elkapott félmondataiban találkoztak. Fel kell adni az első sárga csekket, meg kell érteni a diákhitel és egyéb hitelek, kölcsönök konstrukcióját, el kell készíteni az első adóbevallást; ott a THM, az áfa, a bruttó, a nettó, a kamat és akkor még csak szó sem esett a bankkártyákról, a hitelkártyákról, a lakástakarékról, az életbiztosításról és nyugdíj elő takarékosságról. Nem csoda, hogy sokak számára a pénzügyi fogalmak és mechanizmusok nem lehetőséget jelentenek az anyagi biztonság felé vezető úton, hanem a mindennapok buktatóinak részeként tekintenek rá.
Ezekre a mindennapi problémákra és felmerülő kérdésekre adott választ a pénz témakörében megvalósított előadássorozat.
Az előadó hangsúlyozta azt a tényt, hogy a pénzügyi tervezés segít a tanulóknak abban, hogy felelősségteljesebben ellenőrizhessék a pénzügyeiket és ezen keresztül az életvitelüket.
A rendezvényen a gyermekek tanulók kompetenciáit is fejleszteni tudtuk. Az előadás segítségével nőtt a gyerekek kulcskompetenciája. A gyerekeknél matematikai kompetenciái és a tanulás tanulásának kompetenciája fejlődött.

A harmadik blokkban a terület mélyebb megismerésével kapcsolatosan az célokat igyekezett elérni:

- A pénz fogalmának megismerése, az eddigi ismeretek átismétlése,
- Pénzügyi fogalmak tisztázása, megismerése hogy a szókincs részévé váljon
- A pénz gyakorlati szerepe az életükben
- Tudatos pénzhasználat
- Új ismeretek szerzése
- Tudatos tervezés megerősítése
- Mérlegelés képességének erősítése az előnyök és hátrányok figyelembe vétele, döntéshelyzetek.
- A takarékosság fontosságának hangsúlyozása
- Befektetési tippek

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Pénzügyi tudatosság kialakítása
- Ismeretszerzés a családról, mint a legkisebb gazdasági egységről
- Nagyértékű vásárlások menetének helyes rendje
- Tudatos vásárlóvá nevelés
- A tanulók ismerjék meg a munkabér fajtáit (bruttó, nettó), jutalom/prémium, természetbeni juttatások, társadalmi jövedelem: gyed, családi pótlék, ösztöndíj, nyugdíj, álláskeresési járadék fogalmakat.
- A háztartások kiadásait (rendszeres, nem rendszeres, váratlan). A biztosítások jelentőségét, hasznát.

A tanulók motiváltak voltak, érdeklődők, lekötötte a figyelmüket az előadás, aktívan és tevékenyen vettek részt a feladatokban. Saját ismereteiket, tapasztalataikat szívesen osztották meg társaikkal. Az előadások lehetőséget adtak a tantárgyi koncentrációra és integrációra: hittan, környezetismeret, matematika, magyar (szövegértés) tantárgyak ismeretei támogatták meg az alkalmakat.

A következő területeket, képességeket fejlesztették az új ismeretek:

- motiváció
- ismeretbővítés,
- gyakorlás,
- önellenőrzés,
- tudatos pénzfelhasználóvá nevelés
- tervezés,
- tudatosság képességének fejlesztése,
- összefoglalás,
- páros munka,
- szövegértés,
- írásbeli műveletek

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- csoportmunka,
- számolási képesség.

A tanulók megismerkedtek a bevétel fogalmával. Milyen bevételekkel és kiadásokkal kell számolnia egy családnak vagy egy diáknak. A piac fogalma, jellemzői.
A pénz fogalmának megismerése, a pénznemek formai felépítése, a külföldi valuta fogalmával. Megismerkedtek a nagyobb országokban használt pénznemekkel, a nemzetközi piac fogalmával.

A diákok kiadásait is elsősorban a szükségleteik határozzák meg, azonban van, aki gyorsan elszórja mindenét, van, aki valamire gyűjt, és van, aki csak félreteszi, de még nem tudja, mire fogja költeni bevételeit. Mire és hogyan gyűjtenek a diákok? A megtakarítások segítenek elérni a kitűzött célokat, vagy átvészelni a váratlan helyzeteket. A tanulók a csoportban megtervezett PÉNZ témakör előadását követően egy gondolattérképet készítettek, mely során körvonalazódott a pénz- piac- tőzsde fogalma, annak szerkezeti felépítése és értéke.
Az előadó hangsúlyozta azt a tényt, hogy a pénzügyi tervezés segít a tanulóknak abban, hogy felelősségteljesebben ellenőrizhessék a pénzügyeiket és ezen keresztül az életvitelüket.
A rendezvényen a gyermekek tanulók kompetenciáit is fejleszteni tudtuk. Az előadás segítségével nőtt a gyerekek kulcskompetenciája. A gyerekeknél matematikai kompetenciái és a tanulás tanulásának kompetenciája fejlődött.

A **Petőfi Sándor Általános Iskola tanulói Szalkszentmártonban** ismerkedtek a **pénzhasználat tudatos alkalmazásával**, ami intellektuális- és érzelmi gazdagodást, műveltség- és tudásgyarapodást, kedvező irányú személyiségfejlődést nyújtott számukra.
A tudatos vásárlásról, a zsebpénzről és annak gazdálkodásáról hallhattak több alkalommal, az interaktív programok során. Játékosan tanulhattak a pénz helyes beosztásáról. Megértették, hogy a pénzügyi tudatosság segít nekik előre tervezni a jövőt, és segít elérni a céljaikat is.
Az előadás sorozat végén tudásokat felmérhették egy - tanultakkal kapcsolatos - teszttel.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tasson a Földváry Gábor Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola is bekapcsolódott **a tudatos pénzügyi magatartás kialakításának**, a tudatos vásárlás, a helyes életvitel pénzügyi ismeretszerzésnek tudásátadását esősegítő programokba.

Az egyén és az egész társadalom szempontjából létfontosságú, hogy a felnövekvő generáció tudjon felelősségteljes pénzügyi döntéseket hozni. A program az általános iskolás diákok pénzügyi nevelését, a tudatos pénzhasználathoz kötődő szemlélet készségfejlesztését tűzte ki célul. Ennek érdekében a korosztályok számára ingyenes, interaktív előadások, események valósultak meg.

Az interaktív előadások segítették a tanulók ismereteit bővíteni a pénzügyi kultúra fogalmával, a szükséges célirányos magatartással, valamint megfelelő hozzáállás (attitűdöt) kialakításával. Mindhárom tényező szükséges a pénzügyi világban való eligazodáshoz, tájékozódáshoz.
A választott témák, igazodtak az életkori sajátosságokhoz, figyelembe véve a tanulók előismereteit is.
A tanulók megismerkedtek a terület lényeges pénzügyi fogalmaival: infláció, zsebpénz, spórolás, takarékosság, hitel-kölcsön, biztosítás, eladósodás stb.
Ízelítőt kapnak a pénzügyi termékek és szolgáltatások ismereteiről: pl. bankkártya adatok védelme, netbank stb.
Betekintést kapnak a pénzügyi szemléletbe: pl. ismeretek alkalmazásának képessége, viselkedés-minták körébe sorolható a családi költségvetés készítése, a hosszú távú tervezés (felkészülés nyugdíjra, betegségre stb.), takarékoskodás, pénzügyi döntéshozatal (képes választani, és megfelelő időben cselekedni).
A hozzáállás, vagyis az attitűd a személy pénzügyekhez való viszonyát, tartós beállítódását jelenti, pl. a jövőhöz viszonyulás, az öngondoskodás, a megfontoltság, az eredményközpontúság és a magabiztosság.

Előadások tematikája (ppt vázlat):

1. előadás: Tudatos vásárlás
   - A tudatos pénzügyi magatartás kialakításának támogatása
   - A TUDATOS VÁSÁRLÓ

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Mit jelent a tudatos vásárlás?,Milyen a tudatos vásárló?
- Fogyasztó társadalom
- Változtathatunk!
- Mit tehetünk?
- A tudatos vásárló 12 pontja - A pénzeddel szavazol!A szemét a legdrágább!Cetli, helyben, Eredeti!Mennyi műanyagot viszel haza?Címke, állatkísérletek, Olvasd el a címkéket! Erőszakmentes szépségTartós használat! Frisset- Helyi termék, Helyi termékeket vegyél, Nem mindegy!

2. előadás: Gazdálkodj okosan!

1. Fogalmi meghatározások
2. Pénz:
3. fizetési eszköz
4. meghatározott értéke van
5. értékmérő
6. csereeszköz
7. Árupénz
8. só, szarvasmarha, teve, kagyló, bálnafog, kövek
9. napjainkban a börtönben: cigaretta
10. A pénz fizikai formája
11. A pénz Ellenőrzése
12. A pénz ellenőrzése:
13. tapintással
14. mozgatással
15. fény felé tartva
16. bankkártya
17. Erzsébet kártya
18. Erzsébet utalvány
19. Szép kártya
20. Vásárlási utalvány
21. átutalás
22. vásárlás

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

23. Személyesen, Online
24. üzlethelységben, piacon, webáruházban, interneten
25. Online vásárlás
26. kényelem
27. takarékosság
28. összegzés
29. Kölcsönpénz visszajár
30. Számoljunk!
31. Az esetleges nehezen tervezhető tényezők:
32. Forró helyzet
33. THM
34. A törlesztő részlet és a futamidő közötti kapcsolat

3. előadás: Gazdálkodj okosan II.- A fenntarthatóság jegyében Te is tudsz ezen változtatni!

Fenntartható fejlődés: Olyan fejlődés, amely úgy elégíti ki a jelenben élők szükségleteit, hogy az ne veszélyeztesse a jövő generációk, unokáink szükségleteinek a kielégítését. Nem mi vagyunk a természet urai, hanem részei vagyunk egy hatalmas egésznek, melyben a részek (emberek, állatok, növények, gombák stb.) egymásra vannak utalva és egymás jelenlétét feltételezik hosszú távon.

3.7. A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, az ökotudatosság fejlesztése címen szervezett programokon részt vettek

A témakörben nemcsak a települések, hanem a konzorciumi tag (Fénykörközösség) is részt vett, ami összehangolt, egymást kiegészítő modulban zajlott. Ebben a fejezetben elsőként a települések programjainak, majd a Fénykörközösség összegző beszámolói olvashatóak.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A tanulók számára olyan programok szervezését jelentette, ami által betekintést kaptak az őket körülvevő környezeti rendszerek összefüggéseiről, és azok az egyénre és a társadalomra gyakorolt hatásairól.

Megfigyelhették a környezeti rendszeren belüli kölcsönhatásokat, értelmezték azokat, és megvilágításba kerültek a rendszer működésének előnyei, hátrányai a fenntarthatóság ezáltal,több nézőpontból való szemlélete is.

A program az extrakurrikuláris területeket is figyelembe véve, mint pl. táborok, múzeumi pedagógia, vetélkedők, családi napok megszervezésével elsősorban a környezettudatosság különböző formai elemeinek való megismerésére fókuszáltak. A környezeti nevelés magába foglalta a természeti, az épített környezet, az egészség, a gazdálkodás-gazdaság, és a demokráciára nevelés vonatkozásait is. Ezzel a tartalmi kibővüléssel szerettünk volna a környezeti nevelés átalakulását egy új irányba állítani a fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata felé.

Elvárásként fogalmazódott meg a programokkal szemben, hogy az egyének a hétköznapi életükben a fenntarthatóságot elősegítő szokásokat ismerjenek meg, lehetőség szerint igyekezzenek azokat felvenni, kezdjék azokat tudatosabban használni.
Gyakorlatilag minden korosztály részese lehet ennek a folyamatnak a tudatosításával,a családi napok kiváló alkalmat biztosítottak ezek megvalósítására, ahol akár a szülők, más családtagok és kollégák közötti információcsere is segítette a célkitűzést.
Az ismeretek szélesítése, a saját és mások hozzáállásának megváltoztatására irányuló törekvések lehetnek az első lépcsőfokok a kívánt eredmény elérésére, ezt igyekeztünk teljesíteni.
A fenntarthatóság ismereteinek egész életen át tartó tanulása családi szinten attól függ, mennyire ismerik a problémát a felnőttek és hogyan adják át azt gyermekeiknek, ezért is vontuk be a teljes családokat. Fontos, hogy a szülők felismerjék és kihasználják a társadalom nyújtotta lehetőségeket, forrásokat az önművelésre, annak érdekében, hogy az így újonnan megszerzett tudásukat gyermekeiknek átadhassák.
Tisztában voltunk azzal, hogy önmagában a családokra alapozni nagyon kevés eredménnyel kecsegtető lehetőség,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

mivel az egyének értékrendje, preferenciája, hozzáállása nagyon különböző, ezért volt szükség a fenntarthatóság szempontjából is szinte majdnem az intézményszintű rendezvényekre.

A környezeti problémák megoldásának leghatékonyabb módja a belső motiváltságon alapuló tevékenység, ezért olyan akciók történtek, ahol erre fókuszáltunk.

Tevékenység	**Elvárt célérték**	**Teljesített célérték**	**Teljesítés aránya**	**Ebből nő**
Fenntartható fejlődésre, öko-tudatosság fejlesztésre szervezett programokon részt vettek	**25 fő**	652 fő	2608 %	354fő
Települési megoszlás	**Apostag**	141 fő	nr	63 fő
	Dunaegyháza	77 fő	nr	45 fő
	Kunadacs	40 fő	nr	20 fő
	Kunpeszér	10 fő	nr	6 fő
	Kunszentmiklós	273 fő	nr	158 fő
	Szalkszentmárton	54 fő	nr	32 fő
	Tass	57 fő	nr	30 fő

A **fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, öko-tudatosság fejlesztése** a helyi általános iskolások részvételével **Apostagon ÖKO Családi Napok (I-II.)** és a **balatoni ÖKO tábor** keretében zajlott. A Családi Napok nemcsak a tanulókat, hanem szülőket és testvéreket is vonzottak.

Az **I-II. ÖKO családi nap** megszervezése, a korábbi években is megrendezésre került jeles napokhoz kapcsolva történt, első alkalommal Gyermeknaphoz, második alkalommal az államalapítás ünnepéhez. A korábbi évekhez képest új alapokra helyezve, új tartalommal láttuk el a két rendezvényt. Fontos volt számunkra a célcsoport minél nagyobb arányú bevonása, amelyekhez egy-egy ilyen alkalom kiváló lehetőséget nyújtott.

A programok megvalósítása a Nagy Lajos Általános Iskola együttműködésével valósult meg, iskolán kívüli programként, ugyanakkor a pedagógusok aktív részvételével.

Első alkalommal a rendezvény központi témáját a papír újrahasznosítása, a kreatív technikák megismertetése,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

valamint a környezettudatosságra való nevelés, fenntarthatóság népszerűsítése adta. Az ökonap részeként Kerti Zsolt origami művész beszámolóját, illetve kiállítását tekintették meg a résztvevők az apostagi zsinagóga épületében. A solti fiatalember első origamiját kilenc évvel ezelőtt készítette el. Pályafutásáról, motivációjáról hallhattak a gyermekek és fiatalok, illetve a pedagógusok és szülők. Az origami egy kevésbé ismert variánsát, a 3D-s változatot sajátította el, amelyben apró modulokból állnak össze az alkotások. A kezdetektől számolva ma már háromszázon felüli alkotással büszkélkedhet

A különleges alkotások megtekintése mellett az érdeklődő gyermekek kipróbálhatták a különböző origami technikákat. A bemutató után csapatversenyt szervezetek a pedagógusok, a környezettudatosság témakörében, ahol már a kreatív csapatnevek is pontokat értek (Pl Csírák, Zöld Fülűek) Plakátok készítése után csapatjátékok lebonyolítására került sor, ahol a legügyesebb résztvevők jutalmat kaptak. A közösségi téren mobil fajátékok kitelepítésére, és ezek alkalmazására is sor került.

A délutáni órákban az AranyUdvar Mesezenekar fellépésére került sor, zenés előadás, gyermekdalok és mondókák bemutatásával, közös énekléssel és játékkal.

Ezután Boda Sandra és növendékeinek táncbemutatója következett. A helyszínen egész délután ingyenes lovas kocsikázásra, szabadtéri játékok használatára, hot-dog és vattacukor kóstolására, illetve Öko-kézműves programokon vehettek részt a gyerekek.

Második alkalom az öko-családi nappal egybekötött falunap keretében valósult meg. A program az előző nap sikereire alapozva folytatta az újrahasznosítás témakörét, amelyhez foglalkozások kapcsolódtak. A Családi Nap programjait igyekeztünk – a lehetőségeinkhez mérten - neves előadókkal népszerűsíteni.

Első fellépőként a HAHÓ Együttes adott koncertet a gyermekek részére. A koncert tartalmilag az öko tudatosságra és környezetvédelemre ösztönözte a gyermekeket. A zenekar saját szerzeményei nagyrészt a játékos környezetvédelem témakörében szólaltak meg. Üzent a felnőtteknek is, a „szatyor” használatáról, a jövendő nemzedéknek való örökhagyásról, a Földről, és más, a fenntarthatóságot érintő fontos kérdésről, mindezt interaktív,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

játékos formában. A közel 60 perces koncert megmozgatta. Apostag gyermekeit és szülőiket, nagyszülőiket.

A koncert után a gyermekeket a közösségi házban kézműves foglalkozás várta, ahol több újrahasznosítható anyagokból alkothattak. PET palackból, joghurtos – tejfölös poharakból stb, papírból készítettek dísztárgyakat, egyéb játékokat. Ezalatt a szülők, nagyszülők Mulatós Marcsi nótáira szórakozhattak a főtéren. Az est további részében a 4 fordance táncegyüttes tartott táncbemutatót, majd őket követte Kovács Kati, művésznő, illetve Szandi koncertje.

Összegzésként elmondható, hogy a programelemek egymáshoz kapcsolódva, egymást erősítve, a projekt által kijelölt célcsoport minél szélesebb elérésével sikeresen megvalósult. Az önkormányzat és az iskola szakmai kapcsolata mélyült a projektnek és elemeinek köszönhetően. a szülők figyelmét sikerült felhívnunk a környezeti fenntarthatóság fontos kérdéseire, reményeink szerint ennek lesznek maradandó és kézzelfogható eredményei. A tanulók életkori sajátosságainak megfelelően kerültek közelebb a természethez, a környezetvédelemhez, játékos formában tanulhattak arról, hogyan tudják környezetüket óvni, védeni.

A balatonlellei ÖKO tábor résztvevői az apostagi Nagy Lajos Általános Iskola alsó és felső tagozatos diákjai voltak, akiknek tanulmányi eredményre, szociális háttérre való korlátozás nélkül minden tanuló lehetőséget kapott, a Felhívás előírása mellett.

A két korosztálynak hasonló, de elemeiben mégis különböző tematikát állítottak össze a pedagógusok, amelynek az életkori sajátosságokra alapozva, a helyszín programkínálatához, és az időjáráshoz, valamint a projekt elvárásaihoz, előírásaihoz is kellett alkalmazkodnia. A megfelelő előkészítés, hosszabb piackutatás, szülők tájékoztatása, szakmai felkészülés mind-mind időigényes feladat volt, de a programról elmondható, hogy az egyik legnépszerűbb és legemlékezetesebben sikerült projektelem volt.

A program célkitűzése, a tematika összeállításakor elsősorban a Balaton élővilágának és a vízi sportok megismerése állt. A környezeti nevelés jegyében a tanulók megismerkedtek, további szabadidős tevékenységeken is részt vettek, ahol sokszor észrevétlenül,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

informálisan is tanultak a gyerekek, a legkülönbözőbb szituációkban. Ugyanakkor a gyermekek különböző előadásokon is részt vettek, illetve csoportmunkákban is tevékenykedtettük őket. Kirándulások alkalmával tábori egyensapkát hordtunk, ami főleg a kisebb gyermekek felügyeletét tette könnyebbé.

Célok között szerepelt még a közösségépítés, a gyermekek szociális készségeinek fejlesztése is.A tábor időszaka alatt a tanulók az alábbi külső helyszíneket látogatták meg, illetve vettek részt programokon:

- Balatonparti séták
- Magyar Nemzeti Cirkusz kihelyezett program
- Balatonlellei Művelődési Ház és Könyvtár Afrika Múzeuma
- Helikon Kastélymúzeum Keszthely
- Tihanyi Bencés Apátság
- Balatonboglári Gömb Kilátó
- Városnézés kisvonattal
- Balatonboglár Kalandpark
- Alap úszásoktatás
- Egyéb szabadidős tevékenységek
- Klub foglakozások
- Tisztasági csapatversenyek
- Hajókirándulás

A tervezett program megvalósulása elvárásainknak megfelelően történt, baleset, betegség a táborban nem fordult elő. A lebonyolításhoz igénybe vett szolgáltatások (pl. buszbérlés, szállás, étkezés) jó minőségben, probléma mentesek voltak. A balatoni ökotábor mind a tanulók, mind a szülők, mind pedig a pedagógusok részéről pozitív visszajelzésekkel zárultak. A pedagógusok visszajelzései alapján a tanév közbeni oktatási – nevelési folyamatot sok tekintetben elősegítette a környezet, az élővilág empirikus tapasztalása. A víz, mint alapvető fenntarthatósági elem, az élőhelyek védelme, érzelmi alapokon fogta meg a résztvevőket, akik új tudással, és számtalan élménnyel térhettek vissza a szeptemberi évkezdésre.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, **öko-tudatosság fejlesztése**, **Krumplinap 1-2Dunaegyháza** nagyon magas részvétellel sikerült lebonyolítani.

A Krumplinap I-II. egy tradicionális, őszi nemzetiségi helyi rendezvény, amely biztosította a szakmai megvalósítás alapját. A rendezvényközéppontjában a tiszta környezet, a fenntarthatóság, az ökotudatos, egészséges életmód állt. A helyi erőforrásra támaszkodva a lakosság széleskörű bevonásával közös főzőcskézés, a gyermekeknek játékos vetélkedők, és vidám programok valósultak meg.

Krumplinap 1- ÖKO program délelőttjét közös szemétszedéssel kezdtük, amelyhez az önkormányzat biztosította a szükséges feltételeket, eszközöket. A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, öko-tudatosság fejlesztése céljából szervezett programokkal főként a fiatallakosságot szerettük volna ösztönözni saját lakóhelyének, lakókörnyezetének rendbe tételével, tisztán tartásával. A településen sajnos rendszeres a rongálás is, amely elkövetői beazonosíthatóan ebből a korosztályból kerülnek ki. Éppen ezért kiemelten fontos volt, hogy megtapasztalják az ilyen típusú munkának a terhét és felelősségét is. A gyerekek és szüleik figyelmét felhívtuk a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára, és a település által biztosított lehetőségére. Játékos vetélkedők formájában hulladékválogatást végeztünk.

Krumplinap 2: A program egy évvel később megszervezésre kerülő rendezvényén a családé, a „krumplié”, a hagyományos és az egészséges ételeké volt a főszerep. Családi vetélkedők keretében, játékos formában gyűjtöttek, válogattak, „zsákoltak”a gyerekek, kézműves foglalkozásokon vehettek részt, dekorációt készítettek őszi termésekből. Az egészséges étkezés jegyében készültek paleo sütemények, salátából készült torták, vegán ételek. A gyerekek ugyanakkor részt vehettek egészséges csipsz készítésben, pürék, saláták elkészítésében is.

A családi napokra több olyan fellépőt hívtunk, akik népszerűsége biztosította a megfelelő látogatottságot, Oszvald Marika, Jászai Mari-díjas operett énekest, Peter Srámek ifjú szlovák énekes. Utóbbi a koncert közben és után az érdeklődő gyerekeknek, fiataloknak elmesélte életpályáját, sikereit – kudarcait, és ösztönözte az ifjú tehetségeket arra, hogy sose adják fel álmaikat.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A rendezvényt közös szlovák és magyar néptánccal, énekléssel zártuk, amelyen a helyi Dunaegyházi Mákszem Óvoda és a Dunaegyházi Szlovák Nemzetiségű Általános Iskola ifjú tehetségei, illetve a település fiataljai vettek részt.

Megvalósult célok:

- Nemzeti, helyi identitás erősítése
- Tehetséggondozás
- Továbbtanulás iránti igény fokozásának elősegítése
- Helyi közösségfejlesztés
- Kulturális értékek népszerűsítése, megőrzésének biztosítása
- Egészséges táplálkozás népszerűsítése

Dunaegyházán a Csipetka Fesztivál fontos szerepet játszik a szlovák nemzetiségi értékek ápolására építve. A település szlovák gyökerekkel rendelkezik, önálló nemzetiségi önkormányzata van, szlovák nyelvű általános iskolát, tájházat működtet, illetve a gyermekeket már az óvodás éveikben igyekeznek megismertetni a szlovák népi hagyományokkal, ünnepekkel, nyelvvel – egy szóval származásukkal. A faluban több jeles nap is alapvetően ehhez kapcsolódik, a közművelődési programjaikat átitatja a szlovák identitás.
A Csipetka Fesztiváltalon a két testvértelepülés, a szlovákiai Komáromszentpéter, valamint Kisapostag vendégei is rendszeresen nagyobb számban képviseltetik magukat. A hagyománnyá vált **Csipetka Fesztivál a projekt ideje alatt a gyermekekre, családokra és a fenntarthatóságra tette a hangsúlyt.**

A program célkitűzése egy olyan iskolán kívüli, extrakurrikuláris program megvalósítása, amellyel a helyi értékekre alapozva, azokat továbbadva, a hagyományok megőrzésére törekszik. A tudásátadás informális módon, mégis aktívan zajlott. Szerettük volna, ha a gyerekek, fiatalok aktív betekintést kapnak az őket közvetlenül körülvevő mikrokörnyezet, társadalom, közösség életébe, átérzik ennek fontosságát, és továbbörökítését. A gyerekek az idősebb generációktól rövid történeteket hallhattak a Csipetka történetéről, végignézhették annak elkészítését, illetve aktívan részt is vehettek benne. Az eseményen egész napos étkezés, ellátás volt biztosítva a résztvevőknek.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A programot egyéb szabadidős tevékenységekkel egészítettük ki, légvárak, helyi termék árusok, ügyességi játékok, versenyek kerültek megrendezésre. Az előadás népszerűsítése, nagyobb látogatottsága érdekében közismertebb előadókat igyekeztünk meghívni az eseményre.

Megvalósult célok:

- a közösségfejlesztés,
- a gyermekek szociáliskészségeinek fejlesztése,
- fiatal önkéntesek toborzása,
- tehetséggondozás,
- család által betöltött központi szerep erősítése,
- generációk közötti tudás- és tapasztalatcsere, kapcsolatok előmozdítása

Az **Öko-tudatosság jegyében** 2018.09.29-én már megrendezésre került **Dunaegyházán**a **Krumplinap,** amely egy szlovák nemzetiségi hagyományokkal rendelkező program. Akkor, az adott a rendezvénybe építve a településen szemétszedési, köztéri takarítási akciót hirdettünk, amelybe igyekeztünk minél nagyobb számba bevonni a 7-24 év közötti fiatalokat. Sajnos a településen rendszeres a rongálás, szemetelés, a fiatal korosztály bevonása emiatt is lényeges volt számunkra. A környezeti fenntarthatóság, mint érték szemléletének elsajátítása alapcélunk. A Gondolkodj globálisan – cselekedj lokálisan szintén fontos üzenet a fiatalok számára.

A program sorozat **2. részeként** 2019. februárjában **Kolbász Fesztivál** néven rendeztük meg, saját hatáskörben.

A Kolbász Fesztivál szintén egy tradicionális helyi rendezvény, amely biztosította a szakmai megvalósulás alapját. A rendezvény középpontjában a környezeti fenntarthatóság, egészséges étkezés, ökotudatos életmód, reform ételek, alapanyagok alkalmazása állt. A helyi erőforrásra támaszkodva a lakosság széleskörű bevonásával közös főzőcskézés, a gyermekeknek játékos vetélkedők, és vidám programok valósultak meg. Az ÖKO-tudatosság fejlesztése program délelőtti részét közös közművelődési program indította, a műsorok, programok közben egész napos étel és ital ellátást biztosított a résztvevőknek az önkormányzat.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunpeszér **Könyvtári tábor** keretein belül juttatta többletinformációhoz a helyi általános iskolásokat a környezetvédelem, a környezettudatosság köré szervezett feladatot, tevékenységek során.

A **környezetvédelemre építettük a programunkat**. Ebben nagy segítségünkre volt Vadász-Besnyő Vera, aki környezetbiológiai szakirányú képesítést szerzett az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi karán. Játékos feladatokkal próbáltuk a gyerekek érdeklődését felkelteni és építettünk a meglévő ismereteikre is. Fontosnak tartottuk a közvetlen környeztünk megfigyelését, így nem csak a könyvtárban voltunk, hanem kerékpárokkal a tatárszentgyörgyi tóhoz is ellátogattunk. A gyerekek megtették az első lépéseket annak érdekében, hogy kialakuljon a közvetlen környezetben való biztonságos tájékozódás: a környező ökoszisztéma folyamatos megfigyelésére való nyitottság. párhuzamosan az érzékelt tapasztalatok megfogalmazásával, kérdések és válaszok keresésével.

A megtervezett programok sikeresen megvalósultak. Eredményesen zártuk a tábort, a visszajelzések is pozitívak voltak. A nagyobb korkülönbségek nem okoztak gondot, mert a nagyobbak segítették a kisebbek munkáját.

Szalkszentmártonban a Művelődési Ház adott helyett az iskolai szabadidős tevékenységek helyes eltöltése érdekében rendezett **Madárröptetés**nek. Nem szokványos és hagyományos eseményre hívtuk a helyi iskolásokat és szüleiket, hanem erre a különleges alkalomra.

Szerettük volna elérni, hogy a gyerekek gyarapítsák tudásukat az állatokhoz való hozzáállás változzon az **öko-tudatosság jegyében**. Megtanulhatták mi fontos a madarak számára, simogathatták is őket. Különböző tanító játékokon vettek részt, mit például a madártollak felismerése. Aztán közösen építettek egy madáretetőt is a télre, hogy a madarak eleséghez jussanak a hidegidő ellenére is.

Tasson a tanulók számára olyan programok szervezése volt a cél, ami által betekintést kaptak az őket körülvevő **környezeti, társadalmi és gazdasági rendszerek összefüggéseiről**, és azok az egyénre és a társadalomra gyakorolt hatásairól. A rendszerek közötti kölcsönhatások megfigyeléseivel észlelhették és értelmezték, a rendszerek közötti

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

kapcsolódásokat, előnyöket és hátrányaikat, a **fenntarthatóságot** ezáltal több nézőpontból tudták azokat szemlélni.

A program elsősorban a gazdaságtudatosság különböző formai elemeinek való megismerésére fókuszált. Így ösztönözhetőek az egyének, hogy hétköznapi életükben a fenntarthatóságot elősegítő szokásokat vegyenek fel. A megismert információk beépülnek a gondolkodásba, és mindennapos döntéseik során azokat figyelembe véve cselekszenek.
A fenntartható fejlődés és a tudatos vásárlás kapcsolata témáival foglalkoztak a helyi általános iskolás tanulók. Az alábbi témákat érintették:

- Tudatos pénzügyi magatartás kialakításának támogatása Fenntartható fejlődés s a tudatos vásárlás kapcsolata
- Fenntartható fejlődés fogalma
- Gazdasági fejlődés
- Szociális ügyek, Emberi jogok, Társadalmi felelősség:
- Fenntartható társadalom: egészségügyi és élelmezési, valamint a túlnépesedésből és az öregedő társadalmakból fakadó problémák kezelése;
- Szociális igazságosság, esélyegyenlőség, társadalmi különbségek;
- Társadalmi sokszínűség, szolidaritás, békés egymás mellett élés.
- Gazdasági felelősség:Tisztességes, átlátható vállalati működés, „fair trade”;
- Környezeti terhelés csökkentése pl. CO2 kibocsátás minimalizálása és papírmentes iroda révén;
- Emberközpontúság mind a kollégák, mind az ügyfelek tekintetében;Társadalmi szerepvállalás fontossága.
- Tudatos vásárló

Öko napok- Táborozás a tassi tanulók szabadidős tevékenységének helyes eltöltéséhez, amelyek illeszkednek a Nemzeti Alaptanterv kompetencia fejlesztési elveihez is.
A tábor szervezőjén kívül naponta 5 fő koordinátor segítette a gyermekek felügyeletét. A táborban részt vevő gyermekek nagy lelkesedéssel vettek részt az adott napokon megtartott előadásokon,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

programokon, élvezték az interaktív előadásokat, az együtt eltöltött időt, amely a környezetünk megismerésére, óvására irányult.

Programok a táborok alatt:

1. nap: GrandUp edzés a tornateremben, Előadás a településeken keletkező hulladékok kezeléséről, újrahasznosításáról (helyszín Faluház), Kispályás foci, Beszélgetés és workshop: Hogyan kezeljük a közvetlen környezetünkben keletkező hulladékokat? Játszóház (újrahasznosítás-divatbemutató a használt farmerekből készült ruhákból), Kispályás foci.

2. nap és 3. nap: Budapest- Tropikárium majd másnap Lajosmizse- Magán Zoo látogatása:Célja az volt, hogy a természet szeretetére és megbecsülésére tanítsa a tanulókat, és arra, hogy ne tegyünk kárt értékes élővilágunkban.

4.nap: GrandUp edzés, Előadás az ár-és belvízvédelem helyzetéről a Közép-Duna völgyben, Kispályás foci, Előadás a vadak természetes élőhelyeinek védelméről és biztonságáról.

5. nap: GrandUp edzés, Előadás történész által Afrika tanulmányok keretében, Kispályás foci, Előadás: Kezedben a Föld címmel.

A programok is a részt vevők számára megfelelőek és változatosak voltak. A környezeti fenntarthatóságra való nevelés volt a cél az előadás és a tábor ideje alatt, ahol a tanulók a megszerzett tudást felhasználva, remélhetőleg a jövőben jobban odafigyelnek a saját s tágabb környezetükre és állatvilágunkra.

A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismeretek bővítése, **öko-tudatosság fejlesztése** tevékenység keretében megszervezett különféle Öko napok gazdagították a **kunszentmiklósi** tanulók informális úton szerezhető tudását. Ennek első témája a **Madarak Védelme** volt, amit követett több témakör.

Az állatok szeretetét nem lehet könyvből megtanulni, megtanítani. Az élménynyújtás, tapasztalatszerzés, a legjobb módszer arra, hogy az iskolás gyerekek közeli kapcsolatba kerüljenek az állatokkal, ezáltal kialakuljon bennük a szeretet, gondoskodás, védelem érzése.

A gyerekek sok élményt, ismeretet, tapasztalatot szereztek, a programok segítették környezettudatos magatartásuk kialakítását.

A Madarak védelme program az álltok világnapja eseményhez kapcsolódott, azért, hogy tágabb kitekintést nyerjenek az

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

állatok világába, a veszélyeztetett fajok megismerésébe, majd ezt leszűkítve a kört a madarak életébe és azok védelmébe. A nap folyamán egy kiállítást tekinthettek meg az aulában, mely érdekességeket, állati rekordokat jelenített meg. A kiállítás után egy rövid video mutatta be a legveszélyeztetettebb állatokat, melyeket a kihalás fenyeget. E programmal cél volt, hogy a tanulókban kialakuljon egy kép a mai világról, mely nem figyel igazán a körülöttünk lévő természet csodáira. A délelőtt további részében a madarakról tartott előadást a Kiskunsági Nemzeti Park kolléganője. A program egy kézműves foglalkozással zárult. A madáretetők kreatív, esztétikus díszítése növelte a gyerekek környezettudatosságát.
A programon a gyerekek a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismereteiket fejlesztették. A gyerekek tanultak a természet sokféleségéről és arról, hogyan kezeljük és óvjuk a környezetet.

Az Öko tudatosság programoknak köszönhetően a tanulók készségeket fejleszthettek az iskola épületén kívül is. A gyerekek fejlesztették a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismereteiket.
Megtanulták a környezeti fenntarthatóság fontos tényezőit, és azok használatát a mindennapokban. Megismerték a mennyire károsítja a szennyezés a természetet és az emberi szervezetet.

Öko kirándulás Szarvasra. A környezeti nevelés kultúrára, világképre és életmódra nevelés. Értéket közvetít, informál és motivál, de elsősorban azt a szerepvállalást erősíti, ami szükséges a természeti erőforrások hatékony felhasználásához valamint erősíti a felelősségvállalást a környezet állapotának megőrzéséhez. Amennyiben a spontán és szervezett tanulási folyamatokban széles tevékenységi lehetőséget, ingergazdag környezetet biztosítunk a gyerekek számára, akkor aktívan fordulnak a környező világ felé, sokféle tapasztalatot szereznek, azokat beépítik ismereteikbe, s egy új szituációban a meg tanultakat képesek lesznek alkalmazni is.A Szarvasi Arborétumban látottak mély hatást gyakoroltak a **kunszentmiklósi** tanulókra. Reméljük a jövőben alkalmazzák természetvédelmi tevékenységeik közben a séta alkalmával szerzett ismereteiket. Vegyenek részt az iskola, a parkok, a kirándulóhelyek tisztasásának, élővilágának védelmében, lépjenek fel önállóan és aktívan a természet károsítóival szemben. Védelmezzék és hirdessék a környezetvédelem fontosságát

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

diáktársaik körében is.
A kirándulás keretében a tanulók a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismereteiket bővítették.

Öko kirándulás-Bakér part. - Az ÖKO tudatosság jegyében fontos a diákokban kialakítani a tiszta környezet fontosságát. A szemléletformáló magatartás kialakításában helyet kapott a Bakér – part, mely a város egyik nevezetessége közé tartozik. Nap, mint nap szembesülhetünk azzal, hogy a bolygónk veszélyben van. Elég csak az utcán, autópálya mentén, vagy erdőinkben végig menni. Mindenhol szeméttel találkozunk. Egyre aggasztóbb a helyzet. Az elmúlt években, évtizedekben elhanyagolt területté vált a partszakasz, így a program kivitelezése során a cél az volt, hogy megtisztítsuk a vízparti környezetet, biztosítva a megfelelő életfeltételeket az ott élő élőlények számára.
A program során a diákok egy rövid előadás keretén belül megismerkedtek a Bakérral, mely a kunszentmiklósi embereknek ma már nem is olyan fontos, ezért visszatekintettek a régmúltba is, ahol kiderült, hogy a Bakér a Sajóhoz hasonló sebes folyású folyó volt. Megismerték a vízben és a vízparton élő élőlényeket, növényeket is. Ezt a tudást a gyerekek kamatoztatták a séta során, hiszen számos parti csigát gyűjtöttek természetismeret órára.
Azt hiszem, a résztvevők nevében elmondhatom, hogy jó hangulatban, a hétköznapok munkájából kikapcsolódva a nap végén kellemesen elfáradva ért véget az első szemétszedési akciónk.

Öko kirándulás-Kiskunsági Nemzeti Park- A Kiskunság legjelentősebb túzok dürgőhelye Kunszentmiklós külterületén található, így a térségben járók nagy eséllyel megpillanthatják őket. Akik pedig Bugyi településről Kunpeszér felé tartanak, kis szerencsével a műútról is megfigyelhetik a túzokok tavaszi násztáncát, ami a világ egyik legnagyobb élményt nyújtó természeti jelensége.
A program sajátja a személyes, saját élményű tapasztalás, a környezetben való összefüggések felfedezése, a látott és tapasztalt információk rendezése az egyéni sajátosságoknak, érdeklődésnek megfelelően.
A részt vett tanulók élményekkel gazdagon tértek haza. Számos madárfajjal találkoztak a kirándulás alatt. Növényeket és rovarokat vizsgáltak a nemzeti park kísérője segítségével. A növényekről

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

és élőlényekről többen fotót is készítettek. Hatalmas élménynek számított a túzokdörgés látványa is.
Az itt látott és hallott információk a jövőben segítik, alátámasztják a természetismeret nehezen elsajátítható elméleti részének megértését.
A környezettel való kapcsolat, lehetőséget biztosított arra, hogy a gyerekekben kialakuljon egy tudatos, védelmező magatartás az őket körülvevő világ irányába.
A rendezvényen a gyerekek a természet sokféleségének értékéről is tanultak. A fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismereteik bővültek a programnak köszönhetően.

Öko napok-Tükörben a világ. A környezeti nevelés az emberek kezébe „eszközöket" kíván adni, amelyekkel a környezeti problémákat legalább részben orvosolhatják, ezáltal saját életminőségükön is javíthatnak. Olyan eszközöket, amelyek lehetővé teszik, hogy otthonunkat, a Földet a természeti környezetünket rendbe hozzuk és megóvjuk, hogy nyugodtan maradhassunk, fejlődhessünk ezen a bolygón. A környezeti nevelés kultúrára, világképre és életmódra nevelés. Információkat, motivációt, értéket közvetít, de elsősorban azt a szerepvállalást erősíti, ami szükséges a természeti erőforrások hatékony felhasználásához, a felelősségvállalást a környezet állapotának megőrzéséért.
A Tükörben a világ egész napos programon részt vevő alsó tagozatos diákok egy bábjátékon vettek részt, mely a szelektív hulladékgyűjtés alapjait, szabályait adta elő játékos formában. A díszlet és a szereplők is újrahasznosított, hulladékból épített, szerkesztett elemek voltak.
A felső tagozatos diákok zenei előadást hallhattak, láthattak. Hogyan lehet otthon szelektív hulladékból hangszert készíteni. Hogyan szólaljon meg az adott hangszer? Ezekre a kérdésekre kaptak választ a tanulók.
A délután folyamán beosztott rendben sétáltak át a tanulók az interaktív játékok világába. Természetes anyagokból készült játékállomáson vettek részt a gyerekek.
A program sikerét tanúsítja a készített fotódokumentáció.
A gyerekek a programon a fenntartható fejlődés fontosságáról tanultak. Megtanulták, hogy a szennyezést korlátoznunk kell annak érdekében, hogy az emberi egészség ne károsodjon. A hulladékképződés minimális szinten tartásáról is szereztek ismereteket a diákok.

Öko kirándulás-Fűvészkert. Környezettudatos, környezetre

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magába foglalja a szűkebb és tágabb környezet, kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására való nevelést. A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermek életkorának megfelelő természeti, - emberi, - és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melynek birtokában biztonságosan eligazodik az őt körülvevő világban. A környezeti nevelés kultúrára, világképre és életmódra nevelés.

A Füvészkertben látottak mély hatást gyakoroltak a tanulókra. Reméljük a jövőben alkalmazzák természetvédelmi tevékenységeik közben a séta alkalmával szerzett ismereteiket. Vegyenek részt az iskola, a parkok, a kirándulóhelyek tisztasásának, élővilágának védelmében, lépjenek fel önállóan és aktívan a természet károsítóival szemben. Védelmezzék és hirdessék a környezetvédelem fontosságát diáktársaik körében is.

A program keretében a diákok a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismereteiket növelhették. A környezeti fenntarthatóság nagy szerepet játszott a kirándulásban

Megtanulták a környezeti fenntarthatóság fontos tényezőit, és azok használatát a mindennapokban. Megismerték a mennyire károsítja a szennyezés a természetet és az emberi szervezetet.

Öko kirándulás-Hulladék tanösvény megtekintése a Csodák Palotájában. A környezeti nevelés az emberek kezébe „eszközöket” kíván adni, amelyekkel a környezeti problémákat legalább részben orvosolhatják, ezáltal saját életminőségükön is javíthatnak. Olyan eszközöket, amelyek lehetővé teszik, hogy otthonunkat, a Földet a természeti környezetünket rendbe hozzuk és megóvjuk, hogy nyugodtan maradhassunk, fejlődhessünk ezen a bolygón. A környezeti nevelés kultúrára, világképre és életmódra nevelés.

Az egész napos program lehetőséget biztosított arra, hogy a diákok tapasztalat révén kapjanak választ a kérdéseikre – Hogyan alakul i az örvény? Mit jelent a mágnesesség? Hogyan építsek hidat? Milyen illatú a levendula? Mi a műanyag fogalma? Hogyan készül a papír? Miért fontos az oxigén?

Az előadások élményszerűen magyarázták el a környezetben végbemenő természeti változásokat. Megismerkedtek az anyagok tulajdonságaival, azok szerkezetével. Megismerkedtek a

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

megújuló energia fogalmával és fontosságával is. Tapasztalat, élmény révén számos új ismerettel bővült a diákok tudása ezen a kiránduláson.

A kiránduláson a gyerekek a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos ismereteiket bővítették. A Környezeti nevelés témakörben a diákok az erőforrásokat hatékony felhasználhatóságáról és a hulladékképződés minimális szinten tartásáról tanultak.

Öko családi nap. Környezetünk védelmére, szeretetére nevelés, a környezet szépségei iránti felelősség erősítése a mindennapok növénygondozása során, valamint a szülők bevonásával az óvoda és a családok kapcsolatának erősítése.

Célkitűzések a rendezvényhez:

- az ökológiai szemléletformálás és kísérletezés
- a természetes környezet körfolyamatainak bemutatása, átélése
- a környezeti problémák felvetése, megoldási lehetőségek kipróbálása
- kapcsolódás a környezeti elemekhez és a mindennapi táplálékhoz
- közös munka révén a környezeti és szociális felelősségvállalás érzékenyítése
- a gyerekek virtuális élményeinek ellensúlyozásához valóságos élmények
- biztosítása
- a fej, a szív és a kéz együttes fejlesztése.

Márciusban a természet életre kel. E délutáni foglalkozás lehetőséget biztosít arra,hogy a természetismeret-órán megtanult állatokat, növénytársulásokat, folyamatokat felidézzük. Bár elméleti anyagról van szó, elsajátítására mégis legjobb módszer a szemlélődés. Egyes gyógy- és virágos növényeket lehet ilyenkor tavasszal ültetni, vetni.

Az ÖKO programok zárásaként került megvalósításra az ÖKO Családi nap. A programon 54 fő vett részt.
A tanítás során az egyik leggyakrabban használt módszer a szemléltetés. A tanulók megfigyelhetik az adott növény részeit, jellemzőit, valamint a teljes életciklusát. Természetesen a kertben a növényeken kívül számtalan állat is megfordul, testközelből tanulmányozhatók a férgek, csigák, rovarok, kétéltűek, madarak, apróbb kisemlősök. A kertben szerzett személyes tapasztalat maradandóbb tudást eredményez.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A programon a gyerekek virágokat ültettek az iskola udvarában, ezzel is hozzájárulva a természet működését.

Öko zárónap- A záró program megszervezésekor nehézséget okozott a koronavírus által kialakult helyzet. Így a programsorozat eredeti záró rendezvényét 4 hónapos csúszással tudtuk megvalósítani. Figyelembe kellett venni a biztonsági intézkedéseket - kis létszámú csoportok, távolságtarás, fertőtlenítés. Ezen feltételek figyelembe vétele mellett egy szabadtéri kézműves foglalkozás, egy nagyobb légtérben megvalósuló álló fogadás és egy szabadtéri játékos összegző beszélgetés valósult meg az ÖKO záró nap délutánján. A kézműves foglalkozás során a diákok megismerkedtek a természet sokszínűségével. Egy olyan anyaggal kerültek kapcsolatba, mely egy élőlény fejlődése során jön létre. Egy rövid előadás által megismerkedtek a gyapjú fogalmával, annak létrejöttével, sokrétű felhasználásával. Mire használták régen? Mit készítettek belőle? Hogyan segítette az embereket a mindennapi életükben. Ezzel az előadással a népi hagyományőrző mester bemutatta a környezet és az ember kapcsolatát. Alátámasztotta azt a tényt, hogy milyen fontos a természet - az élőlények, a növények – tisztelete és megóvása. Hogy hirdetni és támogatni kell minden olyan programot és tevékenységet, mely a környezeti világunk megőrzését szolgálja. A kézműves foglalkozás, a nemez gyúrása egy lassú és időigényes feladat volt. E felgyorsult világban, melyben a gyerekek is türelmetlen és gyors magatartással bírnak, kénytelenek voltak lelassulni. Türelemmel munkálkodni, együttes erővel létrehozni valami újat, valami sajátot. A foglalkozás után egy szabadtéri beszélgetésben összegezték az ÖKO programsorozat megvalósult kirándulásait és intézményi feladatait. A környezeti nevelés természet közeli, közvetlen tapasztalatokon, megfigyeléseken alapuló megvalósítása, a tevékenységközpontú módszerek alkalmazása valósult meg a záró rendezvény által.

Szakmai beszámoló összefoglaló tematikája:

Értékek és attitűdök:

- a földi élet tisztelete a maga sokféleségében,
- törődés és közösségérzet az élőlényekkel
- fenntartható, társadalmi részvétel elvén működő, békés társadalom építése

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- a Föld szépségeinek megőrzésére való törekvés.

A környezeti nevelés, a fenntarthatóságra, környezettudatosságra nevelés szerepet játszik a környezettel kapcsolatos értékek, érzelmek kialakításában és formálásában, a környezet megóvása iránti elhivatottság megalapozásában. Hozzájárul a környezettel kapcsolatos problémák felfedezéséhez, a tapasztalatszerzéshez, az elsajátított ismeretek alkalmazásához. A környezeti nevelés gyakorlata akkor igazán gyakorlat, ha nem szorul be a tantermek falai közé, a tanulmányi séták, a kézműves foglalkozások, interaktív előadások is megjelennek közvetlen tapasztalatot nyújtó, élményszerű tanulási környezetként.

Kunadacsona projektnek köszönhetően lehetőség nyílt arra, hogy az iskolás gyermekeink részére **ÖKO programokkal színesített könyvtár tábort** szervezzünk.

A táborhelyben valósult meg és a programokat igyekeztünk úgy kitalálni, amelyek értékeket és élményeket szereznek gyermekeink számára.
Célunk volt, hogy a gyermekek minden perce le legyen kötve és ne unatkozzanak a tábor ideje alatt, ezért három napba sűrítettük a lehető legtöbb programot.
Az első nap a reggeli után a gyermekek rajzversenyen vehettek részt, a karctechnikát választottuk a művek elkészítéséhez és a témát a könyvtárhoz kötöttük. Míg a művek száradtak addig a szabad levegőn tölthették a gyermekek az időt és szappanbuborékokat készítettek. Az uzsonna után természetes anyagokból tábori karkötőket készítettek a gyermekek.
A második nap természetjárásra indultunk, a helyi vadásztársaság segítségével. A település külterületén izgalmas programokban vehettek részt a gyermekek. A vadőr előadásának köszönhetően megismerkedhettek a gyermekek a helyi flórával és faunával. A természetjárás fáradalmait az izgalmas könyvtár mozi segített kipihenni.
A harmadik nap sport nap várta gyerekeket, ahol nem csak erejüket mérhették össze, de ügyességüket is és fejtörő feladatokat oldhattak meg.
Délután az uzsonnát követően már csak a jutalmak, az emléklapok átadása és a táborzárás volt hátra.
A kitűzött célokat, hogy a táborozók napjai vidám hangulatban, értékeink megismerésével,az alap-és kulcskompetenciák elsajátításával elértük. Ezen eredményekhez szükség volt az intézmény és a Róna Vadásztársaság zavartalan együttműködésére.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A tapasztalok és a visszajelzések alapján elmondható, hogy várhatóan nagyobb igény lesz a tábor iránt a jövőben.

A Fénykörközösség Nonprofit Kft. konzorciumi tag sikeresen valósította meg az Öko-versennyel egybekötött interaktív előadások szervezését és lebonyolítását (településenként 1 előadás és 1 verseny) 2018. december-2019. szeptember közötti időszakban.

A közösségi vetélkedők, interaktív előadások segítették az együttműködési készségeken és a projektgondolkodáson keresztül az egyéni és közösségi kompetenciák fejlesztését informális módon.

Programjaink közvetett célja, hogy a környezettudatossággal kapcsolatos tartalmakat juttassuk el a gyerekeken keresztül a szülőkhöz, pedagógusokhoz, ezzel is érzékenyítsük a megújuló energiák, a szelektív hulladékgyűjtés vagy az újrahasznosítás területén őket

Az **ÖKOVERSENNYEL egybekötött előadások** kiemelt célja volt, hogy a felnövekvő nemzedékek ismerjék meg és becsüljék az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulniuk, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megérzésébe, gyarapításába.

KÖZÖSSÉGI VETÉLKEDŐKKEL egybekötött interaktív előadássorozat az együttműködési készségek és a

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

projektgondolkodással kapcsolatos egyéni és közösségi kompetenciák fejlesztése érdekében A közösségi vetélkedőkkel egybekötött interaktív előadássorozat a szociális és állampolgári kompetenciát, valamint a természettudományos kompetenciát fejlesztette. A személyes, értékalapú, személyek és kultúrák közötti párbeszédre nyitott szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel, valamint a közösségi beilleszkedés feltételei. A közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amelynek révén az ember hatékony és építő módon vehet részt az egyre sokszínűbb társadalmi és szakmai életben, továbbá – ha szükséges – képes a konfliktusok megoldására. Az állampolgári kompetencia kialakítása során olyan képességekre és készségekre is támaszkodni kell, mint a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés, valamint a megoldásuk során tanúsított szolidaritás. A kiegyensúlyozott kapcsolatok és a társadalmi életben való aktív, sikeres részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat és az általánosan elfogadott magatartási szabályok elsajátítása.

A következő témákból választhattak az intézmények: - energia-takarékosság és energia-hatékonyság, - megújuló energiák, - alkalmazkodás a klímaváltozáshoz, - környezetbarát közlekedés, - a fenntarthatóságot szolgáló életciklus alapú fogyasztói szemlélet elterjesztése.

A célcsoportot az általános iskolai felső tagozat alkotta. A fenti 5 témában kifejlesztett szakmai tartalmak illeszkednek a Nemzeti Alaptanterv (NAT) szerinti alábbi fejlesztési területekhez, kulcskompetenciákhoz, továbbá érintett műveltségterületekhez és tantárgyi tartalmakhoz.

Az alábbi helyszíneken és témákban tartottunk programokat:

Település	Előadás neve	Téma	Osztály	Résztvevői létszám

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

				jelív alapján
Kunszentmiklós	Ökoversennyel egybekötött interaktív előadás + verseny 2x45 perc	Fenntartható fejlődés – klímabarát tevékenységek – becsomagolt közlekedés, ránk leselkedő veszélyek	7. osztály	29
Kunszentmiklós	Közösségi vetélkedőkkel egybekötött interaktív előadás I. II. 2x45 perc	Fenntartható fejlődés – klímabarát tevékenységek – becsomagolt közlekedés, ránk leselkedő veszélyek	7. osztály	29
Apostag	Ökoversennyel egybekötött interaktív előadás + verseny 2x45 perc	Fenntartható fejlődés – klímabarát tevékenységek – becsomagolt közlekedés, Egy aludoboz életútja	6.osztály	26
Apostag	Közösségi vetélkedőkkel egybekötött interaktív előadás I. II. 2x45 perc	Fenntartható fejlődés – klímabarát tevékenységek – becsomagolt közlekedés, Egy aludoboz életútja	7-8. osztály	25
Dunaegyháza	Ökoversennyel egybekötött interaktív előadás + verseny 2x45 perc	Egészséges élet egy életen át	5-6. osztály	28
Dunaegyháza	Közösségi vetélkedőkkel egybekötött interaktív előadás I. II. 2x45 perc	Egészséges élet egy életen át	7-8. osztály	11

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunadacs	Ökoversennyel egybekötött interaktív előadás + verseny 2x45 perc	Energia a mindennapokban	5-6. osztály	25
Kunadacs	Közösségi vetélkedőkkel egybekötött interaktív előadás I. II. 2x45 perc	Energia a mindennapokban	7-8. osztály	26
Tass	Ökoversennyel egybekötött interaktív előadás + verseny 2x45 perc	Energia a mindennapokban	5-6.osztály	40
Tass	Közösségi vetélkedőkkel egybekötött interaktív előadás I. II. 2x45 perc	Energia a mindennapokban	7-8.osztály	40
Szalkszentmárton	Ökoversennyel egybekötött interaktív előadás + verseny 2x45 perc	Energia a mindennapokban	7-8.osztály	35
Szalkszentmárton	Közösségi vetélkedőkkel egybekötött interaktív előadás I. II. 2x45 perc	Energia a mindennapokban	5-6.osztály	34
Kunpeszér	Ökoversennyel egybekötött interaktív előadás + verseny 2x45 perc	Élj okosan generációkon át!	5-6. osztály	14

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunpeszér	Közösségi vetélkedőkkel egybekötött interaktív előadás I. II. 2x45 perc	Élj okosan generációkon át!	7-8. osztály	11
ÖSSZESEN: 373 FŐ				

Az egyén, a közösségek és a természet harmóniájának elősegítése a nevelés-oktatás rendszerének kiemelt feladata. A kísérletezés, a megfigyelés, a természettudományos gondolkodás differenciált fejlesztése és alkalmazása, a műszaki ismeretek hétköznapi életben is használható elemeinek gyakorlati elsajátítása a NAT kiemelten fontos tartalma. A cél teljesült azzal, hogy a természettudomány ismeretei és módszerei úgy épültek be a diákok gondolkodásába és tevékenység-repertoárjába, hogy előhívhatók legyenek a mindennapi problémák értelmezése és megoldása során.

A fenti témákban ismertetése során az előadók pedagógiailag alátámasztott módszertanokat,technikákat (kooperatív csoportmunkában való oktatás, projektmódszer, moduláris oktatás stb.) alkalmaztak. A modulok úgy épültek fel, hogy a hátrányos helyzetű tanulók számára releváns ismereteket nyújtottak.

3.8. Ösztöndíj programba bevont hátrányos helyzetű tanulók/hallgatók

A Pályázat **célja esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok köznevelés hez és felsőoktatáshoz való hozzáférésének biztosítása, tanulmányaik segítése Kunszentmiklós térségében**. A pályázat **további célja a térségben a fejlődéséhez szükséges, megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkező humán erőforrás biztosítása**, ezáltal a vállalkozások támogatása. Lehetőség biztosítása a megyei fiatalok számára arra vonatkozóan, hogy a megyében és településen belül tudjanak maradni. Hosszabb távon a megyei fiatalok identitástudatának kialakítása, Bács-Kiskun megyéhez való kötődésének erősítése.

Az ösztöndíj 5 hónapos időtartamra szólt, melynek havi összege **minimum 5000 Ft és maximum 50 000 Ft, ami egy összegben** került kiutalásra.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Érintett tanévek: 2017/2018. tanév II. félév, 2018/2019. tanév, I-II. félév, 2019/2020. tanév I-II. félév

Érintett települések: Apostag, Dunaegyháza, Kunadacs, Kunpeszér, Kunszentmiklós, Szalkszentmárton, Tass

Résztvevők létszáma összesen: 102 fő

Kunszentmiklós térsége- Ösztöndíjban részesültek kimutatása									
Ciklus/tanév	Összes (fő)	Ebből nő (fő)	Település szerinti bontás (összes fő)						
			Apostag	D.egyháza	K.adacs	K.peszér	K.miklós	Sz. márton	Tass
I. ciklus 2017/2018. II. félév	6	3	0	1	2	0	2	0	1
II. ciklus 2018/2019. tanév I. félév	47	32	17	6	5	1	9	5	4
III. ciklus 2018/2019. tanév II. félév	16	12	2	2	2	0	7	2	1
IV: ciklus 2019/2020. tanév I. félév	12	6	2	1	2	0	6	1	0
V. ciklus 2019/2020. tanév II. félév	21	14	6	4	0	0	7	2	2
Mindösszesen:	**102**	**67**	27	14	11	1	31	10	8

Az első ciklus pályázati felhívásának közzététele óta folyamatos volt a kapcsolattartás az önkormányzatok képviselőivel. Tájékozató napokat tartottunk, melyek hasznosak voltak abból a szempontból, hogy minél több érintetthez eljusson az ösztöndíj lehetősége. Felvettük a kapcsolatot azokkal a tanintézményekkel, akik ugyan nem a konzorciumi településeken találhatók, viszont a fiatalok állandó lakhelye által érintettek lehetnek. További intézmények és szervezetek felkeresése is megtörtént. Egyházak, családsegítő szervezetek

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

munkatársait megkerestük, mivel kapcsolatban állnak a családokkal, jól ismerik azok körülményeit.

A pályázók körét olyan 13 évüket betöltött tanulók alkották, akik hátrányos helyzetűek, az adott konzorcium területén állandó lakcímmel rendelkeztek és preferált szakmák szerinti képzésben vettek részt nappali tagozaton közép vagy felsőfokú intézményben, illetve felnőttképzésben. A támogatás egy pályázó esetében maximum 4 alkalommal volt elnyerhető, melynek utalása félévenként egy összegben történt. A lezárult 5 pályázati ciklusra vonatkozólag összesen 37.895.000,- Ft került odaítélésre a pályázatban részt vevő 102 személy esetében, akik vállalták, hogy a szakképzettség megszerzése után az érintett települések egyikén, illetve Bács-Kiskun megye területén helyezkednek el. Lemorzsolódás 5 esetben történt. 4 esetben a szakképzettség megszerzése nem történt meg, 1 esetben pedig a pályázó nem a megyében helyezkedett el.

A pályázat eredményessége a jelentkezők egyre növekvő számából, illetve visszajelzéseikből volt leszűrhető. Számos pályázó az ösztöndíj segítsége által megszerzett szakmájában teljesít vagy teljesítette is kötelezettségét.

A lezárult program egyértelmű pozitív hatással volt a szakképzett munkaerő rendelkezésre állása tekintetében az érintett települések esetében, illetve a fiatalok identitástudatának erősítése szempontjából.
A fenntartási időszakban vállalkozók és önkormányzatok bevonásával szeretnénk majd elérni, hiszen az ő érdekük is az, hogy megfelelő szakmai képzettséggel rendelkező munkaerő válhasson számukra elérhetővé.

3.9. Komplex óvodai fejlesztésbe bevont gyermekek

A kunszentmiklósi térség 7 (Apostag, Dunaegyháza, Kunadacs, Kunpeszér, Kunszentmiklós, Szalkszentmárton, Tass) településének óvodáiban valósult meg komplex fejlesztés több irányból, ahol minden 3-6 éves korú gyermek részesült ezekben. Egyrészt az Intézkedési tervben is

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

beazonosított hiányosságok megszüntetésére reagáló programok, programsorozatok zajlottak.

A térségben egyetlen olyan 3 éves gyermek sem volt, aki nem vette addig igénybe az óvodai nevelést, ez tehát nem igényelt különösebb beavatkozást, intézkedést a Tervben.

Saját szervezésben (települési szintű) vertikális megközelítésből olyan új módszerekkel való megismerkedésre volt lehetőség, amelyet eddig önerőből nem volt lehetőség megfinanszírozni. A rendezvények, foglalkozások beépültek az óvodák mindennapi működésébe, komplex hatást nyújtva a gyermekeknek, de több olyan projektnapon vagy családi napon vagyunk túl, ahol eredményeket felmutatva sikerült megszólítani a családokat, szülőket, különös figyelemmel kísérve a hátrányos helyzetben élőket.

Másrészt ezzel párhuzamosan zajlottak a konzorciumi tagok (Fénykörközösség és a Magyar Szabadidősport Szövetség) által vállalt tevékenységek,belső képzések, módszertani fejlesztések segítették a társadalmi felzárkózását a gyermekeknek, figyelembe véve a hátrányos helyzetű, ADHD, BTMS és egyéb részképesség zavarral küzdőket is.

A fejezetben először az önkormányzatok szervezésében lebonyolított rendezvények kapnak helyet úgy, hogy az elején a legtöbb települést érintőek beszámolói olvashatóak. Majd ezt követi azoknak az eseményeknek az összegzése, melyek egyedi, helyi igényekre épülve valósultak meg.

Végül a Fénykörközösség és a Magyar Szabadidősport Szövetség beszámolói olvashatóak.

A műszaki szakmai elvárás célértékeiben nem kerül elszámolásra a Fénykörközösség és a Magyar Szabadidősport Szövetség által elért személyek, ezért azok külön táblázatban kerülnek bemutatásra.

Tevékenység	Elvárt célérték	Teljesített célérték	Teljesítés aránya	Ebből nő

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Komplex óvodafejlesztésbe bevont gyermekek	**100 fő**	835 fő	835 %	382 fő
Települési megoszlás	**Apostag**	85 fő	nr	29 fő
	Dunaegyháza	54 fő	nr	26 fő
	Kunadacs	46 fő	nr	24 fő
	Kunpeszér	48 fő	nr	18 fő
	Kunszentmiklós	387 fő	nr	191 fő
	Szalkszentmárton	101 fő	nr	39 fő
	Tass	114 fő	nr	55 fő

Lovaglása Kunszentmiklósi óvodákban, az óvodások mozgáskoordinációjának fejlesztésére irányult.

Lovaglás 20 alkalommal került megrendezésre a kicsik legnagyobb örömére. A foglalkozások során az óvodások először a lóval ismerkedtek, majd a lovon viselkedést tanulták meg. A sportoktató a lovakat az óvodákba hozta, így az óvodás korú gyerekek kényelmesen és otthonosan szokhattak hozzá a lovakhoz. A lovaglás órák során a kisgyermekek személyes kapcsolatot alakítottak ki a lovakkal.

A következő lovaglás órákon már fel is ülhettek a gyerekek a lóra és megtanulták a helyes testtartást a lovon. A gyerekek közös élményszerzésére, a társas kapcsolataik elmélyítésére volt kiváló lehetőség valamint a gyerekek bizalmának elnyerésére.

A **kunadacsi óvodások** számára is megszervezésre került a **lovaglás,** ami helyi igényekhez igazodva, a minőségi neveléshez való hozzáférést javította, fejlesztette. A gyermekek körében nagy sikere van a foglalkozásnak és szívesen vettek részt rajta hétről hétre.

Ahhoz, hogy a gyermekek koncentrációs készségét vagy az egyensúlyérzékét fejleszthessük a lovaglás által, először is az állatokkal való kapcsolatot kellett megteremtenünk. A legelső kitűzött célunk, hogy a gyerekek állatokkal szemben fenntartott félelmeit legyőzzük. Ezt a célt szolgálta, hogy a legelső alkalommal a foglalkozás keretein belül meglátogattuk az állatokat és megismerkedtünk velük. Ez szerencsére sikeresen zajlott, mivel gyerekektől nem áll távol a látott állatok ismerete vagy az azokkal való kapcsolatteremtés. Fontos kiemelni, hogy ha sikerül kötődni egy állathoz az pozitívan hat a későbbi

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

személyiség fejlődére, megadja a valahova tartozás érzését valamint felelősségtudatra is nevel az állatok szeretete mellett.
A következő alkalmak során már lóhátra is ültek a bátrabb gyerekek. Nagy sikernek írható le, hogy az alkalmak során nem volt egyetlen olyan gyermek sem, aki egyáltalán nem ült lovon.
A lovaglás oktatása csoportosan történt, így a csoportközi kommunikáció és az egyéni kommunikációs készségek is javultak amellett, hogy a csapatszellem is erősödött azáltal, hogy segítettek egymásnak a felszerelés felvételével.
A fent említett készségek és kompetenciák fejlesztése mellett, hogy a történelemmel és a hungarikumokkal is megismerkedtek a gyerekek, amit játszva tanulhattak meg.
Összegezve elmondható, hogy sikeresen zajlott le a program és a gyerekek szüleitől is pozitív visszajelzést kaptunk.

Alkalmanként 8 **kunpeszéri óvodás** vett részt a **lovas foglalkozáson** azért, hogy mentális, mind fizikailag fejlesztő hatásait megtapasztalhassák.
A gyerekek különböző típusúak voltak. Volt, aki nehezen figyelt, volt, akinek egyensúly problémái voltak és volt, aki nem beszélt hozzánk.
A lovaglás nem csak egy sport, hanem terápia is volt nekik. A lovaglások alatt láthatóan magabiztosabbak lettek a gyerekek, az egyensúlyuk javult, a figyelmük egyre hosszabb ideig volt leköthető, e közben megtanulták a ló felszereléseit, a ló szokásait, reakcióit. A gyerekek elsajátították hogyan kell a lóval lépni és ügetni.
Az intézkedési tervben megfogalmazódott, hogy a jövőben is szeretnék a programot folytatni, a szülők és az önkormányzat támogatásával.

Szalkszentmártonban is megszervezték a **lovas oktatást**. Elsőnek is a lovas oktató bemutatta a lovat és elmondott minden fontos tudni valót a lovakról. Majd elővette a lószerszámokat, bemutatta őket és felszerelés közben elmagyarázta melyik hova és mire való.
A következő lépés a loval való érintkezés volt. Minden részvevő gyermek első ízben megsimogathatta a lovat és kérdezhetett róla. Majd egyesével felülhettek a lóra. A helyes testtartás nagyon fontos ezért erre hangsúlyoztat az oktató az okítást.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Sikerül bevonni a célcsoportot, a gyerekektől és szüleiktől is pozitív jelzések érkeztek vissza.

A **lovas oktatással a tassi** gyermekek mozgáskoordinációját akartuk javítani, fejleszteni a tartásukat, az izomzatukat és a koncentrációs képességüket.

A ló természete és megjelenése tiszteletre nevel, fejleszti a türelmet és az empátiát. Segít az egészség megőrzésében, javítja a test oxigén- és vérellátását, segíti a koncentrációt, oldja a szorongást, növeli a szervezet ellenálló képességét. Rendszert teremt az ember életében, energiát ad, feltölt.

Szerettük volna megismertetni a gyerekekkel a sportolás nyújtotta élményt, így megalapozva az aktív és egészséges életmódjukat. Ez nagymértékben fejleszti az egyensúlyérzéket és a koordinációt, szabályozza az izomtónust, fejlődik a testsémánk. A lovaglás számos pozitív pszichés hatást is kivált. Lovon ülve megváltozik az ember szemlélete: magasan ül egy hatalmas, erős állat hátán, s ez önbizalmat és sikerélményt nyújt. Ugyanakkor a ló ereje tiszteletet is parancsol, az ember automatikusan, de saját érdekében is, betartja a ló körüli szabályokat.

A foglalkozások során megtanulták, a lovakat ápolni, szerszámozni, begyakorolták a lovak körüli teendőket, szabályokat és hozzászoktak a ló mozgásához. Ha a gyermekek kitartanak a lovaglás mellett, és elérik azt a kort, amikor már igazán tanulhatnak lovagolni, ezek az ismeretek már adottak lesznek, így könnyebb lesz a tanulás is.

A pályázatnak köszönhetően hosszú időn keresztül, hónapra hónapra valósult meg hangszeres **zeneovi oktatás** a **Kunadacsi Igazgyöngy Óvodában**. Fő célunk a gyermekek és a zenehallgatás kapcsolatának erősítése volt. Ezt a fő célt bontottuk több alappillérre, melyek szerint szerettük volna, ha a gyermekek elsajátítják az egyenletes lüktetés érzékelésének változatos formáit, érzékelni tudják a hallásukat használva a zene hangerejét. illetve képességeikhez mérten minden lehetséges hangszerrel megismerkednek, amivel egy óvodai csoportban találkozhatnak. Szerettük volna elérni, hogy a gyermekek érdeklődéssel fogadják a zenét és a hangszereket. Önállóan kezdjenek el mondókázni, énekelni és a lehetőségeikhez mérten a hangszereket is érdeklődve

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

figyeljék és kis segítséggel a legtöbbet tanulják meg használni is.
Minden alkalommal nagy szerepet játszott a gitár illetve előkerültek még dobok, ritmusbotok és csörgők, melyeket a gyerekek meg tanultak rendeltetésszerűen használni.
Az első alkalommal nagy szerepet játszott a gyerekekkel való megismerkedés. Második alkalommal libás fejdíszek készítésével és használatával tettük színesebbé a foglalkozást. Adventi koszorú mellett gitár kísérettel hangolódtunk a gyerekekkel az ünnepre. Ezen foglalkozások alatt rengeteget fejlődtek a gyerekek, nem csak a képességeik terén, hanem személyiségük is kezdett kibontakozni felém. Ez idő alatt nagyon sok éneket és hangszert tanultak meg a gyerekek énekelni és használni.
Sor került az esztétikai érzékek fejlesztésére mozgásformákkal, tiszta énekléssel. Több alkalommal fejlesztették a zenei emlékezetet és az énekek felismerését a dallamokról. Mindezek mellett fontos szempont volt a gyermekek önbizalmának erősítése és az önértékelésük alakítása is. Megismerkedhettek különböző nemzetiségekkel játékos mondókákon keresztül. Számos alkalommal élvezték az együtténeklés örömét, amit boldog tánccal kísértek a gyerekek.
A foglalkozásoknak köszönhetően a gyerekek a rengeteg gyermekdal és mondóka mellett nagyon sok különböző hangszerrel ismerkedhettek meg és ezeket a legtöbben élvezettel is használták. A gyerekek találkozhattak dobbal, csörgőkkel, ritmusbotokkal, furulyával, citerával, cintányérral és triangulummal. Fejlődött a megfigyelőképességül, az alkalmazkodó képességük, a szabálytudatuk, a szem-kézkoordinációjuk, a hallásuk, a ritmusérzékük, hangszer használati készségük, továbbá növekedett a türelmük és a társas kapcsolatok száma is pozitív irányba mozdult el a csoporton belül.
Elértük, hogy a zeneérdeklődés, a zene iránti vonzódás és a zenei anyanyelv megalapozása iránt fogékonyabbá váltak. Óvodai nevelésük során arra törekszünk, hogy a zene a hozzánk járó gyermekek életének természetes részévé váljon

A Kunpeszéri Napközi-otthonos Óvodavezetője és kollégái is kiemelten fontosnak tartották, hogy valamennyi gyermek részesévé váljon a zenei alapokra hangsúlyt fektető foglalkozásokra**, a zeneovira.** Szerettük volna elérni, hogy a foglalkozások során elősegítsük, a gyerekek zene iránti érzékenysége a lehető legnagyobb mértékben nőhessen

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

illetve ismereteiket is gyarapítsuk. Alapot teremtve akár az elkövetkezendő hangszertanuláshoz is.

Mindezt olyan élményalapú komplex nevelési módszerekkel értük el, amelyek ötvözik a hagyományos és az alternatív pedagógiai technikákat. Minden esetben alkalmazkodva a gyerekek életkori sajátosságukból fakadó igényeihez, képességeihez, szorosan együttműködve az óvodapedagógusokkal.
Tartalmi szempontból a zenei alapismeretek elsajátítása mellett (tá, titi, szün, szinkópa fogalmának bevezetése, hangszerismeret), nagy hangsúlyt fektettünk a gyakorlati és élményalapú zenehasználatra. (egyenletes lüktetés megérzése és tartása, gyors-lassú, hangos-halk megkülönböztetésének képességének kialakítása, ritmushangszerek használata, évszakokhoz, állatokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó zenei anyag megismerése, mozgással kísért mondókák, egyszerű tánclépések elsajátítása, figyelmes és alternatív zenehallgatás).
Az óvodapedagógusokkal való folyamatos egyeztetés során kiderült, hogy ez az intenzív zenei élmény kihatott a gyerekek személyiségének egészére (gondolok itt például az együtt zenélés során megkövetelt együttműködésre, egymásra figyelésre, türelemre, fokozottabb koncentrálásra), a szülőktől érkezett visszajelzések is pozitív tartalmúak voltak.
Terveink szerint egy koncert-élménnyel is gazdagodhatnak majd a gyerekek. Ez ügyben már egyeztettem zeneiskolai kollégáimmal.
Az intézkedési tervben megfogalmazódott, hogy a jövőben is szeretnék a programot folytatni, a szülők és az önkormányzat támogatásával.

A zenés játékok óvodai foglalkozás, **zeneovi** a 3-7 éves gyermekeknek a **szalkszentmártoni óvodában** is nagy sikernek örvendett.
Foglalkozásokon főként a ritmusérzék fejlesztése, és a hallásfejlesztés kerültek előtérbe. Hangszerrel kísért dalokat énekeltek közösen, játékokat játszottak. A gyermekeknek lehetőségük volt egyénileg és csoportosan is megnyilvánulni. A zene mellett a mondókák is előkerültek, melyekkel szintén különböző fejlesztő játékokat játszottak. Saját dalok illetve már ismert gyermekdalok, népdalok, mondókák is elhangoztak.

Játék és tanulás összekapcsolása a **zeneovi** pedagógiai módszernek. A zenei hallás fejlesztése, finomítása,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

ritmusérzék fejlesztése, a mozgás koordinálása, szinkronizált mozgási képesség. Finomabb motorikus készségek elsajátítása. Absztrakt gondolkodásmód fejlesztése, amely a szavak nélküli esztétikai aktivitások révén alakul ki. A csoportban való együttműködés megismerése. A hangok tulajdonságainak, azok összetettebb formáinak megfigyelése. A hang és mozgás összefüggésének megértése. **Tasson** a gyermekek heti rendszerességgel vették igénybe a foglalkozásokat, ami a ritmusérzék fejlődésben nyomon követhetővé vált.

Szalkszentmártonba elért az a programsorozat, ami a **Mesekocsi nevet** viselte az óvodás gyermekek részére. A zenés játékok óvodai foglalkozásai kifejezetten a 3-7 éves gyermekeknek szóltak. A 15 alkalom során mesefeldolgozást, bohócműsort hoztak el a gyerekeknek. Volt előadás, amikor főként a ritmusérzék és hallásfejlesztés kerültek előtérbe. Vidám interaktív előadások felkeltették a gyermekek figyelmét hisz őket is bevonták a programok bizonyos szakaszaiban.

Úszótanfolyam valósult meg óvodás korú gyerekeknek **Kunszentmiklóson.** Az oktatás célja, hogy egészségügyi fejlesztő programokat szervezzünk a korosztálynak szakemberek irányításával. A gyerekek lehetőséget kaptak szervezett keretek között az úszás elsajátítására. Kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű gyerekek lehetőségeinek bővítésére, mellyel társaikhoz hasonló lehetőségeket vehettek igénybe.

Az oktatás során megismerkedhetnek a vizes közeggel, kar- és lábtempó gyakorlással, vízen lebegés, víz alatti úszás és a vízben járás helyes mozdulataival. Egy foglalkozás 45 perces volt, melyen kellő számú edzőt és kísérőt biztosítottunk a gyerekek mellé.
Az utazás, a foglalkozásra felkészülés, úszástanulás egész délelőtti elfoglaltságot jelentett a gyerekek részére, ami a hátrányos helyzetű gyerekek esetében újabb tanulási lehetőséget biztosított, hiszen nem helyben tartották a foglalkozásokat.
A program nagymértékben segítette az óvodai neveléshez való hozzáférés biztosítását, ennek kulcsa, hogy a megszokott, óvodai környezeten kívüli tevékenységek is hozzásegítsék a gyermekeket a mozgáskoordinációs fejlesztéshez.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunszentmiklós napközis úszótábort is meghirdetett több turnusban, mert akkora népszerűsége lett az úszásoktatásnak. A turnusok egyenként 5 naposak voltak és hétfőtől pénteking tartottak reggel 9:00-tól délután 16:00-ig.

Az úszótáborokba jelentkező gyermekek közel mindhárom turnusban hasonló képességekkel és készségekkel rendelkeztek. A víztől való félelem oldását és a vízhez szoktatást megcélzó feladatok eredményessége átlagosan a második nap végére hozták meg eredményüket, így a kifejezetten úszást előkészítő és a víz felszínén történő helyes testtartást középpontba helyező gyakorlatokra, illetve a hátúszás megtanítására közel három nap maradt.

A gyermekek vízben történő mozgáskultúrája következőkkel gazdagodott:

- Lebegés háton
- Lebegés hason
- Siklás hason úszólappal
- Siklás háton úszólappal
- Siklás hason úszólap nélkül
- Siklás háton úszólap nélkül
- Hátúszás

A gyermekek hihetetlenül élvezték a tábort, ami a tanulás mellett élményszerzési lehetőséget is rejtegetett számukra.
A dabasi uszodába jutottak el a **kunpeszéri óvodások úszásoktatásra.**
Az óvónők a szülők bevonásával, engedélyével választották ki a résztvevőket.

Célkitűzésünk volt a gyerekek vízhez szoktatása, vízbiztonság elérése, a hátúszás és a gyorsúszás alapjainak elsajátítása. Az oktatás kiscsoportos formában történt az egyéni képességek figyelembevételével. Az első órákon a víz megszerettetése volt a fő célunk.

A továbbiakban a megfelelő vízfekvés kialakítása és siklás elsajátítása történt. Akik biztonsággal elsajátították a siklást a hátúszás és a gyorsúszás lábtempóját tanulták. A legügyesebbek a hátúszás kartempóját is megtanulták.

Az oktatás során mindenki a saját haladási tempójával tanult, figyelembe véve az életkori sajátosságokat. A tanfolyam

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

sikeresen szolgálta az úszás megszerettetését, a koordinációs és kondicionális képességük fejlesztését.

A **szalkszentmártoni** gyerekek 3 különböző időpontban összesen 30 napot voltak a **Dunaújvárosi Élményfürdőben úszást tanulni**. Minden nap reggel buszra szálltak az óvónőkkel és dajkákkal.
A helyszínen úszásoktatók foglalkoztak a gyerekekkel így a szülők is biztonságba tudhatták őket. Az első időkben az úszás alapjait tanulták pl. megfelelő levegővétel, vízen lebegés.
Az alapok elsajátítása után a kar -és lábtempót tanulták meg, hétről hétre ügyesebben voltak. Olyan gyermek is volt, aki meg tanult úszni az oktatás ideje alatt.
A komoly munka mellett persze mókázásra is volt lehetőség. Az utolsó napon minden szülő eljöhetett megnézni gyermekét úszás közben, látszott nagyon büszkék gyermekeik teljesítményére.

Kunadacsról úszásoktatáson vegyes korosztályú óvodai csoport vett részt.
El szerettük volna érni, hogy minden kisgyermeknél kialakuljon a biztonságérzet és örömmel csobbanjanak bele a vízzel teli medencébe. Reméltük, hogy ha nem is minden gyermek tudta tökéletesen elsajátítani az úszás mozdulatait, de jó alapot kaptak a további úszástanuláshoz. Minden foglalkozáson a tanulásba beleszőttük a játékot, a játszva tanulást.
Természetesen a megismerkedés után az alapoknál kezdtük az oktatást. Minden segédeszközt megismerhettek és ki is próbálhattak a gyerekek.
Az úszásoktatás több alappillérre osztható főleg a kisgyermekeknél. Első lépésként megtanulhatták a légzés és a vízben való téri tájékozódás mozzanatait, utána a vízben siklás és a vízben való lebegés gyakorlatát sajátíthatták el a foglalkozásokon.
A második szakaszban pedig a két fő momentumra helyeztük a hangsúlyt, a lábtempó és a kartempó helyes megtanulására.
A gyerekek a foglalkozások végére teljesen elhagyták a segédeszközök többségét. Fontosnak tartottuk, hogy minden oktatónk a gyerekekkel együtt a medencében egyszerre tartózkodjon, az esetleges hibák azonnali korrigálása érdekében. A gyerekek nemcsak úszni tanulhattak meg a foglalkozáson, de javult az alkalmazkodó képességük, a megfigyelőképességük valamint a légző rendszerük kapacitása is növekedett.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A **kunadacsi Igazgyöngy Óvoda** a gyermekek beszédjavításának céljából, terápiás jelleggel **logopédiai foglalkozásokra** logopédust alkalmazott. A tevékenység legmeghatározóbb formája, amelynek során megvalósul a beszédhibás személyiségének és beszédhibájának sérülésspecifikus korrekciója.
Ez körülhatárolható, egyénre lebontott terv alapján, célirányos kommunikációs és funkciófejlesztő, valamint beszédgyakorlatokon keresztül történt. Mindezek együttesen befolyásolták a terápia formáját (egyéni vagy csoportos) gyakoriságát, időtartamát, módját, valamint a logopédiai szervezési forma kiválasztását.
A terápia intenzív szakasza a konkrét beszédkórkép módszeres terápiás lépéseiből, a környezet befolyásolásából, az esetleges pszichoterápiás effektusok alkalmazásából és gyógyszeres kezeléséből állt. A beszédhiba megszűnése, javulása nem jelenti a gondozás lezárulását. Szükség lehet még utógondozási szakaszra, amely a kezelésre járt, főleg súlyos, beszéd- és nyelvi zavarban szenvedők beszédállapotának szinten tartását, ellenőrzését jelenti meghatározott időközönként.

Kunadacson az óvodában megvalósult fejlesztőpedagógiai foglalkozás, **úgynevezett korai fejlesztés.** Az itt nevelkedő gyermekek közül három gyermek sajátos nevelési igénnyel diagnosztizált, a Bács-Kiskun Megyei Pedagógiai Szakszolgálat által. A diagnózisok: kevert specifikus fejlődési zavar, mentális subnormalitás, elektívmutizmus, mentális subnormalitás, feltételezett ADHD, mentális retardáció, Down szindróma.

A gyermekek csoporton belüli fejlesztőpedagógiai megsegítése nehezített, mert a többi gyermekhez való viszonyuk nagyon változatos, gyakran agresszív vagy zárkózott. Eredményesebb kis csoportban vagy egyénileg foglalkoztatva a fejlesztésük. Belőlük alakult ki a fejlesztendő kis csapat. Később csatlakozott hozzájuk még egy gyermek, tanulási nehézséggel.
Rövidtávú fejlesztési célok voltak: Szociális készségek erősítése, feladattudat, feladattartás, szabálykövetés fejlesztése.
Hosszú távú fejlesztési célok: Nyelvi kifejezőkészség, kommunikáció, kognitív készségek fejlesztése, óvodai beilleszkedés, haladás.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Fejlesztendő területek:

- Szociális érzelmi terület
- Nagymozgások
- Vesztibuláris rendszer
- Finommotorika, manipulációs készség,
- Feladattudat, feladattartás
- Nyelvi kifejezőkészség, kommunikáció
- Kognitív készségek
- Testséma

A gyerekek képességei és érdeklődése nagy eltérést mutatott, így gyakran választottam a rövidített egyéni, vagy páros foglalkoztatást.
A foglalkozások nagy része mozgásos tevékenységgel kezdődött. Különböző eszközökkel egymásra épített mozgásformákat építettem a foglalkozásba, mindeközben már a bizalomerősítés is zajlott az adás – kapás, érintés szemkontaktus felvétele által. A mozgásos játékok közben a test részeit is tanulhattuk saját testen, tükör használattal.
A vesztibuláris rendszert a különböző egyensúlyfejlesztő eszközökkel, akadálypályán való ügyeskedéssel erősítettük. Minden fejlesztett területen apró lépésekben, nagy ismétlésszámmal dolgoztunk, hogy az egyes megszerzett tudás kellően rögzülhessen.
A korai fejlesztés segít egy befogadó és összetartó társadalom létrehozásában, amely a gyerekek és családjaik jogait is tiszteletben tartja.
A fejlesztőpedagógia feladata gyermekek átlag alatti képességének fejlesztése, amely elősegíti az átlagos szinthez való felzárkóztatást.

A **fejlesztő torna, TSMT a Kunadacsi Igazgyöngy Óvoda** és a Kunadacsi Szent Margit Katolikus Általános iskola közös munkája során jött létre.
Mind a két csoportban heterogén képességek mutatkoztak. Egyik csoportban sem voltak a normál mozgásminták, mozgásprofiloktól olyan mértékű eltérések, amelyek retardációra mutatnának. Csoport dinamikai szempontból, mint a koragyermekkorban lévő, mind a kisgyermekkorban lévő óvodások egyénileg és csapatban is jól dolgoztak. Belső

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

motivációjuk nagy, érzelmi világuk gazdag. Fontos számukra az inger gazdag környezet.
Fő cél mind a két csoportnál elsősorban a mobilizáció és az egyes koordinációs képességek fejlesztése életkori sajátosságokat figyelembe véve.
Téri tájékozódó képesség fejlesztése során teljes mértékben sikerült elsajátítani azokat az alap kompetenciákat, amelyek gyermekkorban az iskolaérettséget megelőzik.
Ugyan ez elmondható az egyensúlyérzék fejlesztéséről, mozdulat gyorsaságról, reakcióról, ritmusképességről. Szemmel látható volt a kinesztikus képesség fejlődése is. Az első időszakban a foglakozás felére, mind mentálisan, mind fizikálisan el voltak fáradva, nem sokkal később megvalósult az adaptáció. Aerob állóképességük is pozitív irányt mutat.
Koncentrációjuk is pozitív irányba való fejlődést mutat, külső ingerek nem befolyásolták a gyerekeket az egyes feladatok végrehajtásánál, még nehezített körülmények között is összpontosítani tudtak az adott feladatra.

Számunkra pozitív visszajelzés az, hogy ebben az időszakban mennyire fontos a mozgás és milyen gyorsan jönnek létre új idegi kapcsolatok, amelyekre később még bonyolultabb és összerendezettebb mozgás minták épülhetnek, és ez által a kognitív képességük is fejlődni fog.
Azt gondolom, hogy folytatni kell tovább az óvodás gyerekekkel a fejlesztő tornát, fejlesztő foglakozásokat és nem sportág specifikusan, hogy ne csak éppen az adott sportág képességei fejlődjenek.

A **Kunadacsi Igazgyöngy Óvodában** **<u>táncfoglalkozás</u>** célja: a helyi igényeken alapuló, minőségi neveléshez való hozzáférés javítása, a mozgáskoordináció fejlesztése volt.
Fontos az önkormányzat számára, hogy a községben élő gyermekek szabadidejét hasznos és színes programokkal gazdagítsa, ezáltal a gyermekek fejlődését, fejlesztését elősegítse. A helyi óvoda gyermekei nagyon nyitottak erre a modern stílusú zumba táncfoglalkozásra. Mozogtak, közben tanulnak és játszottak is. Nagyon fontos, hogy már korán megszerettessük a gyermekekkel a mozgást, mert ez az egész életükre pozitív

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

hatással lesz. A gyermekek minden héten örömmel vettek részt az órákon. Nagy élvezettel gyakorolták a koreográfiákat, ritmusgyakorlatokat, akrobatikákat. Sok mozgással, jó hangulatban, vidáman teltek az órák.A mozgáskoordináció és a testtudat fejlesztése is megvalósult.

A gyerekek minden héten részt vettek a **TSMT tornán a szalkszentmártoni** óvodában, hogy tanulási nehézségek mértékét csökkentsük, tanuláshoz szükséges készségeket-képességeket fejlesszük (érzékelés, észlelés, térbeli tájékozódás, motoros kreativitás, szerialitás, szocializáció). A gyermekek általános "ügyetlenségének" kiküszöbölése, a mindennapos feladatok elvégzésének elősegítése. A már meglévő készségek képességek magasabb szintre emelése, jobb alkalmazása. A szabálykövetés "megtanulása". Az iskolaérettség elérése. Több fő fejlesztendő terület van: Nagy- és finommozgások fejlesztése
Figyelem, emlékezet, gondolkodás, pontosság fejlesztése, a gyakorlatok szabályainak pontos betartásának gyakorlása
Mozgás-beszéd gondolkodás együttműködésének gyakorlása. Szem-kéz, szem-láb, kéz-láb koordinációjának fejlesztése. A tornatermi magatartási szabályok szigorú betartása, a balesetek elkerüléséért. A feladatok pontos végrehajtása, sorrendiség betartása a "Kivárás" megtanulása céljából.

Szakember által tartott tartásjavító, mozgásos játékok- TSMT célcsoportja olyan gyerekek (4-7 év), akiknél megkésett vagy eltérő fejlődés tapasztalható. Hiperaktív, figyelemzavaros, beszédhibás, tanulási, magatartási, beilleszkedési zavarokkal küzdő, mozgásban ügyetlenegyensúly-zavarral küzdő, iskolai beválása/érettsége rizikós gyerekeknek.
A tanulási nehézségek mértékének csökkentését, illetve a tanuláshoz szükséges készségek képességek fejlesztését (érzékelés, észlelés, térbeli tájékozódás, motoros kreativitás, szerialitás, szocializáció) szerettük volna elérni a **tassi** óvodásoknál. A gyermekek általános "ügyetlenségének" kiküszöbölése, a mindennapos feladatok elvégzésének elősegítése. A már meglévő készségek, képességek

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

magasabb szintre emelése, jobb alkalmazása. A szabálykövetés “megtanulása”, az iskolaérettség elérése.

A TSMT torna a nagy-és finommozgások fejlesztésével érleli az idegrendszert. Mindez mozgásos feladatok segítségével történt. A feladatokhoz a pályázat alatt beszerzett eszközök (zsámolyok, tornaszőnyegek, méhecske érzékelő ösvény) nagy segítséget nyújtottak, hogy még jobban a megfelelő eszközök segítségével/használatával lehessen elérni a kívánt célt. A programba történő kiválasztás gyógypedagógus által történt.

A torna feladatai segítették az érzékelés, észlelés fejlődését, a térbeli tájékozódást, a dominancia (lateralitás) beérését. Javították a koncentráló képességet, jobban irányíthatóvá vált a figyelem, a szerialitás, a ritmusérzék és a motoros kreativitást is fejlesztette. A feladatokat mondókák, énekek kísérték, ezzel az anyanyelvi készségek és a kommunikáció is fejlődött.

Családi napok azért kerültek több helyen és több alkalommal megrendezésre, mert így voltak képesek megszólítani a családokat, ami a projekt egyik óvodához kapcsolódó elvárás volt.
A települések beszámolói az egy-egy esemény eredményeiről a következők voltak:

Kunpeszéren az**1.Családi nap** megvalósítása során a következő tevékenységek elvégzésére került sor:

1. egyeztetés, felkészülés*:*A projektmenedzsmenttel, és a szakmai vezetővel egyeztetésre került a Családi nap végleges időpontja, feladatai, meghívott előadók köre, előadásuk témái. Összeállításra kerültek a foglalkozások programjai.
2. foglalkozások megtartása*:* A Családi nap témája komplex fejlesztés óvodás gyerekek és szüleik részére. Az ismeretek bővítése játékos előadásokkal, különböző játékokkal, zenés előadásokkal úgynevezett **„bohóc tanító”** segítségével valósult meg.
Az óvodásokon és szüleiken kívül, ezen a napon részt vettek az iskola 1-8 osztályos tanulói is. Célul tűztük ki, azt is, hogy a gyermekek, és tanulók számára az egészséges életmódra, és a mozgás örömére is felhívjuk a figyelmüket, melynek során a

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

környezettudatos, értékóvó magatartásuk is fejlődik. Az első program úgynevezett „Napindító Fitnesz”-el kezdődött gyerekeknek és felnőtteknek közösen.

Egy társulat segítségével, melynek neve Palinta Társulat, interaktív gyermekkoncerten vehettek részt a gyerekek és a szülők, melynek keretén belül életkori sajátosságaiknak megfelelően a gyerekeket is sikerült bevonni és cselekedtetni a 45 perces zenés, mozgással teli előadás során. **Ezzel fejlesztvén a gyerekek kommunikációs képességüket, problémamegoldó gondolkodásukat valamint szociális kulturális kompetenciájukat.**

A hangszersimogató program keretében megismerkedhettek a gyerekek közelebbről a különböző hangszerekkel, ezzel hozzájárulván a zene iránti illetve különböző dalok megszerettetéséhez. Kézműves játszóházzal folytatódtak a programok a gyerekek nagy örömére, ahol saját maguknak készíthettek kézműves tárgyakat, ezzel fejlesztvén **finom-motorika készségüket és kreativitásukat**. Csillámtetoválás, arcfestés, lufi hajtogatás állt rendelkezésükre, ahol minden résztvevő igénye szerint megtalálhatta számára a legközelebb álló és legkedvesebb foglalkozását**. Kulturális kompetenciájuk** a Seprűszínház tartalmas előadásával is bővült. Babakuckó és egész nap, ugráló vár színesítette a Családi napot, minden gyermek és felnőtt nagy örömére. **Véleményem szerint, nagyon jó közösségformáló (óvoda-iskola, szülő – gyerek-pedagógus) szerepet töltött be ez a nap.**

A program alatt kipróbálták és megtapasztalták a település közvetlen környezetben végezhető alternatív és szabadidős mozgásos lehetőségeket is.

Kunpeszéren a **2. óvodai-családi egészségnap** megvalósítására nyert el megbízást A rák ellen, az emberért, a holnapért! Társadalmi Alapítvány. A rendkívül jól sikerült, komplex egészségnapon 24 óvodás és szüleik, valamint az óvoda dolgozói vettek részt.

A családi egészségnap keretében szájüregi rák- és bőrrák szűrést, glaukómára irányuló szemnyomás vizsgálatot, InBody testtömeg-index analízist, Alexander-technika tudatos testtartás-tanítást, továbbá kétféle masszírozást és reform ételfőzést, kóstoltatást végeztek el az alapítvány által felkért szakemberek.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Napindító tornával kezdődött a program Mison Judit vezetésével, amelyen gyerekek, szülők valamint az óvodai személyzet is jókedvűen vett részt.
Daganatkiszűrés egy történt, sajnos melanomáttalált a bőrgyógyász rezidens orvos Dr. Somosi Sára, azonnal a Bőrklinikára tanácsolta a szűrésen résztvevőt.
Szerencsére Dr. Czeglédy Ágota fogorvos mindenkinek rendben találta a szájüregi állapotát. Glaukóma-kiszűrés nem történt, mondta el Szőllősiné Török Nóra szemészeti szakasszisztens. Több gyerek is részt vett szüleivel mindkét rákszűrésen és a többi vizsgálaton, mint például szemnyomás-mérésen is. Alexander-technika és InBody testösszetétel analízis után Mison Judit és Zsenits Ákos masszőrök kétféle masszázsa adott a felnőtteknek fellazulást és felüdülést.

Ronga Ibolya a testösszetétel mérés után a helyes testtömeg-index eléréséhez mindenkit – akit kellett – ellátott tanácsokkal az egészséges táplálkozásra, mozgásra vonatkozóan. Óvónőknek, szülőknek tartott Alexander technika előadását követően Magyari Beck Anna Alexander-technika tanár a nap végéig megállás nélkül végzett kezeléseket felnőtteken, gyerekeken egyaránt.

ALMA-MATA kvízjátékunk a gyerekek körében nagyon sikeres volt. A jó válaszokért mindenkinek alma járt.

Jenei Tamás séf reform menüje extra sikert aratott mind a gyerekek, mind a felnőttek körében. A halat, csirkét, sült- és párolt zöldségeket és a diós-csokis zabkeksz golyót mindenki nagyon szerette, elvitték a receptet, az ízeket és a fortélyokat is.A szűrések, vizsgálatok mellé Életigenlők magazint, Béres cseppet és egészségvirágos hűtő mágnest is kapott mindenki ajándékba. A napot jógafoglalkozás zárta.

A programmal segítettük az egészségtudatos életmódra való nevelés népszerűsítését az óvodás korú gyermekek és családjaik körében. A programunkkal a testi-lelki egészség javításával, életminőségének megőrzésével, személyes kompetenciafejlesztés is történt.

Lehetőségünk nyílt arra, hogy óvodásaink és szüleik a **Családi napokat** együtt tölthessenek el a kikapcsolódás és az egészségtudatosság jegyében **Kunadacson.** Mindezt azért tartottuk fontosak, mert a gyermekek testi, lelki és szellemi fejlődéshez szükség van új tapasztalatok

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

szerzésére, de emellett a szülő-gyermek kapcsolat is kihatással van a későbbi fejlődésükre egyaránt.

Az első családi nap keretein belül lehetőségük volt a felnőtteknek felmérni egészségügyi állapotukat, amiben segítségünkre volt Lantos Lenke egészségügyi dolgozó, aki amellett, hogy elvégezte az általános egészségügyi felméréseket, személyre szabott táplálkozási tanácsokat is adott mindenkinek. A megvalósításban az óvoda dolgozói is közreműködtek.
A gyerekekkel közösen készítettek a szülők salátákat és limonádét, amit együtt fogyaszthattak el reggelire. Ezután kézműves foglalkozás keretein belül természetes anyagok felhasználásával készültek el a szebbnél szebb alkotások. A gyerekek megismerkedhettek a már ismert zöldségek (például cékla vagy hagyma) újszerű felhasználásával, ugyanis természetes festékanyagokkal festettek és a finommotorika fejlesztésére is sor került a magvakkal való díszítés által.
A naphátralevő részében sorversenyek és a motoros nagypapák látogatása következett. A kicsik nagyon lelkesek voltak és aktívan részt vettek minden programon. 34 fő vett részt a családi napon.
A kitűzött céljaink a szülő-gyermek kapcsolatok fejlesztése volt az egészségtudatosság jegyében, valamint, hogy a kötődésüket fejlesszük. Emellett vidám hangulatban az alap- és kulcskompetenciák elsajátítását elértük.

Az előző év nagy sikerére való tekintettel a 2020. évben is megrendezte a **Kunadacsi Igazgyöngy Óvoda a <u>családi napot</u>.** A gyermekek testi, lelki és szellemi fejlődéséhez szükség van az új ismeretek szerzésére, és a szülő-gyermek közös programok is kihatással vannak a gyermekek fejlődésére. A családi napot ismét az egészségtudatosság, egészségmegőrzés jegyében szerveztük meg.
A közös napot egy reggeli zenés tornával kezdtük, ahol a gyermekek és a szülők közösen tornáztak. Vidám hangulatban telt a torna, a gyermekek nagyon élvezték, hogy a szülők is megmozgatták magukat. A torna után kézműves foglalkozás következett ahol többek között különböző technikával készíthettek szalvéta tartót, gyümölcsképeket és fejdíszeket is a gyermekek és a szülők közösen.
Több féle saláta készült, emellett szendvics és finom limonádé is várta a résztvevőket. A napot közös játékkal, vetélkedőkkel

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

folytattuk. Nagyon élvezték a gyerekek a trambulint, még néhány bátrabb szülő is kipróbálta az ugrálást. A kitűzött célunk a szülő-gyermek kapcsolatok fejlesztése volt, valamint, hogy a kötődésüket fejlesszük.

Kunszentmiklós Hétszínvirág Óvodájában összesen 3 (1 családi nap és 2 egészségtudatos családi nap) rendezvény zajlott. A **családi napok** megszervezésére során erősödött az óvodák iránti bizalom a szülők részéről. Erre közös kreatív foglalkozásokat szerveztünk, majd Ricsi bohóc és barátai fellépését nézhették meg a jelenlevők. Mivel fontosnak tartjuk a közös élményszerzést, a köznevelési intézmény és a szülők közötti kapcsolat erősítésére fektettünk nagy hangsúlyt.
A programokon jelen voltak szülők is, így a rendezvény lehetőséget nyújtott a közös élményszerzésre, a társas kapcsolatok elmélyítésére, a generációk különböző értékrendjeinek befogadására. A szülők bizalmának elnyerése fontos feladat volt, amelyben az óvodapedagógusok szerepe is nagyon számottevő volt.
A gyermekeik feletti felelősségvállalást átadják az intézményben dolgozó pedagógusoknak, ezért rendkívül fontos a bizalom kiépítése, ami a családi napokon nagymértékben megvalósult.

A Pöttöm - Park Óvoda az egészségtudatosság növelése, egészséges táplálkozás jótékony hatásainak elsajátítása címen hirdetett meg **(8 alkalommal különféle típusú Családi napokat. (**3 egészségtudatos családi nap, 4 családi nap, 1 egészségfejlesztő családi nap) **Kunszentmiklóson.**

A gyermekek és szüleik részére szervezett rendezvények nagy sikert arattak. A szülőkkel együtt tudtak részt venni egy olyan programokon, ahol a szórakozás mellett az egészséges életmód különböző területeiről sajátíthattak el információt.
Vetélkedők segítették a rendszeres testmozgás és a lelki egészség fejlesztését, az egészségtudatosság, valamint az egészségfejlesztés megalapozását.
A hátrányos helyzetű gyerekeknek és szüleinek egyaránt sok információt nyújtott a mindennapi életvezetéshez.
A rendezvények több megközelítésből emelték ki az egészségtudatos életmód fontosságát, valamint a szülők

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

részére információval szolgáltak a gyerekek egészségfejlesztéséhez szükséges egészséges táplálkozás, a rendszeres testmozgás, a lelki egészség fejlesztése témakörökben is.
Ezeknek az információknak a továbbadása, megtanítása különösen fontos a hátrányos helyzetű gyerekek és szüleik részére, hiszen a későbbiek folyamán ezt fel tudják használni.

Pöttöm - Park Óvoda 4 Családi napjainak célja, hogy a szülők és a köznevelési intézmény közötti kapcsolat, együttműködés erősödjön **Kunszentmiklóson.**

A hátrányos helyzetű gyerekek szüleinek az intézmény felé nagyobb bizalma alakul ki a közösen megélt élményeken keresztül, így ők is a közösség részének és nem kívülállónak érzik magukat. Mind a gyermekek, mind a szülők számára fontos volt, hogy az intézmény dolgozóival közös programokon vesznek részt.
A gyermekek és szüleik részére szervezett rendezvények nagy sikert arattak. A szülőkkel együtt tudtak részt venni egy olyan programokon, ahol a szórakozás mellett nagy hangsúlyt fektettek a köznevelési intézményben dolgozók – gyerekekkel napi kapcsolatban lévő dolgozók – valamint a szülők együttműködésének elmélyítésére.
A hátrányos helyzetű gyerekeknek és szüleinek egyaránt sok információt, a mindennapi életvezetéshez szükséges tudást sikerült átadni.
A gyermekek érdekében rendkívül fontos a család és az intézmény közötti kapcsolat megszilárdítása, amellyel nem, mint két különálló egység, hanem együtt dolgozó és tevékenykedő „csapattá” kell válniuk.

3 alkalommal **Egészségtudatos Családi napokra invitálták a kunszentmiklósi** Pöttöm - Park Óvodában az egészségtudatosság népszerűsítése jegyében a szülőket.
Az egész napos programok jó lehetőséget biztosítottak ahhoz, hogy a szülők és a gyermekek együtt vettek részt olyan rendezvényeken, ahol a szórakozás mellett az egészséges életmód különböző területiről sajátíthattak el információkat.
A programok több elemből tevődtek össze, többek között kiemelve az egészségtudatos életmód szükségességét a mindennapokban, valamint fontos információval szolgáltak a gyerekek egészségfejlesztéséhez szükséges egészséges táplálkozás,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

rendszeres testmozgás, és a lelki egészség fejlesztése témakörökben is. A hátrányos helyzetű gyerekeknek és szüleinek egyaránt sok információt, a mindennapi életvezetéshez szükséges tudást sikerült átadni. Az együtt töltött idő nagyon jó hatással volt az óvodába járó gyerekekre, hiszen mindig csak a saját csoporttársakkal vesznek részt a programokon.
A vetélkedők segítették a fejlesztést, a fellépő együttes pedig minden gyerek számára nagyszerű szórakozási lehetőséget nyújtott. Az egészségtudatosság, valamint az egészségfejlesztés megalapozását hivatott a rendezvény megcélozni, ezeknek az információknak a továbbadása, megtanítása különösen fontos a hátrányos helyzetű gyerekek részére, hiszen a későbbiek folyamán ezt fel tudják használni.

Szalkszentmártonban a gyerekek és a szülök részt vettek egy **Családi napon,** ahol különböző programok várták őket. Együtt kézművesedtek a szülők a gyerekeikkel. Megfigyelhették gyermekeik közösségben való viselkedését. Különböző tavaszi virágokat ismerhettek, meg amiket az óvónők mutattak be (ültetésük, utógondozásuk). Zárásként pedig egy gyerekkoncertet hallgathattak meg.

Projektnap- Egészségnap(ok) elnevezést kapta az a 8 alkalomból álló sorozat, melyre a szülőket is meghívtuk **Tasson.** Már a nevében is utalni kívántuk arra, hogy az egészségtudatosság megőrzése a cél, így olyan a témák kerültek napirendre, ahol új információkkal, tájékoztatókkal vagy tapasztalati úton szerzett hatásokkal érjük el a változást. Az óvoda pedagógiai programjában és a napi gyakorlatban is kiemelt szerepet kap az egészséges életmódra nevelés fontossága, ezen belül is az egészséges életmód megalapozása, az egészséges táplálkozás, mozgás, vitaminpótlás, testápolás, a megfelelő öltözködés és pihenés.

Az egészségnapok egyszerre szórakoztató és oktató programok voltak a gyerekeknek és a szülőknek. Egy ilyen alkalom lehetőséget biztosított az óvodapedagógusok számára, hogy bővítsék a gyermekek és a szülők egészséggel kapcsolatos ismereteit, hasznos, otthon is könnyen alkalmazható tippekkel lássák el őket. Így hozzájárultak ahhoz, hogy ne csak az óvodai, de az otthoni környezet is támogassa az egészséges életmódot.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Beszélgettek az egészségről, az egészséges táplálkozás, a mozgás, a vitaminfogyasztás és pótlás szervezetre gyakorolt hatásáról, az otthoni higiénés szokásokról. A gyerekek a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal együtt gyümölcssalátát, zöldséges tálat, zöldség salátát készítettek, amiket együtt el is fogyasztottak. Zöldségekkel nyomdáztak, kis szobrokat készítettek, különböző kísérletek végeztek pl.: a gyümölcs nedvességének bizonyítása szalvétán. A zöldségeket és gyümölcsöket megfogták, megízlelték, emlékezetből lerajzolták vagy mozaikolás technikájával közösen alkották meg a kiválasztott vagy kedvenc zöldséget és/vagy gyümölcsöt.

Programok között szerepelt még közös torna, találós kérdések, kvíz kérdések, mondókázás, verselés, éneklés.

Öröm volt látni, hogy a gyermekek, szüleikkel együtt egészséges ételeket kóstoltak, együtt mozogtak, játszottak.

Bővítették a gyermekek és a szülők egészséggel kapcsolatos ismereteit, hasznos, otthon is könnyen alkalmazható tippekkel látták el őket. Így hozzájárultak ahhoz, hogy ne csak az óvodai, de az otthoni környezet is támogassa az egészséges életmódot. A projektnapon részt vevő szülők is példát mutattak a gyerekeknek, együtt vehettek részt az életvitel helyes kialakítását és az egészség megőrzését biztosító programokban.

Ha már az óvodában elkezdjük gyermekeink egészséges életmódra nevelését, akkor remélhetően egészséges felnőttekké válhatnak majd.

A szülők és a köznevelési intézmény közötti kapcsolat, együttműködés kialakítása, erősítése,az óvodák iránti bizalom érdekében **nyílt napok** szervezésére került sor **Tasson** a Márk Ilona Hétszínvirág Óvoda és Mini Bölcsődében.

Az óvodában megrendezett karácsonyi nyíltnapokon a karácsony, az ünnepre való hangolódás volt a téma, melyre a szülőket is várták, a Farsangon a télbúcsúztatásról szólt, mely nagyon vidám hangvétel jellemezte.

Az óvodai dolgozókkal, szülőkkel, hozzátartozókkal együtt készülődhettek, hangolódhattak a gyerekek, az ünnepekre (karácsonyra, farsangra). A délelőttök folyamán az óvoda

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

épületében lévő aulában a gyermekek ünnepi zenés-verses műsorát nézhették, hallgathatták meg a szülők, hozzátartozók, ahol nagyságrendben követték a csoportok műsorai egymást. Az első alkalommal az Áldás együttes ünnepi koncertjét hallhatták/nézhették a gyerekek, ami nagyon jó hangulatúra sikeredett, majd közös tánccal zárult. A második és harmadik alkalommal pályázati forrásból a Habakuk Bábszínház előadását csodálhatták meg a kis óvodások és hozzátartozóik. A csoportszobákban a szülők a gyermekeikkel és az óvodai dolgozókkal együtt közös játékkal, vetélkedőkkel töltötték el az időt.

A szülőknek lehetőségük volt betekintést nyerni gyermekük óvodai életébe, megnézhették, hogy viselkedik az óvodában, milyen a kapcsolata az óvónőjével és dadusával s a csoporttársaival. A cél az volt, hogy a szülők, hozzátartozók és az óvoda közötti kapcsolatot, együttműködést, bizalmat erősítse a köznevelési intézmény életébe és programjaiba való bevonásával.

Apostagon <u>Változnak az évszakok címmel indult el a komplex óvodafejlesztés</u> a Pöttömkert Óvodában.

- **Kirándulás a Patca Katica tanyára**

Az első alkalommal egy felejthetetlen kirándulással örvendeztethettük meg a középső és nagycsoportos gyermekeinket, a szüleikkel, nagyszüleikkel együtt, a „Patca Katica tanyára”, amely, az ország legnagyobb játszó komplexuma. A Katica Tanya egy 13 hektáros területen fekvő igazi élményparadicsom a kis- és nagygyermekes családok számára Somogy megyében, a Zselic szívében. A „Tanya” egy olyan életre szóló élményt ad, a gyermekeknek, ahol mindenki aktív részévé válik a felhőtlen játék örömének, a hagyományok megélésének és a természet teljes körű tiszteletének.

Ovisainknak már az utazás is egy külön élmény volt, hiszen ilyen hosszú útban csak most volt részük először. Az út során nagyokat énekeltünk.

Megvalósult célok:

- Kreativitás, nyitottság és tolerancia egymással szemben
- Közösségteremtő, kapcsolatépítő lehetőségek fejlesztése azáltal, hogy az óvodások és szüleik fedezzék fel az együtt játszás, kirándulás örömeit.
- Csoportos tevékenységben való részvétel, az

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

együttműködésre való alkalmasság fejlesztése.

- Inger gazdag környezet, sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása. Környezetünk, a minket körülvevő állatok és a természet iránt hogyan viselkedünk.
- Ismerkedés a megújuló energiaforrásokkal.

A család társadalmi szerepének erősítése. A generációk közötti párbeszéd és együttműködés előmozdítása és tapasztalás útján ismeretszerzés. Szemléltető, gyakorlatias, élményalapú játszva tanulás lehetősége.

- **Családi nappal egybekötött gyermeknap**

A „Családi nappalegybekötött gyermeknap” sajnos a rossz időjárás miatt a tervezett szabadtéri programokat át kellett szervezzük az óvoda épületébe..

A gyerekek nagyon türelmesek és toleránsak voltak egymással, amikor várakozni kellett egy-egy játék tevékenység között. Az ugrálóvárnak a tornatermünk adott helyet és a gyermekek, mint a kis fecskék a padon ülve várták türelmesen a sorukat. Persze azért az óvó nénik a várakozás perceit egy-egy közös énekkel, mondókázással próbálták feledtetni. Az arcfestés mindig jó móka a gyerekeknek és mindig mindenki pontosan tudja, hogy éppen melyik kedvenc mesehőse vagy éppen melyik szeretett állata akar lenni éppen. A helyi körzeti megbízottunknak köszönhetően az ovisaink a rendőrautót is tüzetesen megnézhették, sőt még a szirénát is kipróbálhatták a bátrabb gyerekek. A rendőrkutya „bemutatóval”, a teraszra szorultunk, így az nem volt teljes, de még így is megtapasztalhatták a lurkók, hogy a kutya a rendőr legjobb barátja, sőt több annál, a társa a bajban és segítője. Egy-egy csoportszoba is helyet adott egy-egy ügyességi sport játéknak, illetve logikai és készségfejlesztő fejtörőjátékoknak is. Volt közös mese nézés is a nap zárásaként. Ezen a napon voltak nagyszülőkés kisebb testvérek is.

Végül nyárköszöntő műsorral Juhász Péter óvóbácsi kedveskedett a gyerekeknek.

Az interaktív műsoron a gyerekek nem csak énekkel, de különböző tánccal is bekapcsolódhattak a produkcióba. A foglalkozás után, a Szülői Szervezet is kedveskedett a gyerekeknek ajándékkal.

Megvalósult célok:

- Értékteremtés, az értékátadása.
- A játékos képességfejlesztésre, hagyományőrzésre, és

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

az innováció megvalósítására való törekvés.

- A hagyományápoló tevékenység alkalmat teremt a viselkedéskultúra és a közösségi magatartás formálása is. Számtalan lehetőség, nyitottság, tolerancia, igényesség, felelősség, önállóság, kreativitás elsajátítása. Mindez oly módon valósul meg, hogy közben kielégíti a gyermekek mozgás, játék, önkifejezés iránti természetes szükségleteit, erősíti bennük a valahova tartozás érzését.

- **Mikulás várás és Karácsonyozás**

Mind három csoportban a gyerekek sok szép énekkel és versekkel készültek. A Télapó látogatásán túl, egy igazi Mikulásos mese darabbal is meg tudtuk lepni a gyerekeket a Bőrönd Mesélő színház előadásában. A mesejáték címe „Hol lehet a Mikulás? című előadás, nagyon interaktív volt a résztvevők nagy örömére.

Megvalósult célok:

- Az óvodai hagyományápolás célja azokat az értékeket, amelyeket őseinktől örököltük, valamint azokat a népi és tárgyi kultúra kincseket tovább örökítsük, amelyek a mostani modern világunkban is meghatározóak tudnak lenni.
- Olyan értékek keresése és továbbadása, amelyek színesebbé tehetik mindennapi óvodai életünket.
- Kulturális identitásunk megőrzése, a szülőföldünkhöz való kötődés erősítése, tevékenységközpontúság.
- Olyan élmények és értékek közvetítése, amelyek méltóak magyar mivoltunkhoz, szemléletformálás, amely által gazdagodik a gyermek személyisége. Az óvodai hagyományápolás feladatai:érzelmi alapokon nyugvó, élményeket adó, játékos formában történő szabad játék, amelyben megjelennek az adott ünnepek, hagyományok, jellemző elemei, tartalmi lényegei.
- Erkölcsileg tudatos szemléletátadás, szemléletformálás;
- Közös készülődéssel, ünnepvárással az ünnepre való ráhangolódás kialakítása, gazdagítása; ismeretek elsajátítása, képességek kialakítása, fejlesztése kiemelten egy-egy programhoz, rendezvényhez kapcsolódóan.
- Közösség összetartó erejének kialakítása, erősítése a

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

közös ünneppel, ismeretek gyarapításával.

- **Óvodai farsangolás**

A már hagyományos farsangi kavalkádunkat is megtartottuk óvodánkban. A Fecske csoportban, ilyenkor nyílt nap van, ami azt jelenti, hogy a szülők is meghívást kapnak és a gyerekek mellett a szülők is jelmezekbe bújhatnak. Ez a nap tényleg a bulizásról, jókedvről és a kacagásról szól. A kisebbek jelmezbe még nem, de szemüveget, álarcot és kalapot felvesznek. A tánc mellet nagyon közkedvelt a különböző ügyességi feladatok is. Természetesen nem marad el a farsangi fánk sem.

A farsangi témahetünkön járt Nálunk, az Alma és Áldás együttes is, a gyermekeink nagy örömére. Míg az Alma koncerten a legnagyobb fogadtatást a Bogyó és Babóca főcím dala kapta, addig az Áldás együttessel a néptánccal is megismerkedhettek a gyermekek a hangszerek mellett. Egy igazi örömzenélésnek lehettek a gyerekek szem és fültanúi. Mind a két alkalommal nagyon elfáradtunk a sok táncba és éneklésbe.

Megvalósult célok:

- A szórakozáson túl, ezek az alkalmak kiváló lehetőséget adnak az esztétikai, erkölcsi nevelésre, valamint olyan új lehetőségeket biztosítanak a szülő gyermek kapcsolatokban, amelyeket érdemes megfogadni vagy alkalmazni.
- Az ünnepi alkalmak lehetőséget teremtenek arra, hogy formáljuk és - ezeken keresztül - neveljük a gyermekek viselkedéskultúráját és a közösségi magatartásukat.
- Számtalan lehetőséget teremtenek a különböző rendezvényeink abban is, hogy a gyerekek nyitottabbak, toleránsabbak, kreatívabbak legyenek. Mindez oly módon valósul meg, hogy közben kielégíti a gyermekek mozgás, játék, önkifejezés iránti természetes szükségleteiket, erősítik bennük a valahova tartozás érzését.

Dunaegyházán is sikert aratott a Változnak az évszakok óvodai programcsomag

- **Vásári forgatag**

A szülők, nagyszülők és a gyerekek egyaránt nagy örömmel és lelkesedéssel fogadták meghívásunkat erre a napra.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Programunk a Kataráng együttes fellépésével kezdődött, majd zenés előadás alapozta meg a további jó hangulatot. Gyermekeinket magával ragadta a zene varázslatos világa, szívesen vettek részt a közös éneklésben, szereplésben.
A műsor után a gyerekek az udvaron felállított népi játékokkal ismerkedhettek meg, népi ügyességi játékokat próbálhattak ki, melyek boldog perceket okoztak számukra. Emellett lehetőségük volt kézműveskedni is, erre a célra egy barkács sarkot alakítottunk ki, ahol szüleikkel együtt békát, karkötőt készíthettek különböző technikákkal. Nagy sikert aratott a gyerekek körében a „csere-bere" hokedli, melybe az otthonról hozott megunt játékokat tehették, cserébe egy másik, számukra megtetsző játékot kivehettek onnan.
Kincskeresős játékkal is kedveskedtünk a gyerekeknek, nagyon jól szórakoztak, élmény volt nekik a kukoricával teli kosárból a kincseket megkeresni. Természetesen a vásári forgatagból nem hiányozhatott a szülők, nagyszülők által készített sütemény sem, illetve általunk saját kezűleg készített fejlesztő játékok sem.
Délben a nagyszülők által készített finom paprikáskrumplival, limonádéval csillapíthatták éhségüket, illetve szomjúságukat a jelenlévők. A program nem kizárólag a szórakoztatás része volt, hanem egy tervszerű pedagógiai esemény, hiszen számos olyan lehetőség adódott a nap folyamán, amikor a szülőkkel a mindennapos reggeli és délutáni rohanáson kívül és a szülő értekezletek hivatalos légkörét mellőzve kötetlenül és szabadon lehetett beszélgetni. A közösségépítés egyértelműen vállalt és megcélzott területe volt a rendezvénynek. Tartalmas, élményekkel teli vidám napot töltöttünk együtt a gyerekekkel, szüleikkel és nagyszüleikkel.

Megvalósult célok:

- A család társadalmi szerepének erősítése.
- Szülői informáló, szemléletformáló támogató- tevékenység
- A generációk közötti párbeszéd és együttműködés előmozdítása.
- Közösségépítés.
- Tapasztalás útján ismeretszerzés.
- A koncerttel zenei ismeretterjesztés, a zenei értékek élményszerű megismerése.

- **Kirándulás**

A pályázatnak köszönhetően az óvodából minden kisgyermek és szülője részt tudott venni a tervezett kiránduláson,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Budapesten a Tarzan Parkban. Kiváló alkalom nyílt a közösségépítésre, a szülők nemcsak az óvoda dolgozóival, de egymással is jól tudtak kommunikálni.

A fővárosba érve sok-sok érdekes dolog várta a kicsiket. Sokat beszélgettünk a közlekedésről. Nagyon sok lámpát, zebrát láttunk, mellyel otthon nem találkozunk. Volt olyan kiscsoportos, aki most először járt Budapesten, neki ismeretlen volt a villamos a Metro a trolibusz.

Lelkes csapatunk lepakolt egy kis tisztásra, majd birtokba vettük a parkot. A játékok hatalmas választéka nem riasztotta el a gyerekeket, szinte nem volt olyan játék, amit ki nem próbáltak. A többboldalú csúszdánál sosem lehetett tudni hol ér célba a gyerek. Nagy érdeklődés övezte a gumi, ugráló „teknőst". Szuper találmány, szívesen elfogadnánk mi is az oviban. Közkedvelt volt még a pancsoló rész és a sarazó kuckó. Délben finom ebédet fogyaszthattunk, rántott húst sült burgonyával A déli kis pihenő után folytatódott a játék.

Kora délután elköszöntünk a parktól és a Hűvösvölgy felé vettük az irányt. Hatalmas élmény volt a kisvasút. Sokan most először ültek vonaton. Néztük a csodaszép tájat, valamint érdeklődve figyeltük a kis vasutasok munkáját: a jegykezelő (kalauz), az irányítót, mikor indulhat, mivel jelzi az indulást.

Este értünk haza fáradtan, de tele élménnyel. Sokat tanultunk a közlekedésről, gyermekeink többrétű mozgásfejlesztése teljes mértékben megtörtént, és még erősítettük a család és óvoda kapcsolatát is.

Megvalósult célok:

- Tömegközlekedési eszközön való alapvető viselkedési szabályok elsajátítása.
- Közösségteremtő, kapcsolatépítő lehetőségek fejlesztése azáltal, hogy az óvodások és szüleik fedezzék fel az együtt játszás, kirándulás örömeit.
- Csoportos tevékenységben való részvétel, az együttműködésre való alkalmasság fejlesztése.
- Inger gazdag környezet, sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása.

- **Körte-nap**

Szlovák nemzetiségi napunkat minden évben egy termés köré szervezzük. Ehhez tervezzünk játékokat, mesét, dalokat. Ebben az évben a körtére esett a választás.

A művelődési házban egy szlovák mesével indítottuk a napot, melyet utána magyarul is hallhattak a gyerekek. A mese után

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

egy őszi gyümölcsös kertbe kellett eljutni, egy nagyon izgalmas akadálypályán. A kertben a lehullott körtéket kellett összegyűjteni, majd a körtéről egy szlovák dalos játékot tanultunk, amit folytatásként el is játszottunk párszor.

A játékkal úgy eltelt az idő, hogy észre sem vettük, hogy tízórai idő van. A nagymamák, akik nagy örömünkre egyre aktívabbak rendezvényeinken, kemencés lángost készítettek nekünk. A finom lángos mellé körtelevet fogyasztottunk Tízórai után táncház következett, egy fiatal néptánc oktató érkezett hozzánk. Először bemutatkozott, majd mesélt a népviseletről, amit ez alkalommal viselt. Egyszerű lépésekkel ismertetett meg minket, majd táncba hívott. Tíz perc után már mindenki vidáman ropta a táncot. Nagyon örültünk annak, hogy még a szülők is aktívak voltak.

Az óvodába visszaérve kincskereső várta a gyerekeket. A jutalom mézédes, ropogós körte volt. Az ebéd után egy-két szorgalmas anyukának köszönhetően finom körtés süteményeket kóstolhattunk. Tartalmas napot zártunk. Jól megszervezett, szakmailag szépen felépített tartalmas nap volt. Aki eljött nagyon jól érezte magát

Megvalósult célok:

- Sokat mélyült az óvoda és a család kapcsolata.
- Fejlődött a gyerekek szlovák szókincse.
- Egészséges életmódra nevelés a gyümölcs és körtelé elfogyasztása során.
- A néptánc által fejlődött gyermekeink mozgás koordinációja.
- Az óvodai nevelés minőségi munkájának előmozdítása a családok, szociális és egészségügyi hálózat, nemzetiségi önkormányzatok bevonásával.
- A hátrányos helyzetű 3 év feletti óvodába járó gyermekek részére az egészségtudatosság- növelését és az egészségfejlesztést célzó programok különösen az egészséges táplálkozás, a rendszeres testmozgás és a lelki egészség fejlesztése területén a szülők bevonásával

- **Mikulás**

Az ünnepek pillanatai, órái hamar elmúlnak, ezért épp olyan fontos és izgalmas a várakozás időszaka is. Hányat kell még aludni? Mit hoz? Honnan jön? Mivel érkezi? S vajon hogy néz ki a mikulás? Ezek a kérdések foglalkoztatták gyermekeinket is december elején. A csoportszobákat téli díszbe öltöztettük. Mikulássapkát, kesztyűt, csizmát, kabátot készítettek a gyerek. Sablonokat rajzoltak körül, majd vágtak ki. Festették és vattapamacsokkal díszítették. Közben tanulgattuk a mikulás verseket és

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

dalokat, mikulásról szóló meséket báboztunk az óvodásoknak. Idén a mikulás hozzánk az iskolából érkezett a krampuszaival (7.-8. osztályosok vállalták ezt a szerepet). Hálásak voltunk, hiszen nagyon fontos számunkra az iskolával való kapcsolattartás, együttműködés. A várva várt napon minden gyerek rajzolt valami szépet a mikulásnak. Az ünnepek, hagyományok az összetartozás érzését erősítik, a közösséget éltetik. A belépő mikulást örömmel, de kissé megilletődve fogadták a gyerekek. Meghallgatták kedves szavait és ügyesen verseltek, énekeltek a mikulásnak. Cserébe a krampuszok szétosztották a puttonyból elővarázsolt csomagokat, mellyel nagy örömet szereztek a kicsiknek. Sajnos sok családban nincs ''mikulás", sem ajándék. Szerencsére így a hátrányos helyzetű gyerekeink sem maradtak ki abból az élményből, hogy a mikulástól ajándékot kapjanak. Ez az óvodai ünnep talán ezért is ilyen fontos, hogy minden gyermek egyenlően átélhesse a ''csodát''.

Megvalósult célok:

- A gyermeki élethez tartozó mikulás ünnep emlékezetessé tétele, ünnepi hangulat megteremtése.
- Értelmi, verbális, testi, és szociális képességek fejlesztése.
- Közösségi nevelés.
- Egyenlő bánásmód elvének megvalósulása.

- **Karácsony**

Az ünnepi várakozás minden ember életében egy izgalmas esemény. Nincs ez másképp az óvodás gyermekeknél sem. Immár hagyománnyá vált óvodai karácsonyi ünnepünk Novemberben elkezdtük a készülődést, karácsonyi verseket, dalokat tanultunk, amit színesebbé tettünk egy alkalomhoz illő tánccal. A gyerekek örömmel vettek részt a próbákon és izgatottan várták az ünnepséget.

Közben nem feledkeztünk el az ajándékkészítésről sem, a gyerekekkel közösen kedves kis hintázó hóembereket barkácsoltunk a vendégeknek. Bábelőadással kezdődött az ünnep, majd a gyerekek műsora következett. Az ajándékok, ízletes házi mákos és diós kalács, felmelegítették az ünnepségen résztvevők testét és lelkét. A gyerekek ajándékkönyveket

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

kaptak: Bartos Erika Együtt lenni jó! című könyvét boldogan vitték haza.
Megvalósult célok:

- Az ünnepre való ráhangolódás, a család ünnepének az előkészítése.
- Az összetartozás érzésének erősítés.
- A kognitív, nem kognitív képességek fejlesztése.
- Az ajándékozás örömének átélése.
- Egy kicsivel többet foglalkoztunk a szeretettel, a családdal, az otthon melegével. Fontosabbá váltak azok a dolgok, amelyek mellett a szürkehétköznapokon átsiklunk rohanó életmódunk miatt, de bizony minden nap gondolnunk kellene rá. Ezeket az értékeket már kisgyermekkorban kell elplántálnunk gyermekeinkben, hogy felnőve igazi belső értékké, válhassanak.
- A gyermekeken keresztül a szülők életmódjára, lelkére, nevelésére is hatással lettünk, hiszen óhatatlanul is beszédtéma a családban az óvodában feleleventett ismeretanyag.

- **Farsang**

Izgalommal készültünk idén is a farsangra. Már napokkal az ünnep előtt elkezdtük a készülődést: feldíszítettük a csoportszobákat és az egész óvodát. A gyerekek farsangi szemüveget készítettek. Közben megsúgtuk nekik, hogy egy meglepetésre is számíthatnak a farsang napján. Mikor elérkezett a nagy nap izgatottan érkeztek az óvodába, és mindannyian hozták a jelmezüket A szülők vállalták, hogy gondoskodnak ételről-italról, mellyel hozzájárulnak a jó hangulathoz.
A gyerekek mielőtt jelmezbe bújtak, fény derült a meglepetésre, a Fabula színház bábelőadásán vehettek részt. A mese után mindenki felvehette a jelmezét és kezdetét vette a tánc, a mulatság. Vicces játékokkal dobtuk fel az amúgy is jó hangulatot. A vígasság szünetben lakmározhattak a szülők által készített finomságokból. A gyerekek nagyon élvezték, hogy átváltozhattak, valóban szép, ötletes, vicces jelmezesekben gyönyörködhettünk a délelőtt folyamán. Megvalósult célok:

- Hangulatkeltés, örömszerzés, közös játék öröme.
- A sok élmény hatására fejlődött gondolkodásuk, emlékezetük, észlelésük, figyelmük, megfigyelőképességük, szókincsük, kommunikációs készségük, mozgásuk.
- Szlovák, magyar hagyományápolás.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Esztétikai élmény nyújtása a bábelőadás megtekintésével.
- Annak megtapasztalása, hogy hogyan kell viselkedni egy ’’bábszínházban”
- Érzelmi, erkölcsi nevelés a mese mondanivalója által.
- Színvonalas műsor biztosítása minden óvodás számára, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, illetve különleges bánásmódot igénylő gyerekek részére.

Angol oktatás valósult meg **Kunadacson** az óvodában. A legkisebbek beszoktatásával kezdődtek a foglalkozások. Fokozatosan kellett megszokniuk, hogy nem óvó néni, hanem bácsi jelenik meg közöttük. Mindegyik csoportban úgy kellett összeállítani a foglalkozások anyagát, hogy azok sok mozgással, utánzással járjanak, mert a koncentrációs képességük még rövid, a figyelmük gyorsan elkalandozik. Az óvodás évek legfőbb tevékenysége a játék, és ebben az életkorban abból tanul és attól fejlődik a legtöbbet a gyermek, ha szabadon tevékenykedhet. Ezt kell a tanulással kombinálni.

Mivel itt a 3-6 éves kor közötti korosztály „oktatásáról” van szó, fontos szempont az, hogy nem is valódi tanulásról van szó. Cél inkább az ismerkedés az idegen nyelvvel. Ezek az angolos foglalkozások lehetőséget teremtenek arra, hogy a gyerekek egy másik nyelv hangzásvilágával megismerkedjenek, hogy természetesebb legyen a számukra, hogy idegen nyelven is meg tudnak szólalni.

Az ovi-angol nagyon fogékony időszak a nyelvtanulás szempontjából, ráadásul ebben az életkorban az angolozás is játékos formában történik. Az anyanyelv-elsajátítás módjára, stressz mentesen tanulható az idegen nyelv, ráadásul ilyenkor még alakulóban vannak a hangképző szervek is, így sokkal könnyebben elsajátítható azoknak a hangoknak a kiejtése, amik felnőttkorban már komoly nehézségeket okoznak. A gyerekdalok, körjátékok, mondókák, utánzásos játékok, szerepjátékok segítségével sajátították el az alapvető köszönéseket, a bemutatkozást, állatok neveit, színeket, számokat, testrészeket, vagy az érzéseiket kifejezni. A gyerekek nagy örömmel vesznek részt a foglalkozásokon és végső soron ezek az alkalmak is csak a gyerek személyiségfejlődését szolgálják. Koncentrációs képességük, figyelem összpontosításuk

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

növekedett. Amennyiben valamelyikük megunta a foglalkozást, szabadon elmehetett a kedvenc játékához, de a csoportszobában maradva továbbra is résztvevője maradt a foglalkozásnak. Hallhatta, hogy mi történt az angolos csoportban és menet közben csatlakozhatott hozzánk újra. Megismerkedtek a hétköznapi tárgyak, kedvenc ételek, a család témakörrel foglalkoztunk. Ezek mellett az ünnepeket is érintettük, pl.: Mikulás, Karácsony, Húsvét, Anyák Napja.
A foglalkozások gerincét mozgásos tevékenységek alkották, egyszerű gyerekdalok és mondókák segítettek a helyes kiejtés elsajátításában.

Szülői szemlélet formálás (egészséges táplálkozás, beiskolázás, kisgyermek nevelés és annak zavarai) **szakemberek támogató segítségével**. **Tasson** tartott mondhatni Szülők Akadémiája sorozat keretében meghívtunk gyógypedagógust, gyermekorvost és pszichológust. Cél, hogy megértsék gyermekük fejlődését, értelmi- és érzelmi fejlődését, beszéd-és mozgásfejlődés szakaszait, az esetleges elmaradások esetén mi a teendő, kihez fordulhatnak segítségért, mikor van probléma, ki tud segíteni.

Az előadásokat a gyógypedagógus úgy válogatta össze, hogy a legtöbb fiatal szülő valódi segítségnek élje meg a másfél órát. Így került sor a Beszéd-és mozgásfejlődés kapcsolatáról, annak összefüggései kisgyermekkorban,az egyes fejődési szakaszok kimaradása milyen következményekkel jár(hat), hogyan tud segíteni a gyermekének a szülő. Valamint Mozgásfejlődés kisgyermekkorban címmel invitáltuk az érdekes esti programra őket. Végezetül a TSMT torna is szóba került, hogy az óvodai foglalkozások mellett miért oly fontos a mozgás,ami segít a további fejlődésben.

Az antibiotikumok helyes használatáról, A lázcsillapítás módjáról, Megfázásból eredő szövődményekről hallhattak az érdeklődők a meghívott gyermekorvostól. A szülőket is leginkább érdeklő betegségek kerültek a figyelem középpontjába a harmadik alkalommal. Így a különféle gyermekbetegségekről kaptak felvilágosítást: bárányhimlő, skarlát, lepkehimlő felismerése, tünetei, kezelése. Végül korunk egyik alattomos betegsége volt a téma, a gyermekkori cukorbetegség felismerése/tünetei, Laktóz - és glutén érzékenység**.** A megfelelő higiénés szokások betartása/kialakítása illetve az egészséges

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

életmód által a megfelelő vitamin bevitele a szervezetbe, hogy ellenállóbbak legyenek a gyermekek.

Pszichológus előadások témái:

- ADHD - mi az? Milyen tünetei/kezelési lehetőségei vannak? Mikor forduljunk szakemberhez?
- Óvoda-iskola átmenet kérdései, buktatói és a harmonikus óvoda-iskolaváltás
- Beilleszkedési-és magatartászavar, tanulási nehézségek.

A pszichológus szakember az ADHD - ról, az iskolaérettségről, magatartásproblémákkal küzdő gyermekek megértéséről, a gyermekek lelki fejlődéséről tartott előadást a szülők részére.

A különböző előadásokon általában azok a szülők jelentek meg, akiknek valamilyen érintettsége volt az adott témában vagy kiemelt figyelmet fordítottak gyermekük egészséges nevelésére, nyitottak voltak s érdeklődve figyelték a szakemberek előadásait. Az előadások végén lehetőség nyílt a szülőknek kérdéseket feltenni az előadónak, de személyes tanácsadásra is volt lehetőség.

Kunszentmiklóson sor került **a Mikulás napi** programra, ahová meghívást kaptak a szülők is. Az alkalom lehetőséget biztosított, hogy a szórakozás mellett erősödött az óvodák iránti bizalom oly módon, hogy az óvoda pedagógusok és a szülők több órán keresztül közösen töltötték az időt.

A hátrányos helyzetű gyerekek szüleinek az intézmény felé nagyobb bizalma alakult ki a közösen megélt élményeken keresztül. A Csudálatos Mikulás elnevezésű darab egy zenés díszletes „élőszereplős” mesejátékot néztek meg közösen, melynek szereplői Mikulás Bácsi, Krampusza és Krampuszi. A mesejáték végén a gyerekek énekléssel búcsúztatták a darab szereplőit.
Mind a gyermekek, mind a szülők számára fontos volt, hogy az intézmény dolgozóival közös programokon vettek részt.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Óvodás szülők részére tartott <u>1. workshop</u> Kunszentmiklóson. A szülők gyereknevelési kérdéseinek, kételyeinek és bizonytalanságainak az adott korosztályra vonatkozóan való megbeszélés, ami kiterjedt a gyerek személyiségfejlődésének és szükségleteinek tárgyalásába is.

Legfontosabb témakörök:

- A gyerek életciklusok jelentősége, kihívásai és hatásainak megismertetése.
- Az ADHD, BTMN szindróma sajátosságai, jellemzői, szülői lehetőségek.

A programok során a résztvevők által igényelt kérdésekben a lehetséges tudások és módszerek megismertetése, a saját módszerek megvizsgálása és a szükség szerinti változtatása révén elmondható, hogy elérte célját a program.

Megbeszélésre kerültek a gyakori, a hétköznapokban jelentkező kérdések, az online világ, a gyermek önállósága és felelőssége.

A szülők a megbeszélések során a napi életvitelhez kapcsolódó kérdések megtárgyalását igényelték, bizonyosságokat igényeltek a saját szülői gyakorlatuk megerősítésében

Fegyelem és kegyelem a gyermeknevelésben című rendezvénynek **<u>2. workshop</u> felnőtteknek** adott otthont **Kunszentmiklós.** Az előadás során megismerkedhettek a résztvevők a nevelési technikák különböző hatásaival.

„Az autoritatív szülő célja, hogy határozottan irányítsa a gyermek viselkedését, a gyermek számára mindig világos és érthető normák alapján. A normaszegést nagyon határozottan tiltja, de a gyermeket nem korlátozza egyéb szabad aktivitásában. Állandóan figyelembe veszi saját nevelői jogait, de egyben a gyermek érdekeit is. Értékeli a gyermeket jelen állapotában, de megköveteli állandó fejlődését és természetesen elő is segíti azt.

Az autokrata szülő és nevelő célja is az, hogy alakítsa, ellenőrizze és értékelje a gyermek fejlődését, de ezt valamilyen abszolút tekintélytől származó abszolút norma alapján. Olyan engedelmességet követel, amely nem belülről, megértés alapján fakad, hanem kívülről és parancsszóra. Másképpen: a gyermektől nem ,,ráhallgatást" vár el, hanem ,,vak engedelmességet" követel. Nem biztosítja az önállóságot sem, és nem törekszik a gyermek saját akaratának fejlesztésére sem.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A permisszív (engedékeny) szülő semmit sem követel, és egyáltalán nem akarja aktívan alakítani gyermekét. Maga úgy áll gyermeke előtt, mint a gyermek minden vágyának kielégítője, és nem mint olyan személy, aki felelős a gyermek helyes viselkedésének kialakításáért."

„Érdemes a nevelési eredményekre is odafigyelni. A határozott, fegyelemre nevelő szülői magatartás - társulva az elfogadó és önállóságra buzdító hozzáállással - elégedett, önálló és felelősségvállaló magatartást, önfegyelmet alakít ki a gyermekben. A csak fegyelmező ugyanezt elégedetlenséggel párosulva érheti csak el. A nem fegyelmező viszont még melegség és megértetés mellett sem tud nemhogy fegyelmezettséget, de még önállóságot sem elérni, vagyis az önirányítás semmilyen formáját."Mindenki számára hasznos és tanulságos rendezvény volt.

Kunszentmiklóson óvodai hozzáférést segítő **3. workshop-** Szavak, amelyre gyermeked vágyik! címmel szülőknek tartottak.

Az előadás alatt a hallgatóság megismerhette azokat a pozitív megerősítő szavakat, amelyeket gyermekeik nevelése során használhatnak. A kimondott pozitív szavakkal gazdagítjuk a gyerekeket. Minden gyermek vágyik a jó szóra, amelyet elsőként a szülőtől kell, megkapjon.

„Minden szülő szeretne megadni a gyerekének mindent. A boldog és a pozitív gondolatok gyerekeknek a megoldás arra, hogy mindent megkapjanak, elérjenek az életben, amiket szeretnének. Ezek a pozitív gondolatok gyerekeknek, olyanok, amiket a gyerekeknek szeretnénk átadni. Mielőtt bemutatnánk ezeket a gondolatokat a gyermekeinknek, előtte próbáljuk megtudni, hogy mit gondolnak most, és lassan mozdítsuk a gondolataikat a jó irányba. Ne feledjük, hogy az, amit gondolnak, nagy hatással lesznek arra, hogy mennyire lesznek sikeresek pénzügyileg, tudományosan és társadalmilag az életben. Ezek a gondolatok hatással lesznek az tetteikre és ennél fogva az egész jövőjükre." Ennek a gondolatnak a mentén haladva zajlott az előadás, amely minden jelenlevő számára rendkívül hasznos és a hétköznapi életben jól használható tudásanyagot adott át.

1. szeretlek
2. empátiás szavak: mondjad, érdekelsz, kíváncsi vagyok rád, mesélj

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. útbaigazítás szavai: szabad / nem szabad
4. szópáros: bocsáss meg / megbocsátok
5. a megnyugvás és a vigasztalás szavai: sajnálom
6. a bíztatás szavai: menni fog, hajrá, kitartás, mindent bele
7. megosztom veled magamat
8. a nevetés hangjai
9. az örökség
10. ahol együtt imádkoznak, többnyire együtt is maradnak

Konfliktus, agresszió, magatartászavar kezelése, szülők és óvónők részére történő tanácsadás zajlott **Kunpeszéren,** mert szerették volna fejleszteni az óvónők betöltött szerepét, eszköztárát valamint szemléletváltására sarkalni a településen élő családokat és gyerekeket.

Fejlesztésre váró területek:

- a kiégési effektus megelőzése az óvónőknél,
- a veszélyben lévő érzelmi intelligencia
- attitűdök a társas helyzetekben
- családi interakció feltárása és a gyerek helye a családban

Az első órák igényfeltáró beszélgetés, ismerkedés, feladatok, célok kitűzésével, tartalmak, és módszerek, eszközök megismerésével, az óvoda személyi, és tárgyi környezetének megismerésével telt el. Feltárták a település, és a családok bevonásának lehetőségeit.
Beszéltek az Önreflexió, önismeret, saját interakciós szerep megtalálásáról, a nyitott, illetve zárt gondolkodás, magatartás, gátlásosság problémáiról. A gyerek nem tud mást tenni, amíg mi ugyanazt tesszük vele, mint korábban. A magatartászavarral küzdő gyerekekkel való foglalkozásról hasznos tanácsokat kaptak az óvónők és a szülők is. Megbeszélték a büntető készenléti séma veszélyét (együttérzés, részvét, megbocsátás, igazság). Szükséges az

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

érzelmi intelligencia fejlesztése**,** melyben kiemelt szerepet kapnak az édesapák. Pedagógiai, pszichológiai kutatások, elméletek, és gyakorlati válaszok támasztották alá a tanácsadást. A mozgásfejlesztés alternatíváiról (Ayres, TSMT I.-II stb.) is szó esett. A pedagógusok megismerkedtek, és elsajátítottak konfliktuskezelési technikákat.

Fontosnak tartjuk, hogy érték legyen az érdeklődés, az újat keresés, a tudás, az egymás segítése, és legfőképpen a család lelki egészsége, együttműködése.

A még óvodába nem járó 1-3 éves gyermekek és anyukáik részére vált ismertté **Kunpeszéren a Ringató elnevezésű foglalkozás** sorozat.
Az édesanyák toborzásában, a Könyvtár, Információs és Közösségi Hely dolgozója volt segítségünkre, ő személyesen ismeri őket. Helyben nincs családi napközi, bölcsőde sem pedig biztos kezdés gyerekház szolgáltatás, ezért vezettük be a ringató foglalkozásokat a szülők kérésére. A kisgyermekes édesanyák általában mindennapjaikat otthon töltik, ezért is fogadták örömmel a megszervezett találkozókat. Eleinte 5-6 szülő vett részt, majd a létszám fokozatosan emelkedett, mígnem elérte a 13 - 14 szülő - gyermek párost.

Ölbeli játékokkal, hangutánzó, lovagoltató sétálós, altató mondókák tanulásával, az anyák kommunikációs készsége erősödött. A gyermekek hozzá szoktak társaikhoz, a közösséghez. Megtanultak alkalmazkodni egymáshoz. Az anyák és gyermekeik lelki és szellemi egészségük szinten tartását támogatását valósítottuk meg a foglalkozásokon.
Azoknak a gyerekeknek, akik a foglalkozásra rendszeresen jártak az óvodába való beíratás nem fog törést okozni és a beilleszkedés is zökkenő –és, probléma mentesebbé válhat.

A **Fénykörközösség Nonprofit Kft. konzorciumi tag vállalta, hogy fenntartható élet témakörben településenként minimum 2 db óvodai mesekört szervez** és bonyolít le a környezeti nevelés módszereivel, csoportos formában. Programunk célja, hogy fontos, környezettudatossággal kapcsolatos tartalmakat szórakoztatva adjon át az óvodásoknak, a gyerekeken

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

keresztül pedig a szülőket, pedagógusokat is érzékenyítse a megújuló energiák, a szelektív hulladékgyűjtés vagy az újrahasznosítás területén.

A mesekör program egy bábozáson alapuló módszer, ahol a gyerekek a mesék segítségével ismerhették meg a különféle, környezettel és természetvédelemmel kapcsolatos témákat. Az előadásokhoz hangeffekteket is biztosítottunk, amik a figyelem felkeltésére, fenntartására szolgálnak.

Az alábbi helyszíneken és témákban tartottunk programokat:

Tevékenység	**Település**	**Intézmény**	**Résztvevői létszám jelív alapján (óvodás)**
Fenntartható élet témakörben óvodai mesekörök szervezése és lebonyolítása, a környezeti nevelés módszereivel, csoportos formában. (Településenként minimum 2 mesekör)	Apostag	Pöttömkert Óvoda Apostag	39
Fenntartható élet témakörben óvodai mesekörök szervezése és lebonyolítása, a környezeti nevelés módszereivel, csoportos formában.	Dunaegyháza	Dunaegyházi Mákszem Óvoda	34

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

(Településenként minimum 2 mesekör)			
Fenntartható élet témakörben óvodai mesekörök szervezése és lebonyolítása, a környezeti nevelés módszereivel, csoportos formában. (Településenként minimum 2 mesekör)	Kunadacs	Kunadacsi Igazgyöngy Óvoda	22
Fenntartható élet témakörben óvodai mesekörök szervezése és lebonyolítása, a környezeti nevelés módszereivel, csoportos formában. (Településenként minimum 2 mesekör)	Kunpeszér	Kunpeszéri Napközi-otthonos Óvoda	23
Fenntartható élet témakörben óvodai mesekörök szervezése és lebonyolítása, a környezeti nevelés módszereivel, csoportos formában. (Településenként minimum 2 mesekör)	Szalkszentmárton	Szalkszentmártoni Bóbita Óvoda	61
Fenntartható élet témakörben óvodai mesekörök szervezése és lebonyolítása, a környezeti nevelés módszereivel, csoportos formában. (Településenként minimum 2 mesekör)	Kunszentmiklós	Varga Domokos Általános Művelődési Központ Gárdonyi Utcai Óvodája	58
Fenntartható élet témakörben óvodai mesekörök szervezése és lebonyolítása, a környezeti nevelés módszereivel, csoportos formában. (Településenként minimum 2 mesekör)	Kunszentmiklós	Varga Domokos Általános Művelődési Központ Újtemető utcai Óvodája	138

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Fenntartható élet témakörben óvodai mesekörök szervezése és lebonyolítása, a környezeti nevelés módszereivel, csoportos formában. (Településenként minimum 2 mesekör)	Kunszentmiklós	Varga Domokos Általános Művelődési Központ Damjanich Utcai Óvodája	32
Fenntartható élet témakörben óvodai mesekörök szervezése és lebonyolítása, a környezeti nevelés módszereivel, csoportos formában. (Településenként minimum 2 mesekör)	Tass	Márk Ilona Hétszínvirág Óvoda	57
MINDÖSSZESEN:			**464 fő**

Kiemelt jelentőségű volt, hogy olyan komplex, interaktív előadások készüljenek, melyek fejlesztő hatással bírnak amellett, hogy természetismeretre és környezettudatosságra nevelik a célcsoportot, figyelmet fordítva a beilleszkedési-, tanulási- és magatartási nehézséggel élő és a sajátos nevelési igényű gyermekekre vagy akár a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre is.

Az elsődleges cél az óvodás célcsoport érzékenyítése, a téma iránti érdeklődés felkeltése volt. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságából adódóan igen fogékony és kíváncsi. Erre a tulajdonságra épít a mesekör módszer, melynek lényege, hogy fontos tartalmakat játékos, mesés módon juttasson el az eltérő érdeklődésű és fejlődésű gyermekekhez a bábozás eszközével.
Az előadók a meséket minden alkalommal a jelenlévő gyermekcsoportra szabták, ha szükséges volt, az előadás közben rögtönzéssel tették még interaktívabbá az élményt. Ez különösen hasznos a speciális figyelmet igénylő gyermekek esetében. A hangeffektekkel a gyermekek érdeklődését újra és újra a történetre tudták vonni, hogy motivációjukat, kíváncsiságukat ébren tartsák. Bábelőadóink a meséket az aktualitásokhoz igazították, a csoportra szabták minden alkalommal.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A Magyar Szabadidősport Szövetség által megvalósított komplex óvodai programok az óvodába járó gyermekek, szüleik és óvodapedagógusok fejlesztését célozták meg. A rendezvények alkalmával valamennyi célcsoport bevonásra került, de az ismétlődések elkerülése miatt, azok megvalósulásának eredményei a 3.10. pontban teljes részletezettséggel bemutatásra kerültek.

3.10. Komplex óvodafejlesztésbe bevont pedagógusok

A **kunszentmiklósi térség 7 településének óvodáiban valósult meg** a komplex fejlesztés több irányból. Egyrészt az önkormányzatok az Intézkedési tervben beazonosított hiányosságok és fejlesztésre váró feladatokra összpontosítottak. Másrészt ezzel párhuzamosan a konzorciumi tagok (Fénykörközösség és a Magyar Szabadidősport Szövetség) is végeztek fejlesztéseket, ismeretátadást, módszertani megújulást, belső képzéseket, ami a hátrányos helyzetű és különféle zavarokkal küzdő gyermekek esélyegyenlőségét, felzárkózását támogatta.

A fejezetben először az önkormányzatok, majd a Fénykörközösség és végül a Magyar Szabadidő Sportegyesület beszámolói olvashatóak a képzések, szakmai műhelyek során szerzett tudás átadásáról, hasznosulásáról.

A műszaki szakmai elvárás célértékeiben nem kerül elszámolásra a Fénykörközösség és a Magyar Szabadidősport Szövetség által elért személyek, ezért azok külön táblázatban kerülnek bemutatásra.

Tevékenység	Elvárt célérték	Teljesített célérték	Teljesítés aránya	Ebből nő
Komplex óvodafejlesztésbe bevont pedagógusok	**15 fő**	43 fő	287 %	43 fő

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Települési megoszlás	**Apostag**	6 fő	nr	6 fő
	Dunaegyháza	4 fő	nr	4 fő
	Kunadacs	2 fő	nr	2 fő
	Kunpeszér	2 fő	nr	2 fő
	Kunszentmiklós	14 fő	nr	14 fő
	Szalkszentmárton	8 fő	nr	8 fő
	Tass	7 fő	nr	7 fő

A Vitamintorna I. II. képzések, Szalkszentmártonban és Tasson, **az I. képzési modul Dunaegyházán** és **Kunszentmiklóson, míg a II. modul Apostagon** segítették a köznevelésben dolgozókat megismertetni egy új módszerrel. Költséghatékonysági okokból a megvalósítást több konzorciumi taggal együttműködve sikerült megvalósítani, azonos helyszínen, Szalkszentmártonban és Kunszentmiklóson. A képzés során figyelembe vettük, hogy az óvoda életébe hogyan illeszthető be, beépíthető –e a Nevelési programba, továbbá milyen mértékben képes hasznosulni a mindennapok során?

Cél, hogy a résztvevő pedagógusok a **Vitamintorna I. képzés** végére képesek legyenek egy komplex óvodai mesés-zenés foglalkozást tartani a következő témakörökben: tér-irányfejlesztés,testséma térorientáció fejlesztése, tartásjavítás, lúdtalptorna, lábizom erősítés, finom-motorika fejlesztés, egyensúly és koordináció fejlesztése. A tanfolyam célja, hogy a résztvevők megismerjék a Vitamintorna módszertanát: a blokkos gondolkodást és a képhez kötés módszerét, a játékos utánzó feladat elnevezést.

A képzés elméleti és gyakorlati segítséget nyújt az óvodai mozgásos foglalkozások átfogó szemléletű tervezéséhez, figyelembe véve az óvodáskori fejlődési sajátosságokat

A blokkos gondolkodás lényege esetünkben az összetartozó elemek, azaz azonos fejlesztési célt szolgáló tornagyakorlatok (pl tartásjavító vagy koordinációt fejlesztő) és játékok alkalmazása egy komplex mesés foglalkozás keretein belül. A módszer tartalmazza még a foglalkozások végén a relaxációs elemeket, mely elengedhetetlen része a Vitamintorna által történő fejlesztésnek.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Bízunk benne, hogy a tassi óvoda pedagógusai eljutottak olyan tudás birtokába, amely a primer prevenció területén (ahol egészséges gyerekekkel foglalkoznak, de találkoznak esetleg a hanyag testtartással is) képessé teszi a gerincbarát Vitamintorna program oktatására őket, a gyerekek sokirányú, játékos és hatékony fejlesztésére.

Tassról a Vitamintorna 2 képzésbe is bekapcsolódtak az óvodapedagógusok. Célja az volt, hogy a pedagógusok elsajátítsák azt a tudást, amivel képessé válnak megismertetni a gyerekekkel a mesetornát, alkalmazva a zenés fejlesztés jótékony hatását.
Cél, hogy már kisgyermekkorban az egészségmegőrzés, gerincvédelem, mint a legfontosabb érték kerüljön a mindennapi élet középpontjába a játékos tornagyakorlatokkal.
A pedagógusok jussanak olyan módszertani tudás birtokába, hogy a mesén, bábozáson keresztül képesek legyenek motiválni a gyerekeket a tornára. Ezen keresztül játékos formában képesek legyenek a gyerekek koncentrációs és koordinációs képességeit fejleszteni az elsajátított Vitamintorna-blokkokkal. Tudják használni a zene ritmusát, ezáltal a keresztezett adaptáció tudatos fejlesztését is elvégzik, tudatosítva a helyes egyenes testtartást, a gerincmegóvó magatartást.

A **Vitamintorna I.** 2018 novemberében Donáthné Forgács Boglárka által jutott el a **szalkszentmártoni** óvodába. A Vitamintorna nem csupán egy óvodai torna, hanem egy új, prevenciós szemléletű, az egészség megőrzését és képességfejlesztést elősegítő élet-és mozgásprogram. A 30 órás, akkreditált képzés keretén belül olyan egészségnevelő prevenciós játékokat, gyakorlatokat tanultunk, melyekkel a gyermekkori tartási rendellenességek, mozgásszervi elváltozások megelőzését segíthetjük. Az elméleti háttér áttekintése után gyakorlati tudásátadás következett. Hangsúlyosan szerepelt, hogy a primer prevenció és az egészségügyi felvilágosítás az egészséges testmozgással együtt kell, hogy megjelenjen a gyermekek életében. Az előadó bemutatása után gyakorolhattuk az egyes blokkokhoz tartozó mozgásformákat, mozgássorokat. Minden blokkhoz saját zene tartozik, amely ritmusával is segíti a végrehajtást. A tanulási folyamat támogatásához képeket kaptunk segítségül, melyeken a helyes végrehajtási technika látható. Komplex fejlesztési lehetőséget

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

láthattunk, melyben a bemelegítés, a fő rész, a relaxáció is helyet kapott. Gyakorlati tudásunkról egy általunk választott blokk bemutatásával, elméleti tudásunkról dolgozat formájában adtunk számot. Élvezetes, magas szakmai tartalmú, jó hangulatban lebonyolított képzés volt. A továbbképzésen 8 óvodapedagógus vett részt, a Szalkszentmártoni Bóbita Óvoda Margaréta csoportjában tornázhattunk. Csatlakozott hozzánk még 3 település, ahonnan szintén óvodapedagógusok érkeztek.

A **Vitamintorna II.** program 2019 februárjában zajlott. Az első képzés anyagára épülve itt már mesékbe ágyazottan szerepeltek a gyakorlatsorok. Tematikáját tekintve az I. képzés alapján haladtunk, blokkokat dolgoztunk fel. A képzés végén bepillantást nyerhettünk a mesékkel történő pszichés-testi fejlesztés rejtelmeibe. A Vitamintorna anyagát óvodapedagógusaink rendszeresen használják.

A 30 órás, akkreditált képzés keretén belül a **dunaegyházi** Mákszem Óvoda óvodapedagógusai olyan egészségnevelő prevenciós játékokat, gyakorlatokat tanultak, melyekkel a gyermekkori tartási rendellenességek, mozgásszervi elváltozások megelőzését segíthetik elő. Az óvodából 4 fő pedagógus vett részt a **Vitamintorna I. képzésén**. Az összesen öt blokkból álló sorozat minden alkalmával új ismeretre tehettek szert a bevontak. A képzésen való részvételt régóta tervezték pedagógusaink. A projekt segítségével a részvétel megvalósíthatóvá vált, mivel a konzorcium több településének közös programjaként lehetővé vált annak a közeli helyszínen való elérése. A mozgásfejlesztés az óvodában az egész személyiség egészére irányul, szervesen illeszkedik az egész napi gyermeki tevékenységekhez, kihat a gyermek életének minden területére. Célja a gyermekek mozgáskedvének fenntartása fokozása, testi- koordinációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztése, mozgás –és tartás rendellenességek megelőzése és javítása, valamint a pszichikus funkciók fejlesztése közvetett módon, (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

gondolkodás) Ezt a közvetett fejlesztést szolgálta a képzés, amelyet az óvónők heti szinten alkalmaznak a nevelési programjukban.

A **Vitamintorna I képzésbe a Kunszentmiklóson** tudásukat átadó óvónők vettek részt, tehát a képzés elvégzéséről belső képzéssel adták át tudásukat a kollégáiknak. A mozgásszervi elváltozások prevencióját hivatott segíteni, az óvodás és kisiskolás korban előforduló ortopédiai elváltozásokat tanulták meg felismerni. A képzés 5. tematikai egységből állt. Azelső tematikai egység a mozgásszervi elváltozások prevenciója volt, a második az óvodás és kisiskolás korban előforduló ortopédiai elváltozások ismertetése, ezek közül is a lúdtalp, gerincferdülés felismerése. Harmadik egység az óvódás és iskolás korosztály képességei és fejlesztése prevenciós tornagyakorlatokkal. Negyedik egység a vitamintorna módszertanáról szólt. Az utolsó tematikai egység pedig a vitamintorna alkalmazása. Minden egység más kompetenciát fejlesztett. A tematikai egységek fejlesztették a résztvevők szociális és személyes kompetenciáit is, amivel elégedettek voltak a résztvevők.

Az **apostagi** óvónők a **Vitamintorna II. programon vettek részt, mivel az I. modult korábban már elsajátították.** A képzés az első képzés anyagára épült, azzal a különbséggel, hogy itt már mesékbe ágyazottan szerepeltek a gyakorlatsorok. Tematikáját tekintve az I. képzés alapján haladva, blokkokat dolgoztak fel. A képzés végén bepillantást nyerhettek a mesékkel történő pszichés-testi fejlesztés rejtelmeibe. A Vitamintorna anyagát óvodapedagógusaink rendszeresen, heti szinten használják az óvodai nevelés során. Hasznosulása főként preventív folyamatként értelmezhető, az óvónők a korán kialakuló tartás- és gerincproblémák megelőzését tűzték ki elsődleges célul.

További módszertani fejlesztést kaptak az óvodapedagógusok a mozgáshoz kötődő játékok és a tánc újszerű megközelítésének felhasználásától **Kunpeszéren**. Az **Így tedd rá és az Így tedd rá mesterképzés** célja, hogy népi játékok és a tánc élményszerű átadása és a népi kultúra minél szélesebb világának megismertetése az óvónőkkel, hogy a gyerekeknek

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

a népi gyermekjátékok, a néptánc ne csak fogalomként, hanem használható tudásként jelenjen meg a pedagógusok mindennapi munkájában.
Óvodánk számára nagyon fontos szempont a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása, az óvoda hátránycsökkentő szerepének erősítése. Részben emiatt, részben az óvoda Pedagógiai Programjába illeszthető tematika miatt örültünk a képzéseknek. A mozgás- és beszédfejlesztés kiemelten fontos szerepet kap az óvodai nevelésben.
A képzéseken elsajátított ismereteket beépítettük az óvoda éves munkatervébe, a heti tevékenységi tervekbe. Az óvónők módszertani eszköztára gyarapodott, az egyes foglalkozások tervezése során a képzésen megismert módszereket, tematikákat is fel tudjuk használni.

Az egyes programok, hagyományőrző rendezvények tervezésében szintén hasznosítottuk a megszerzett ismereteket. A mi óvodánk kis intézmény, számunkra az is fontos volt, hogy találkozhattunk, és tapasztalatot cserélhettünk a környező intézmények pedagógusaival is. A hátrányos helyzetű gyerekekkel való foglalkozás érzékeny pedagógiai szemléletet, és ehhez illeszkedő pedagógiai módszereket kíván a pedagógustól. A szocializáció, a közös élményeken alapuló tevékenységek nagy segítséget nyújtanak a hátrányok csökkentésében. A mese és dráma játékok eszközeivel csökkenthető a gyerekek belső feszültsége, formálható a személyiségük, emellett anyanyelvi képességük fejlesztésében is fontos szerepe van. A képzésen látott eszközök (pl. Papírszínház) annyira megtetszettek az óvodapedagógusoknak, hogy az óta beszereztünk mi is egyet, és azt rendszeresen használjuk a napi munkánkban.
A közös ének és tánc élménye felbecsülhetetlen. Az Így tedd rá! módszer legfőbb eszköze a kreatív élménypedagógia, mely új utat mutatott a mindennapi pedagógiai folyamatban, kiegészítve az intézmény pedagógiai programjában megjelenő népi hagyományok ápolásának területét. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, széleskörű ismereteket nyújtott a népi játékok és néptánc alapozásának módszertani eszközeiről. Gyógypedagógus hallgatóként a különböző részképességek területeinek fejlesztésénél szeretném alkalmazni a módszert, mely a gyermekek mozgáskészségét, mozgáskoordinációját, zenei hallását, szociális készségét, játékkészségét és ritmikáját segíti meg. A

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

programban szerepet kaptak az anyanyelvi neveléshez nélkülözhetetlen fejlesztési lehetőségek a mondókák, a kör- és ügyességi játékok is, melyek ragyogóan fejlesztik a gyermekek memóriáját, szókincsét, kommunikációját, szabálytiszteletét. Nagyon hasznos volt a képzés, mert a mindennapi tevékenységekbe ágyazva , komplexebb fejlesztést tudunk biztosítani a gyermekek számára.

A képzések befejezése után az óvodán belül is megvalósult a tudásmegosztás, amely annyira sikeres volt, hogy igény jelentkezett további képzésekre, amelyek az óta részben meg is valósultak. Jó lenne, ha az eddig megvalósult képzésekre épülő, esetleg más fejlesztési területeket is érintő képzések lennének. (pl. drámajátékok, művészeti nevelés, környezettudatos nevelés)

Nyelvünk és történelmünk ismerete nélkülözhetetlen kulcsa létünknek. Az ismereteken túl azonban valódi identitásunkat, a világban való értékünket kizárólag kultúránk megéléséből nyerhetjük, melynek átadása ma kiemelt feladata kell, legyen minden pedagógiai területnek.

A Komplex fejlesztőpedagógia népi játékkal, néptánccal- **Így tedd rá! és Így tedd rá!.mesterképzés c.** képzés a népi játékok és táncos mozgás megalapozásának új szemléletű, korszerű pedagógiai alapokra épülő, hagyományos értékeket továbbadó élményét nyújtja. Ezen megközelítés valódi, Kodály Zoltán pedagógiai elvével, a hagyományos kultúra értékeivel és korszerű pedagógiai megközelítéssel valósul meg. Legfőbb eszköze a kreatív élménypedagógia, mely új utat ad mind a pedagógusoknak, mind a gyermekeknek nem csupán a hagyományápolás terén, hanem a mindennapi pedagógiai folyamatokban is. Legfőbb szempontként a gyermekek életkori sajátossága, a hiteles értékközvetítés és a pedagógiai tudatosság jelenik meg. A képzés végeztével a **dunaegyházi** óvónők széleskörű ismeretekkel rendelkeznek a népi játék átadásának és néptánc alapozásának módszertani területeiről, melyek kimeríthetetlen eszköztárként állnak rendelkezésre a készség-, képességfejlesztés és a tudásátadás területein.

Szalkszentmártonban az Így tedd rá! képzésre jelentkeztek a helyi óvodapedagógusok. A program megálmodója és megvalósítója Balatoni Katalin. Sokat tanultak tőle, mert játékos formában ismerkedhettek meg, a hagyományos népi játékok

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

felhasználásával, amitől fejlődhet a gyermekek mozgáskészsége, miközben elsajátítják a magyar néptánc alapjait, egy-egy motívumát. Nagy hatással van a mozgáskoordináció, a játékkészség, a ritmus, a zenei hallás fejlődésére, de a szociális készségekre is. A képzésen előkerültek olyan elemek, mint az ugróiskola, melyet már az óvodánk udvarán meg is festettünk, beépítve a tanultakat a mindennapjainkba.
Mondókákat, kör-és ügyességi játékokat játszottunk, tanultunk, melyekkel a gyermekek szókincsét, kommunikációját, szabálykövetését tudjuk magasabb szintre emelni. A program komplex tudásátadást biztosít, hiszen a népi játék és néptánc nem csupán a mozgás fejlesztése és egy ismeretanyag átadása. Hatással van a beszédkészségre, az önfegyelemre, a csoportos viselkedési formák, a térbeli tájékozódás, számismeret, az emlékezet alakulására. Óvodapedagógusaink fáradtan, de nagy örömmel érkeztek meg a továbbképzésről.

Így tedd rá! Népi játék, néptánc módszertani képzésena **kunszentmiklósi** óvodapedagógusok nagy számban vettek részt. A képzéssel olyan gyakorlati és elméleti tudást szereztek, amely a legkorszerűbb pedagógiai elvek mentén illeszkedik az intézmények működéséhez és a pedagógusok igényéhez.
A képzés nép játék, tánc, ének, néprajzi alapismeretek modulokból állt, az elméleti, és gyakorlati oktatás során komplex tudást szerezhettek, hogy minőségi és sikeres foglalkozásokat tudjanak tartani, valamint munkájuk során elemekre bontva is alkalmazni tudják a megszerzett tudást.
A képzésen szerzett ismereteket továbbadták kollégáiknak, hogy az intézménybe járó gyermekek egyenlő fejlesztési és nevelési elvben részesüljön.

Legfőbb szempontként a gyermekek életkori sajátossága, a hiteles értékközvetítés és a pedagógiai tudatosság jelent meg. A képzés végeztével a résztvevők széleskörű ismeretekkel rendelkeztek a **népi játék átadásának és néptánc alapozásának módszertani** területeiről, melyek kimeríthetetlen eszköztárként állnak rendelkezésre a készég-, képességfejlesztés és a tudásátadás területein **Tasson.** A cél az volt, hogy olyan továbbképzéseken vegyenek részt az óvónők, amelyek nem csak egy területen képesek hatásukat kifejteni, hanem az egész óvodai tevékenységre. Az óvodai tevékenységi körök változatosságát tették lehetővé, a képességfejlesztést eredményesebbé, a

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

szocializáció törekvéseiket pedig hatékonyabbá tették ezek a képzések. De ami a legfontosabb, hogy újfajta élményeket tudnak nyújtani a gyermekeknek.

Kunadacsról az „Így tedd rá! – népi játék, néptánc módszertan 30 órás akkreditált **pedagógus továbbképzésen** 2 fő óvodapedagógus vett részt. A képzés a népi játékok és táncos mozgás megalapozásának új szemléletű, korszerű pedagógia alapokra épülő, hagyományos értékeket továbbadó élményét nyújtja. Legfőbb eszköze a kreatív élménypedagógia, mely új utat ad mind a pedagógusoknak, mind a gyermekeknek a hagyományápolás terén és a mindennapi pedagógiai folyamatokban is. A képzés során az óvodapedagógusok széleskörű ismeretekkel gazdagodtak a népi játék átadásának és néptánc alapozásának módszertani területeiről. Rendelkezésre állnak a készség-, képességfejlesztés és tudásátadás területén.
Az élményalapú tudásszerzés mellett a módszertant alkalmazó óvodapedagógusok kezei közül olyan gyermekek kerülnek ki és alkotják majd a jövő társadalmát, akik biztos identitással és lelkükben elültetett kulturális kincsekkel gazdagodva vesznek részt a település életében.

A **környezettudatosságra nevelés a komplex óvodai szolgáltatásfejlesztés** egyik fontos célkitűzése. A program indokoltsága: hazánkban egyre több intézmény kapja meg a Zöld Óvoda címet. A tapasztalatok azt mutatják, hogy **Apostagon** dolgozó óvodapedagógusok szükségét érzik,hogy a témában elméleti és gyakorlati tudásukat is mélyítsék. Ehhez nyújt segítséget a továbbképzés.
Az ILIAS távoktatási keretrendszeren megjelenített program célja: az óvodapedagógusok tudásának mélyítése környezetvédelem, fenntarthatóság témában, a Zöld Óvoda kritériumrendszer megismertetése és gyakorlati megvalósítása.
A továbbképzés célja, hogy a résztvevő ismerje meg a Zöld Óvoda kritériumrendszerét, sajátítsa el annak módszerét, hogy miként valósíthatja meg azt a gyakorlatban, hogyan alakíthatja saját csoportja szemléletét a környezetvédelem, környezettudatosság, a fenntarthatóság témájában A képzési anyag 3 fő részre tagolódott, alábbiak szerint:

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. tanulási egység: A környezeti nevelés alapjai, elvei: A tanulási egység célja, hogy betekintést nyújtson a környezetvédelem, a környezeti nevelés témakörébe.
2. tanulási egység: Az ember és környezetének védelme: A tanulási egység célja, hogy betekintést nyújtson az egészséges életmód kialakításába, illetve a környezetvédelem és a fenntarthatóság gyakorlati megvalósulásába.
3. tanulási egység: Környezeti nevelés a természetben: A tanulási egység célja, hogy betekintést nyújtson az erdőpedagógiába, illetve a madárbarát óvoda működésébe. Ezenkívül módszertani segítséget nyújt a környezet megfigyelésére.

A **különböző hátterű és helyzetű gyermekek együttnevelése, csoportonkénti és egyéni differenciálása** a pedagógus pálya egyik komoly kihívása. A hátrányos és egyéb helyzetekből fakadó, a köznevelés során alulteljesítő gyermekek egyéni fejlesztése, együttnevelése legalább olyan nehéz, napi szintű feladat, mint a tehetségek korai felfedezése és gondozása. A képzésen való részvétellel **Apostagon**ezt a területet kívántuk megerősíteni, pedagógusaink bevonásával.
A továbbképzés célja, hogy bemutassa a differenciálás alapjait az óvodában, valamint a résztvevő ismerje meg a differenciálás gyakorlati megvalósításának lehetőségeit, váljon képessé annak gyakorlatban való megvalósítására.
A differenciálás módszereinek ismerete és használata elengedhetetlen a 21. század gyermekeinek nevelésében. Az eltérő képességek és fejlődési utak figyelembevétele és tiszteletben tartása minden óvodapedagógus elé kihívásokat állít, melyek kezelésében nyújt segítséget elméleti és gyakorlati tudás tartalmakkal is az alábbi képzés. Az ILIAS keretrendszerben megjelenített továbbképzés célja: hogy bemutassa a differenciálás alapjait az óvodában, valamint a résztvevő ismerje meg a differenciálás gyakorlati megvalósításának lehetőségeit, váljon képessé annak gyakorlatban való megvalósítására.

A továbbképzés tartalma:
1. tanulási egység: A differenciálás módszertana
2. tanulási egység: Játékos tevékenységekben megvalósuló tanulás a differenciálás lehetőségeivel a műveltségtartalmak alapján I.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. tanulási egység: Játékos tevékenységekben megvalósuló tanulás a differenciálás lehetőségeivel a műveltségtartalmak alapján II.
A résztvevők számára távoktatásos tananyag megkezdése előtt webinárium formájában kötelező kontaktfoglalkozás kerül megszervezésre.

A beszéd, nyelv játék képzés célja, hogy elméleti és gyakorlati segítséget nyújtson az óvodapedagógusoknak, az óvodáskorú gyermekek anyanyelvi fejlesztéséhez. Célja, hogy a résztvevők ismereteket szerezzenek a gyakori gyermekkori beszédhibák lehetséges okairól, tüneteiről, valamint képesek legyenek az óvodás- és iskoláskorú gyermekek játékos, indirekt módon történő nyelvi fejlesztésére.
A továbbképzés a **kunpeszéri** óvoda a kompetencia alapú nyelvi fejlesztés, a drámajátékok komplex személyiségfejlesztő hatásait ismerve építik be a nevelés egyik lehetséges eszközeként. A program segítségével a pedagógus felkészítést kapott az óvodai, iskolai gyakorlati életben megvalósítható anyanyelvi és dramatikus játékok tudatos, szakszerű alkalmazására, ily módon bővítve szakmai kompetenciájukat

A **szalkszentmártoni** óvodapedagógusok közül is 1 fő elvégezte a **Beszéd-nyelv-játék c.** tanfolyamot.
Az elméleti tudásátadást követően páros, valamint csoportos feladatokon keresztül kaptunk ízelítőt az anyanyelvi játékok színes tárházáról. A kommunikációt, beszédkészséget, szociális készségeket, beszédkedvet, a nonverbális kommunikációt, a problémamegoldó gondolkodást, szinesztéziát előtérbe helyező játékok minden korosztály számára élvezetes játékot biztosítanak.
A logopédus munkáját megkönnyítő feladatokat, játékokat pedagógusaink rendszeresen beépítik tematikus terveikbe, segítve a beszédhibák korrekcióját. A program használatával élvezetes, fejlesztő, örömöt okozó játékok sokasága segíti a gyermekek anyanyelvi fejlesztését. Kreativitásunkra alapozva nekünk is kellett játékokat kitalálni.
Olyan komplex tudást adott a képzés, mellyel a mindennapok anyanyelvi fejlesztése játékos körülmények között megvalósulhat. Gönczöl Andrea előadó magas szakmai tudása, elhivatottsága, közvetlensége egy jó hangulatú képzést adott nekünk.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunszentmiklós több pedagógusa sajátította el az anyanyelvi fejlesztő-**Beszéd - nyelv –játék képzés**sajátosságait, ami hozzájárult kompetenciáik gazdagításához. A képzésen a következő kompetenciákat tanulták meg a résztvevők: anyanyelvi fejlesztés játékosan, beszédfejlesztés anyanyelvi és drámajátékokkal óvódásoknak és kisiskolásoknak.

A **Beszéd –nyelv - játék kurzus** célja, hogy elméleti és gyakorlati segítséget nyújtson az óvodapedagógusoknak, tanítóknak az óvodáskorú és általános iskolás gyermekek anyanyelvi fejlesztéséhez. Célja, hogy a résztvevők ismereteket szerezzenek a gyakori gyermekkori beszédhibák lehetséges okairól, tüneteiről, valamint képesek legyenek az óvodás- és iskoláskorú gyermekek játékos, indirekt módon történő nyelvi fejlesztésére. A továbbképzés célja a kompetencia alapú nyelvi fejlesztés, a drámajátékok komplex személyiségfejlesztő hatásának bemutatása. A program célja, hogy a pedagógusokat felkészítse az óvodai, iskolai gyakorlati életben megvalósítható anyanyelvi és dramatikus játékok tudatos, szakszerű alkalmazására, ily módon bővítve szakmai kompetenciájukat.
Az óvodai élet minden területén tudják használni a tanultakat, a szocializációs folyamatok megerősítése, a társas-közösségi kapcsolatok kialakítása, értelmi képességek fejlesztése, mozgáskoordináció megerősítése, beszédképesség megalapozása terén. Ezért jelentkeztek szívesen az új ismereteket, módszertant nyújtó képzésre **Tassról.**

Kunadacsról 2 fő óvodapedagógus vett részt a **Beszéd – nyelv-játék akkreditált pedagógus továbbképzési** programon. Célunk volt, hogy a továbbképzés elméleti és gyakorlati segítséget nyújtson az óvodapedagógusoknak a gyermekek anyanyelvi fejlesztésében. Fontos, hogy az óvodapedagógusok képesek legyenek a játékos, indirekt módon történő nyelvi fejlesztésre. A továbbképzés középpontjában a mese és az irodalmi nevelés állt.
A tanfolyamon szerzett ismeretek, játékötletek segítik az óvodapedagógusokat a mindennapi nevelési feladatok ellátásában, a gyermekek beszéd- és viselkedéskultúrájának, személyiségének fejlesztését.

Komplex fejlesztőpedagógia népi játékkal, néptánccal képzésre 12 fő érezte szükségét, hogy jelentkezzen

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunszentmiklósról. Az óvodába járó gyermekek nagy mozgásigényének motivációs lehetőségeit tárta fel a gyakorlott óvodapedagógusok számára. Miután a mozgás az egyik legfontosabb nevelési eszköz, melynek segítségével fejleszteni lehet az idegrendszeri problémákkal küzdő gyermekeket, a mozgásfejlődés és az idegrendszer érése szoros összefüggése miatt.
A képzésen a tanulási zavarok megelőzésének elsajátítását, a percepciós készségek fejlesztését is megtanulták.
Komplex fejlesztőpedagógia népi játékkal, néptánccal elnevezésű képzésen az óvónők a tanult kompetenciákat a velük dolgozó munkatársaknak átadták, így növelve az óvoda szolgáltatása által biztosított magas színvonalú nevelő munkát.

A **Fénykörközösség Nonprofit Kft. konzorciumi tag óvodákat érintő programjaik, a mesekörök** természetesen az óvodás korú gyermekek mellett az óvodapedagógusok bevonását is jelentették.

Az úgynevezett „**mesekörök" szervezésével,**a környezettudatossággal kapcsolatos tartalmakra érzékenyítettük az óvodapedagógusokat.
A bábozáshoz, a témák adaptálásához egy egyszerűen és élvezetesen teljesíthető e-learning tananyagban, videókon keresztül nyújtottunk módszertani segítséget nekik, illetve mutattuk be, hogy miként alkalmazható a paraván és a bábkészlet a mindennapokban. Előre megírtuk 8 mese forgatókönyvét és dramaturgiai vázlatát, amiket letöltve és felhasználva könnyedén a csoportra szabhatók a történetek. Az előadásokhoz hangeffekteket is biztosítottunk, amik a figyelem felkeltésére, fenntartására szolgálnak.
Az óvodapedagógusok számára készült interaktív módszertani segédanyag mankót nyújt a mesekör program lebonyolításához, az eszközök használatához. Videókon, animációs és szituációs példákon keresztül megismerhetők a Mesekör gyakorlati beépítésének lehetőségei.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Ezáltal biztosítottuk, hogy a pedagógusok is releváns szakmai ismeretekkel rendelkezzenek az előadások megtartásával és a fejlesztési módszertannal kapcsolatban elméleti és gyakorlati szinten egyaránt.
A térséget alkotó települések: Apostag, Dunaegyháza, Kunpeszér, Kunadacs, Kunszentmiklós, Szalkszentmárton és Tass 48 óvodapedagógusához ért el a program.

Magyar Szabadidősport Szövetség szervezésében megvalósuló sportszakmai felkészítés keretében nyújtott **tudásátadás** során 15 óvodapedagógus felkészítése volt a szakmai cél. Az óvodapedagógusok szakmai felkészítése a pályázatban vállaltaknak megfelelően és a célcsoport munkarendjéhez és elfoglaltságához igazodva, nem hagyományos képzés, hanem egy több komponensű fejlesztés keretében valósult meg.
További elem volt a sportszolgáltatások biztosítása. Célja, hogy korszerű és a résztvevő óvodák infrastrukturális lehetőségeihez, humán kompetenciáihoz és kapacitásaihoz igazodó, a gyermekek mozgás és kognitív fejlődése (különös tekintettel a magatartás- és figyelemzavarra) szempontjából naprakész és releváns sport és mozgásformák elsajátítását megismerését tegye lehetővé a résztvevők számára. Ennek megfelelően kerül kialakításra a sportprogram, valamint ennek megfelelően kerülnek felkérésre a sportszakmai fejlesztők és az óvodapedagógiai szakemberek.

A pedagógusok szakmai felkészítése során az egyes témakörökhöz kapcsolódóan több szakmai anyagból választhattak. A személyes sportszakmai fejlesztésekhez kapcsolódóan választhatták a kapcsolódó sportszolgáltatásokon való részvételt, hiszen ezek egészítették ki az elsajátított tartalmakat egy-egy bemutató órával, vagy rendezvénnyel, ahol gyakorlatban is tapasztalatokat szerezhettek a résztvevők az elsajátított ismeretekről.
A továbbképzés az alábbi három nagyobb tématerületre terjedt ki:

- az integrált óvodai nevelés, ezen belül a magatartás és figyelemzavaros gyermekek fejlesztése, illetve az érzékszervi és mozgássérült gyermekek integrálása
- mozgásos feladatok differenciált szervezése a csoportban különös tekintettel a vegyes csoportokra,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

valamint az eltérő fizikai állapotokra

- valamint a gyermekek affektív és kognitív fejlődésének mérése és fejlesztése a mozgásos gyakorlatokon keresztül

A tervezett tematikák a három területen belül kiterjedtek az egyes gyakorlati módszerek bevezetésére (pl. Mozgáskottás Módszer, Sportlétra). A megfelelő egészséges, biztonságos, illetve adott esetben akadálymentes környezet biztosításához (pl. Esések Iskolája, akadálymentes rendezvényszervezés), illetve az alkalmazható mozgásformákra (pl. nyújtás, bemelegítés, helyesen kivitelezett erősítő gyakorlatok, a különböző erőnlétű gyermekek számára könnyített illetve nehezített feladatok megtanulása). Továbbá azokra az elméleti kutatásokra és módszerekre, amelyek segíthetik a gyermekek esetleges affektív vagy kognitív készségeinek illetve ezek eltéréseinek korai felismerését és megfelelő beavatkozás előkészítését (pl. visszamaradó csecsemőkori reflexek, viselkedés zavaros gyermekek integrációja).

A szakmai munka előkészítése

Kérdőíves felmérés alapozta meg a szakmai tevékenységet, melynek eredményeit, illetve az óvodapedagógusokkal való személyes találkozókon szerzett tapasztalatokat figyelembe vettük a műhelymunka tematikája és az elektronikusan hozzáférhető szakmai anyagok kialakítása során.

A felmérés egyfelől kiterjedt az óvodai ellátásban részesülő gyermekekre, a csoportontásokra, a hátrányos helyzetű, vagy az eltérő nevelési igényű gyermekek aránya az adott intézményben, az egyes csoportokban. Az integrált csoportok létére az intézményekben és a viselkedészavaros, az ADHD-s gyermeke jelenlétét is felmértük.

Második része a pedagógusok létszámára vonatkozott, de felmértük a pedagógusok munkáját segítő nem pedagógus végzettségű alkalmazottak létszámát is. Ennek eredményeként – bár a műszaki szakmai tartalomba nem számít bele – lehetőséget biztosítottunk a műhelymunkán illetve a sporteseményeken való részvételre a pedagógiai asszisztenseknek is.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A harmadik rész vizsgálta az óvodákban a sportfoglalkozásokhoz kapcsolódó infrastrukturális elemeket (sportszoba, sószoba, udvar) illetve a meglévő sporteszközök állományát.

Negyedik rész az óvodákban megtalálható szervezett, illetve befogadott sporttevékenységekre (gyerekjóga, torna, néptánc stb.) vonatkozott, beleértve az óvodák által külső helyszíneken folytatott sporttevékenységeket (úszás, lovagoltatás) is.

Végül az óvodapedagógusok által ismert és alkalmazott módszerekről szólt, különös tekintettel az integrációt, illetve a differenciált nevelést a sporttevékenységek körében támogató módszerekre.

A szakmai anyagok elkészítése és szerkesztése során az elsődleges cél az volt, hogy a meglévő az interneten, vagy más formában hozzáférhető sokszínű szakmai tartalommal bíró anyagokból kiválasszuk azokat, amelyek a napi munkában segíthetik a pedagógusokat. Elsősorban azokat az anyagokat gyűjtöttük és rendszereztük, amelyek a pedagógus továbbképzésben jelenleg nem elérhetőek tanfolyami szinten, illetve igyekeztünk szakmai bemutató foglalkozás keretében olyan elemeket is bemutatni, amelyek esetében a későbbiekben lehetőség van az adott módszer mélyebb megismerésére továbbképzés keretében.

Az elektronikusan hozzáférhető szakmai anyagok az alábbi témaköröket érintik:

- ADHD-s és viselkedészavaros gyermekek integrációja sportfoglalkozásokon
- látássérült gyermekek integrációja sportfoglalkozásokon
- hallássérült gyermekek integrációja sportfoglalkozásokon
- visszamaradt csecsemőkori reflexek felismerése és korrigálása
- milyen kognitív, illetve viselkedési problémákra utalhatnak a mozgásformák diszfunkciói
- differenciált csoportszervezés mozgásos feladatoknál
- a helyes bemelegítés
- a helyes nyújtás
- a helyesen kivitelezett alapgyakorlatok (guggolás, járás, törzshajlítás)

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A szakmai tevékenység megvalósításának részletezése:

a.) Műhelymunka az óvodapedagógusok részére:

Helyszíne Kunszentmiklós volt, 8 fő óvodapedagógus részvételével.

A programba bevont óvodapedagógusok részére szervezett műhelymunka alkalmával az MSZSZ munkatársai tartottak foglalkozásokat rövid összefoglaló előadásokat, illetve szakmai konzultációt. A műhelymunka első blokkjában a viselkedészavaros gyermekek integrációját modellező társasjáték segítségével mutattuk be az óvónőknek azokat a lehetséges helyzeteket és problémákat, amikkel találkozhatnak, valamint azokat a technikákat,amelyekkel ezeket a helyzeteket eredményesen tudják kezelni.

A játék során az óvónők választottak egy-egy óvodai csoportot(annak napi rutin feladatival együtt), majd ehhez kaptak 1-3 karakterkártyát, ami különböző viselkedészavarok tüneteit írta le. A játék első körében a karakterkártyák értelmezését végezték el a résztvevők (milyen típusú fogyatékosságra, vagy figyelem és viselkedészavarra utalnak a tünetek) az MSZSZ szakértőinek (fogyatékos ügyi szakember, gyakorló óvodapedagógus, érintett szülő, érdekvédelmi szervezet képviselője) segítségével. Ez után közösen megbeszéltük, hogy az adott tünetek milyen nehézséget jelentenek a választott óvodai csoport napi tevékenységének megszervezésében. A játék második körében az óvodapedagógusok segítő kártyákat választhattak, amelyeken az adott esetekben alkalmazható technikák és módszerek szerepeltek. A játékot követően a résztvevők a saját csoportjukban és a mindennapi munkájukban tapasztaltakat osztották meg a szakértők segítségével.

A képzés második blokkjában az óvónők gyakorlati feladatok során kaptak tájékoztatást a mozgásos tevékenységek differenciálásáról, az eltérő fizikai állapotú gyermekek együttes mozgástevékenységének szervezéséről, illetve a mozgásformák rendellenességei alapján – gyógypedagógus, vagy egyéb szakember bevonása nélkül is – felismerhető tünetekről. A mozgásformák és mozgásos tevékenységek szervezése során felhívtuk az óvónők figyelmét a bemelegítés és nyújtás fontosságára, valamint számos alapgyakorlat esetében gyakorlati példákkal mutattuk be a helyes kivitelezést. A gyakorlati bemutató mellett az óvónők elméleti tudást is kaptak sporttevékenységek helyes kivitelezésének elsajátításának hasznáról, valamint

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

arról, hogy miért fontos a gyermekek izomfejlődésének támogatása és az ízületi problémák korai felismerése és korrigálása.

A műhelymunka harmadik blokkjában az eddig elhangzottak összefoglalása után rövid interaktív tematikus blokkban beszéltünk az óvodapedagógusok szakmai feladatiról, az integrációt támogató munkában való részvételükről, az ezt támogató szemléletről, illetve a szakmai kompetenciákról. Ebben a blokkban volt lehetőség a személyes tapasztalatok megbeszélésére, illetve a felmerült szakmai kérdések megválaszolására.

b.) Bemutató órák és a mozgásformák gyakorlása:

Helyszín: Kunpeszér, 11 óvodapedagógus

Mivel a bemutató órák és a mozgásformák gyakorlása egymásra épülnek azok szervezésénél kiemelt szempont volt, hogy azonos napra és helyszínre, de időben elkülönítve kerüljenek megszervezésre. Az események az óvodák napirendjéhez igazodva kerültek lebonyolításra.

Komplex szenzomotoros fejlesztés, TSMT (tervezett szenzomotoros tréning), Ayres (szenzomotoros integrációs terápia) - Nyúlcipő Alapítvány

A szenzomotoros fejlesztés a gyermek mozgásának és kognitív fejlesztésének közös alapjaira épülő módszerek bemutatását jelenti. Az egyes módszerek az alkalmazott eszközökben (mondókák, sporteszközök, közös zenés mozgás) illetve a célcsoport életkori megoszlásában mutatnak elsősorban különbségeket. Míg a TSMT-nél elsősorban a nagycsoportos gyermekek iskolaérettséghez kapcsolódó vizsgálata és fejlesztése a cél, addig a Komplex szenzomotoros tréning a kiscsoportos gyermekekre és az óvodai beilleszkedésre fókuszál. Az Ayres terápia pedig elsődlegesen integrációs célokat szolgál. Mivel az óvodákban minden célcsoport és valamennyi cél egyaránt előfordulhat a

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

bemutatón és a mozgásformák gyakorlása során mindhárom módszert kipróbálhatják az érdeklődők.

c.) Esések Iskolája (bemutató órák):

Helyszínek: Kunszentmiklós, Kunadacs, Tass. Összes bevont óvodapedagógus: 14 fő

Az Esések Iskolája – vagy Dobrotka módszer, Dobrotka Béla önálló fejlesztésű módszere, ami a hagyományos küzdősportok tapasztalatiból kiindulva a helyes esést tanítja meg. Minden korosztály számára tartanak képzéseket – jelen programban a kifejezetten 3-6 éves korosztály számára kialakított képzési anyag kerül átadásra - és testtudat és mozgásfejlesztéseket annak érdekében, hogy egyrészt a megfelelő testtudat kialakításával, másrészt az egyensúlyérzék fejlesztésével, valamint az esés során tapasztalható fizikai és lelki történések feldolgozásával biztonságosabb és a sérüléseket, illetve a baleseteket megelőző gyakorlatokat sajátítsanak el a résztvevők. Ezek a gyakorlatok és módszerek nem csak a baleset megelőzésben illetve a sérülések elkerülésében segítenek, de a helye testtarás illetve a mozgásfejlesztés révén segítik a gyermekek kognitív fejlődését és a viselkedés, illetve figyelemzavarok korrigálását.

d.) **Sportágválasztó**

Helyszín: Kunpeszér, 11 fő óvodapedagógus

A sportágválasztó rendezvény célja kettős, egyfelől a klasszikus alapsportágak kipróbálása segíthet a viselkedés és magatartászavaros, illetve eltérő nevelési igényű gyermekek esetében az egyes mozgásformákban a fejlesztendő területek meghatározásában ezzel segíti az integrációt. Másrészt lehetőséget teremt a jobb képességű gyermekek differenciált fejlesztésében, elősegítve a nekik megfelelő mozgásformák, sportágak megtalálását. A Sportágválasztó esemény 4 órás időtartama alatt a gyerekek az óvodapedagógusok és adott esetben a szülők jelenlétében szakképzett animátorok segítségével játékos

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

feladatok során szerezhetnek tapasztalatot az adott mozgásformákban:

- atlétika (ugró, futóiskola...)
- labdás játékok (készségfejlesztés, kapura, kosárra dobás, labdavezetés...)
- torna (RG gyakorlatok, egyensúly-, készségfejlesztés...)
- birkózás, küzdősportok (ismerkedés a sportágakkal szőnyegen..)

Az óvodás célcsoport igényihez és érdeklődéséhez igazodva egyes feladatokhoz nem csupán a hagyományos sportpályák kerülnek telepítésre, hanem kiemelt eszközként olyan játékos fejlesztő eszközök (pl. légvárak, bungeerun) amelyekben spontán játéktevékenység során nyílik lehetőség a résztvevők személyes készségeinek felmérésére.

A programelem az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti személyes sportszakmai fejlesztés az intézményi mozgásprogramok keretében alkalmazható módszerekről, kapcsolódva a magatartás- és figyelemzavaros fejlesztőpedagógiájához, az érzelmi (affektív) és a kognitív kompetencia elemek egyidejű fejlesztéséhez.

A projekt keretében megvalósított óvodapedagógusok számára biztosított sportszakmai fejlesztés hozzájárult az óvodai nevelés általános céljaihoz:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3.11. Korai iskolaelhagyást megelőző modellprogram

A korai iskolaelhagyást megelőző modellprogram kidolgozását beszerzéssel oldottuk meg. A program települési szintű helyzetelemzésből kiindulva adaptálható lehetőségeket mutat meg Kunszentmiklós számára, hogy a gazdasági és társadalmi szempontból súlyos problémára adekvát megoldásokat találjon.

A települési szinten több szegmensre kiterjedő helyzetelemzés bemutatja a köznevelési és a szakmatanulás intézményi dokumentumainak elemzésével a tanulói létszámokat, tanulási és kompetencia eredményeket, humánerőforrás lehetőségeket, tárgyi környezetet, probléma térképet, továbbá a tankerületi esélyegyenlőségi tervvel

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

koherens hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok létszám adatait. Ezen dokumentumok kitérnek az intézményi felzárkózási támogató, fejlesztő munkára, pedagógiai módszerekre.
A program illeszkedik a Képviselő testület által elfogadott és hatályos Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz is.
A helyi sajátosságokat bemutató Helyzetelemzést figyelembe vevő Modellprogram adaptációs kínálatot mutat be, hasonló fejlesztési programok és intézményi jó gyakorlatok eredményeiből. A Modellprogram kitér a változási és adaptációs folyamat legfontosabb építőköveire, a különböző beavatkozási szintek lehetőségeire, melyből a város vezetése ötleteket és javaslatokat építhet be saját megvalósítandó programjába.

3.12. Tudásmegosztó workshopok

A térség településeinek az újdonság varázsával hatott, maga a tudás menedzsment, mint fogalom és az ehhez kapcsolódó tudás megosztáson működő műhelyek, szakmai találkozók szervezése. A legnehezebb feladatnak az bizonyult, hogy magát a tevékenységet jártuk előbb körbe, hogy mindenki egyként értse a fogalmat, majd azokat a területeket és „cimkéket” gyűjtöttük össze, ami eszköze lehet egy ilyen találkozónak.
Az előkészítő folyamatokat követően abban megállapodás született, hogy olyan témák kerülnek elő, melyek az alapszolgáltatást érintik (elsősorban polgármesteri hivatalok, hiszen más intézmények nem is nagyon működnek a településeken, kivéve Kunszentmiklóst) és abban minőségi változást tudnak előidézni.

Miután nem volt kialakult kultúrája, az elején egy kicsit „döcögősre” sikeredett, de a települések tanulva egymástól, hasznosítani tudták a tudásszerzésnek ezt a formáját is. Így beszélhetünk a szakmai műhelymunkák mellett, „jó gyakorlatok” átadásáról is, melyben sikerült megszólítani a tagok testvértelepüléseit is.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Ezzel párhuzamosan az óvodapedagógusok részére elindult egy belső képzés, ahol bemutató órákkal egybekötött tudásmegosztás kapott helyet a Magyar Szabadidősport Szövetség szervezésében.

Elmondható, hogy a projektnek köszönhetően képesek lettek egymástól tanulni, beépítve a hallottakat mindennapi munkájukba (elsősorban polgármesteri hivatalok). Elmondható, hogy egy teljesen új lehetőség, módszer vert gyökeret a térségben, és ha éberek maradnak továbbra is ezen a téren, akkor a tudásnak ez a fajta ismeretátadása a jövőben is hasznukra válik.

A konzorcium településeinek tudásmegosztó műhelyei, workshopjai

Település	Saját intézmény	Együttműködő intézmény	Formája	Rendezvény témája	Résztvevők	Fenntartható (I/N)
Kunszent-miklós	Kistérségi Egyesített Szociális Intézmény	Országos Cigány Misszió, Magyar Pünkösdi Egyház, Kunszentmiklós Polgármesteri hivatal, önkormányzat, könyvtár	workshop	Burnout-szindróma kialakulásának veszélyei és prevenciója, Hatékony együttműködés a szervezeteken belül és a külső partnerekkel	szociális dolgozók, köztisztviselők, közalkalmazottak, munkavállalók	I
	Kunszentmiklós Polgármesteri hivatal		előadás	Érzékenyítő előadás munkáltatók részére	munkahelyi vezetők	N

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

	Kunszentmiklós Polgármesteri hivatal	Varga Domokos Általános Iskola, Egészségügyi Központ	workshop	Konfliktuskezelés	egészségügyi dolgozók, pedagógusok, köztisztviselők	N
	Polgármesteri hivatal szociális osztálya	Varga Domokos Általános Iskola, Egészségügyi Központ, Baksay Sándor Református Gimnázium, Rendőrség, Napsugár Bölcsőde	workshop	Hatékony együttműködés a kollégákkal (közszolgáltatásban dolgozók) Hatékony együttműködés a bölcsődékben, nem csak szülőknek!	pedagógusok, szociális dolgozók, egészségügyi dolgozók, bölcsődei dolgozók, rendőrök, köztisztviselők	N
	Kunszentmiklós Polgármesteri hivatal		workshop	Az érzelmi intellingencia szerepe a veztésben és a munkahelyi kommunikációban	köztisztviselők	N

Tudásmegosztó workshop Burn out szindróma

A kiégési szindróma azt a tünet együttest jelöli, amely hosszú távú fokozott érzelmi megterhelés, kedvezőtlen stressz hatások következtében jön létre, fizikai-érzelmi-mentális kimerüléssel jár, és elsősorban azokat sújtja, akik munkájuk során társadalmi segítő funkciót látnak el, humán területen dolgoznak, vagy akiknek munkájukhoz az átlagosnál sokkal nagyobb mértékű empátiára vagy azonosulásra van szükségük. Emiatt volt rendkívül fontos, hogy a résztvevő személyek mindegyike a humán területen dolgozzon.

Az előadás hasznos és mindenki számára tanúságos volt. A jelenlévők meghallgathatták, hogy a legfontosabb a kiégés megelőzése, melyhez különböző technikákat vázolt fel az előadó. A beiktatott kétszemélyes feladtok segítségével közelebb kerülhettek önmaguk

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

megismeréséhez, ezen felül folyamatosan fenn tudta tartani a figyelmet, amely erősítette az előadás sikerességét.
Összességében elmondható, hogy szakmailag teljesen megfelelő, amellett rendkívül élvezetes és maradandó tudásanyagot adó előadást hallgathattak végig a résztvevők.

Coaching napok

A coaching egy személyes, segítő, fejlesztő tevékenység. A személyes képességeket, meglévő erősségeket azonosítja és fejleszti, segítve ezzel a továbblendülést, az elakadások, problémák megoldását. Célja az egészséges, de bizonyos nehézségekkel küzdő vagy akár csak önmagukat egyes területeken fejleszteni kívánó embereknek, szervezeteknek való segítségnyújtás.
Az előadás során a konfliktuskezelés témáját járta körbe az előadó. Megismertette a jelenlévőkkel a témához kapcsolódó fogalmakat, megfigyeléseket, majd a konfliktus kialakulásának lehetőségeit. Ezután felvázolta a megoldási lehetőségeket, valamint kitért a különböző kezelési módszerek sajátosságaira. A közönséget is bevonta az előadásba, saját életükből merítve kért példákat, majd ezek megoldási lehetőségeit közösen beszélték meg.
Az előadás nagyon fontos üzenetet és gyakorlatban alkalmazható ismeretet nyújtott a rajta résztvevőknek. A közszolgálatban dolgozók több szempontból is ki vannak téve a konfliktushelyzeteknek, amelyek jó kezelése a mindennapi munkát segítik, valamint az alkalmazottak és a vezetők közötti kapcsolatot tudják javítani, ezáltal hatékonyabbá tenni mindkettőt.
Elmondható, hogy rendkívül hasznos előadás, valamint közösen eltöltött, tartalmas időtöltést eredményezett a programon való részvétel.

Az előadás során a kollégákkal való hatékony együttműködés témáját járta körbe az előadó. Megismertette a jelenlévőkkel a témához kapcsolódó fogalmakat, megfigyeléseket, majd a konfliktus kialakulását és ezek megoldási lehetőségeit. Ezután felvázolta a megoldási lehetőségeket, valamint kitért a különböző kezelési módszerek sajátosságaira. A közönséget is bevonta az előadásba, saját életükből merítve kért példákat, majd ezek megoldási lehetőségeit közösen beszélték meg. A

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

munkahelyen hatékony működésének és a munkavállaló megfelelőmunkavégzésének egyik alapja a kollégákkal való együttműködés, amely a legtöbb esetben elkerülhetetlen. Ezen „feladatok” alapjait hallgathatták meg a rendezvényen résztvevő személyek, majd ezután csoportosan oldanak meg a témával kapcsolatos feladatokat, amelyeket utána kielemeznek, fejlesztve ezzel is a munkavállalók készségét a problémák, konfliktusok megoldására.

A coaching program az előadással és a személyes tapasztalatok megosztásával, valamint a felvázolt feladatokon keresztül, a problémák, esetleges félreértések megoldásával ismertette meg a résztvevőket.
A kommunikáció szükségességére hívta fel elsősorban a figyelmet, kiemelve, hogy milyen sok és különböző módon tudunk egymással kapcsolatba kerülni a helyes gyakorlat elsajátítása után.
A kisgyermeknevelők és a szülők részére is nagyon fontos megtanulni ezeket a gyakorlatokat, különböző kommunikációs csatornákat, hiszen egymásra vannak utalva a kisgyermekek nevelése folyamán. Egymást kiegészítve, egymásnak információkat átadva tudják legjobban elvégezni „feladatukat”.
Az előadás nagyon fontos információkkal szolgált és a gyakorlatban alkalmazható ismeretet nyújtott a résztvevőknek.
A kisgyermekgondozóknak és a szülőnek együttesen kell részt venniük a gyermek nevelésében, ezért rendkívül fontos a szülőkkel való hatékony kommunikáció és az együttműködő részvétel a bölcsőde életében.

A családnak meghatározó szerepe van az egyén életében. Krízishelyzetben nehéz körülményekkel kell szembenézni, a probléma mindennél fontosabbá válik számára, azonban a fennálló helyzetet szokásos problémamegoldó eszközeivel sem megoldani, sem elkerülni nem tudja. „A fenyegető körülmény általában kívülről érkező, sokszor váratlan esemény. Ezek alapján krízisnek tekinthető a napi legalább egyszeri meleg étel hiánya egy létminimum alatt élő egyedülálló idős számára, ugyanakkor krízis a kábítószer függőség rabságából szabadulni vágyó fiatal helyzete.
Az ellátás nyújtása során együttműködés kialakítására nem minden esetben van lehetőség a gondozott közvetlen családtagjaival. Számtalan esetben előfordulhat, hogy az igénybevevő egyedül él, közeli rokonai pedig távol, esetleg nem ápolják kapcsolatukat; nem ritka a

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

gyermektelen idős ellátott, mint ahogyan a szeretteit elvesztett személy sem. Meg kell említenünk a hivatalból kirendelt gondnokokat is, hiszen adott esetben velük kell hatékonyan együtt dolgozni."

Az egyén önértékelésének, énképének forrása a család. A családtagok véleményt mondanak, irányítják, befolyásolják egymást. A családba tartozás fokozza az érzelmi teherbírást, ettől függ az egyén krízishelyzetben adott reakciója. Egyensúlyt biztosít és lehetőséget arra, hogy a családon kívüli helyzetek feszültségeit jól kezeljék a családtagok.

A program az előadással és a személyes tapasztalatok megosztásával, valamint a felvázolt feladatokon keresztül, a problémák, esetleges félreértések megoldásával ismertette meg a résztvevőket.

Ezen ismeretek elsajátítása a fejlesztő, segítő tevékenységben dolgozók részére rendkívül fontos, alapvető ismeretanyagot.

Érzékenyítő előadások munkáltatók részére

Az egyik alkalommal a jelenlévők megismerkedhettek a hátrányos helyzetű emberekkel történő foglalkozás tudatosságának növelése alapvető elemeivel. Azokkal a társadalmi csoportokkal, melyek a munkaerőpiacon hátrányos helyzetűnek számítanak. Ezen ismeretek megszerzése után tájékoztatást kaptak azokról a munkaadói befogadást gátló tényezőkről, amelyek hátráltatják a munkaerő-piaci érvényesülését a felsorolt társadalmi csoportba tartozó egyéneknek.

Az előadás legfőbb célja a társadalmi hátrányok komplex megközelítéssel történő ismertetése és annak kiküszöbölése.

A munkaadók számára fontos megismerni a hátrányos helyzetű csoportokat, akiknek felzárkóztatása a munka világába segíti vissza az iskolai végzettséggel nem rendelkezőket, az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezőket, a pályakezdő fiatalokat, hátrányos helyzetű térségben vagy településen élőket, tartós munkanélkülieket.

A munkaadók részletesen megismerkedhettek ezeknek a gátló tényezőknek a megoldási lehetőségeivel, a fogyatékossággal élők helyzetének javítása, az időskorúak mentorálása, a közösségfejlesztés alapjaival, melyeket a mindennapi életben alkalmazhatnak a jövőben.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Összességében elmondható, hogy átfogó, amellett rendkívül élvezetes és maradandó tudásanyagot adó előadást hallgathattak végig a résztvevők.

A másik rendezvény legfőbb célja a társadalmi hátrányok komplex megközelítéssel történő, a helyi igényeken alapuló csökkentése a humán közszolgáltatások tekintetében, valamint a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása elsősorban a köznevelés, a felsőoktatás, a felnőttoktatás által biztosított informális és nem formális tanulás területén, a helyi tudástőke gyarapítása érdekében.
A projekt hozzá kíván járulni az egyes humán közszolgáltatásokban dolgozók képzettségének javításához, ezáltal is fejlesztve az általuk ellátott szolgáltatások minőségét és hatékonyságát.
A munkaadók számára fontos megismerni a hátrányos helyzetű csoportokat, akiknek felzárkóztatása a munka világába segíti vissza az iskolai végzettséggel nem rendelkezőket, az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezőket, a pályakezdő fiatalokat, hátrányos helyzetű térségben vagy településen élőket, tartós munkanélkülieket.
A munkaadók megismerkedhettek a felnőttképzés, a fogyatékossággal élők helyzetének javítása, az időskorúak mentorálása, a közösségfejlesztés alapjaival, melyeket a mindennapi életben alkalmazhatnak a jövőben.
Összességében elmondható, hogy szakmailag teljesen megfelelő, amellett rendkívül élvezetes és maradandó tudásanyagot adó előadást hallgathattak végig a résztvevők.

Település	Saját intézmény	Együttműködő intézmény	Formája	Rendezvény témája	Résztvevők	Fenntartható (I/N)

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tass	Polgármesteri Hivatal	Szalkszentmárton Polgármesteri Hivatal	tudásmegosztó workshop	Köznevelési Intézmények további fejlesztési lehetőségei, hiányosságai, szakemberhiány megoldása, Közbiztonság térfigyelő rendszerrel vagy anélkül? Hogyan tovább? /Mikor elégedett a lakosság közműszolgáltatás terén (víz - gáz-hulladék)	képviselő testületek, Polgármesteri Hivatal dolgozói	I
	Polgármesteri Hivatal/ Tass Község Önkormányzata	Szalkszentmárton Polgármesteri Hivatal/Szalkszentmárton Község Önkormányzata	műhelymunka/ tudás-megosztó workshop	Bölcsőde indítása, célcsoport toborzása hogyan történik, jó gyakorlat megosztása	polgármesteri hivatal és önkormányzat dolgozói	I
	Polgármesteri Hivatal / Tass Község Önkormányzata	Apátújfalu (testvérváros) polgármesteri hivatal	tudásmegosztó workshop	Szociális ellátások illetve juttatások az adott településnek- a település népességmegtartó képességét hogyan segíti? Gyermekintézmények helyzete, fejlesztése Környezetvédelem-hulladék elhelyezés, illegális hulladéklerakók felszámolása Turisztika-	polgármesteri hivatal és önkormányzat dolgozói	I

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

				idegenforgalom Munkanélküliség problémája ill. lehetséges megoldások		

A Szalkszentmártoni Polgármesteri Hivataldolgozóival, két alkalommal tartottunk közös összejövetelt, a humán közszolgáltatásban dolgozó szakemberek közti információ csere, koordináció erősítése, jó gyakorlat átvétele céljából.

1 alkalom:

- Köznevelési intézmények további fejlesztési lehetőségei, hiányosságai, szakember hiány megoldása
- Közbiztonság térfigyelő rendszerrel vagy anélkül? Hogyan tovább?
- Mikor elégedett a lakosság közműszolgáltatás terén? (Víz-gáz-hulladék)

A témájának megfelelően az illegális hulladékok, illetve az építési hulladékok elhelyezése, problémájának feltárása is szóba került, ami mind a két településen gondot okoz, hisz nincs hatékony szabályozás például az illegális lerakók megszűntetésére. Egyelőre nyitott kérdés maradt a településeken ennek a megoldása. Közbiztonság térfigyelő rendszere kiépült mind a két településen s ennek egyelőre pozitív hatásait osztották meg egymással. A köznevelési intézmények további fejlesztési lehetőségeinél pályázati lehetőségekről is szó esett. A szakember hiány a településeken állandó probléma, melyre próbálnak megoldást találni.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A két település működése és szervezeti felépítése közel azonos, így a jó és bevált módszerek adaptációja könnyebben megvalósítható a két település között.
A Polgármesteri Hivatal tanácskozó termében valósultak meg ezek a programok, ahol megismerhették az azonos területen dolgozók egymás munka morálját, betekintést nyerhettek a hivatali dolgozók napi tevékenységébe.

2.alkalom:

- Bölcsőde indítása, célcsoport toborzása hogyan történik, jó gyakorlat megosztása

A mini bölcsőde indítása iránt érdeklődött a szomszéd település s az ehhez szükséges dokumentáció összeállításáról beszélgettünk. Tasson 1 éve működik a mini bölcsőde, így szakmailag hasznos információkkal tudott szolgálni Szalkszentmártonnak, náluk folyamatban van a bölcsőde indítása, maga az épület kész, így a beindításának szervezeti és műszaki feltételeit kérdezték, illetve a célcsoport toborzását hogyan/miként biztosította Tass a bölcsőde indításnál. Szóba került az elmúlt 1 év tapasztalata, mennyire tudják kihasználni ezt a lehetőséget a helyi lakosok. Pozitív választ kaptak, hisz Tass aktív lakossága kihasználja ezt a lehetőséget, folyamatosan van érdeklődés a szolgáltatás felől.

Jó példát jelentett a workshopok által Tass részére az, hogy a szomszéd településen (Szalkszentmárton) a pályázati menedzselési feladatokra alkalmaznak egy szakembert, aki összefogja a pályázati feladatokat hivatalon belül. Csökkentik a jegyző és a polgármester ezzel járó feladatait. Tass szeretné átvenni ezt a megoldást/jó gyakorlatot, de egyelőre nincs rá megfelelő szakembere, de szóba került az is, hogy a hivatal kitermelje magának, ezzel is segítve egymás munkáját.

A workshopok lehetővé tették a településeken dolgozó új-és régi kollégák jobb megismerését, munkakapcsolatuk erősítését.

Jobban elmélyítette a két település között lévő kapcsolatot, pozitív hatása volt a hivatali dolgozókra. A dolgozók meg tudták vitatni

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

a szakmai kérdéseiket egymással, ötleteltek, megoldást találtak egy épp függő problémára. Hasznosnak találták a workshopokat.

Tekintettel arra, hogy kizárólag szakmai alapon történtek a workshopok/tapasztalatcserék, a lakosság/potenciális ügyfelek a változást a későbbiekben fogják tapasztalni, hisz a változás/változtatás egy folyamat eredménye. A szakmai tapasztalatok cseréjének - a workshopok során kiépült jó kapcsolatoknak köszönhetően - ezután is adott a lehetősége, mellyel a hivatali dolgozók szívesen élnek is.

Apátújfalu testvértelepüléssel, 4 alkalommal megtartott workshopokon jöttünk össze, nem titkolt céllal, egyrészt a jó kapcsolat ápolása, másrészt a két település működésének megismerése miatt. További célok voltak a tapasztalatszerzés, jó gyakorlatok megismerésének támogatása a hátrányos helyzetű csoportok szolgáltatásokhoz való hozzáférésének javítása érdekében testvérvárosi együttműködéseken keresztül.
A két település 1998 óta ápolja a testvérvárosi kapcsolatát, melynek kiinduló pontja (közös pont) a sport volt.
A workshopok alkalmával a két ország működésének megismerését (más vezetés, más törvények) követően tapasztalták a humán közszférában dolgozók, hogy a Szlovák állam másként finanszírozza az önkormányzatokat, kevésbé önállóbb bizonyos kérdésekben, direktebb módon irányítja.
Látták, megismerték, hogyan működik egy település iskola nélkül. (Apátujfaluban nincs).
Azokat a jellegzetes kérdéseket is megbeszélték a dolgozók egymással, amelyek a két ország törvényei, gyakorlatai közötti különbségekből adódtak. Szó volt szociálpolitikai, ifjúság nevelési, oktatási kérdésekről, valamint a határon túli magyarok aktuális kérdéseiről is. Ezek a workshopok alkalmasak voltak arra is, hogy a magyar-magyar és a magyar-szlovák kapcsolatok elmélyítését, szakmai kérdések esetleges más szempontú megközelítések megértését segítsék.
Lehetőség volt fakultatív programként a helyi nevezetességeket, illetve a környező települések történelmi, irodalmi helyeit megtekinteni.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Apátújfalu-Tass 1. alkalom tematikája:

2019. július 12.
– Délutáni órákban (15:00 óra magasságában) a testvérvárosi szakemberek fogadása, a tervezett program ismertetése
- szállás elfoglalása, 19:00 vacsora
2019. július 13.
7.00-8.00 Reggeli
8:00 Megnyitó Németh Gábor Tass polgármestere
8.15 Tass polgármesteri hivatal munkavállalóinak bemutatkozása
8.30 Köszöntő Kálazy Csaba Apátújfalu polgármestere
8.45 Apátújfalu polgármesteri hivatal munkavállalóinak bemutatkozása
Tudásmegosztó workshop témáiban moderál: Németh Gábor polgármester
9:00 A település szociális ellátási formái és juttatásai (pl.: Települési segélyezés) segítik-e a vidék népességmegtartó képességét?
11:00 Köznevelési intézmények további fejlesztési lehetőségei, hiányosságai
12:00 Ebéd
13:30 Közbiztonság térfigyelő rendszerrel vagy anélkül? Hogyan tovább? / Mikor elégedett a lakosság közműszolgáltatás terén? (Víz-gáz-hulladék)
15:00 Környezetvédelem- hulladékgazdálkodás, Hogyan lehet hatékonyan felszámolni az illegális hulladéklerakókat?
16.00 Büfé (kávé, üdítő, sütemény)
16.30 Fakultatív program (közelben Dunap- parti party egész napos rendezvény)
k.b 19.00- 20.00 Vacsora
20.00 Fakultatív program (Duna- parti party-n esti koncertek, szórakozási lehetőségek)
2019. július 14.
7.30-8.30 Reggeli
9:00 Turisztika-idegenforgalom – Milyen PR tevékenységgel tehető vonzóvá, mitől lesz turisztikai célpont egy település?
12:00 Ebéd
13:30 Települési értéktár bizottság tevékenysége, szerepe, az értékek összegyűjtése és szakmai alátámasztása hogyan valósul meg
15. 00 Fakultatív program
kb. 16:30 Hazaindulás

Apátújfalu-Tass 2. alkalom tematikája:

2019. november 8
– Délutáni órákban (16:00 óra magasságában) a testvérvárosi szakemberek fogadása, a tervezett program ismertetése
- szállás elfoglalása, 19:00 vacsora

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2019. november 9.
7.00 Reggeli
8:00 Megnyitó Németh Gábor Tass polgármestere
8.15 Tass polgármesteri hivatal munkavállalóinak bemutatkozása
8.30 Köszöntő Kálazy Csaba Apátújfalu polgármestere
8.45 Apátújfalu polgármesteri hivatal munkavállalóinak bemutatkozása
Tudásmegosztó workshop témáiban moderál: Németh Gábor polgármester
9:00 A munkanélküliség problémája illetve lehetséges megoldások (pl.: munkahelyteremtés)
11:00 Köznevelési intézmények további fejlesztési lehetőségei, hiányosságai, Óvoda és bölcsőde helyzete
12:00 Ebéd
14:00 Uniós pályázatok (milyen fejlesztések illetve beruházások valósulnak/valósultak meg)
15.30 Büfé (kávé, üdítő, sütemény)
16.00 Fakultatív program (közelben: Mága Zoltán jótékonysági koncertje)
k.b 19.00- 20.00 Vacsora
2019. november 10.
7.30-8.30 Reggeli
9:00 Turisztika-idegenforgalom – Milyen PR tevékenységgel tehető vonzóvá, mitől lesz turisztikai célpont egy település?
12:00 Ebéd
Kb 14:00 Hazaindulás

Tass- Apátújfalu 1. alkalom tematikája:2019. november 27.
12:00 óra: a testvérvárosi szakemberek fogadása, a tervezett program ismertetése- Ebéd
14:00 óra: Megnyitó: Apátujfalu polgármestere: Kálazy Csaba köszöntője, Köszöntő Németh Gábor Tass polgármestere
15:00 óra: a workshop témája: A kistelepülés népességmegtartó képessége, munkahelyteremtés
17:00 óra: vacsora

2019. november 28.
7:30 óra: reggeli
9:00 óra: Közszolgáltatás színvonala
11:00 óra: Uniós pályázatok (milyen fejlesztések illetve beruházások valósulnak/valósultak meg)
12:00 óra: ebéd
14:00 óra: Turisztika-idegenforgalom- Milyen PR tevékenységgel tehető vonzóvá, mitől lesz turisztikai célpont egy település?
16:00 óra: fakultatív program

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

17:00 óra: vacsora

2019. november 29.
7:30 óra: reggeli
9:00 óra: A település szociális ellátási formái és juttatásai (pl:Települési segélyezés) segítik-e a vidék népességmegtartó képességét?
12:00 óra: ebéd
14:00 óra: fakultatív program, hazaindulás

Tass-Apátújfalu 2. alkalom tematikája: 2020. március 09.
13:00 óra: a testvérvárosi szakemberek fogadása, a tervezett program ismertetése-Ebéd
14:30 óra: Megnyitó: Apátujfalu polgármestere: Kálazy Csaba köszöntője, Köszöntő Németh Gábor Tass polgármestere
15:00 óra: a workshop témája: Fiatalok közösség építése a két településen hogyan valósul meg
17:00 óra: vacsora

2020. március 10.
7:30 óra: reggeli
9:00 óra: A fiatalok helyben maradására milyen ösztönző szolgáltatások és/ vagy programok vannak a 2 településen, milyen tervek vannak ((klubok, Könyvtári szolgáltatások, ingyenes internet elérhetőség kiépítése közösségi pontokon)
12:00 óra: ebéd
14:00 óra: Egészségügyi helyzet a településeken, (orvosi ellátás minőség javítása, szakrendelések helyzete)
16:00 óra: fakultatív program
17:00 óra: vacsora

2020 március 11.
7:30 óra: reggeli
9:00 óra: Egészséges életmódra való közösségi nevelés, hogyan valósul meg? (sporttevékenységek jelenléte, tudatos életmód kialakítása)
12:00 óra: ebéd
14:00 óra: fakultatív program, hazaindulás

A megnövekedett hivatali feladatok miatt időhiányról, túlterheltségről panaszkodó dolgozók életét felpezsdítette a színes, szakmailag igényes programsorozat a workshopok ideje alatt, elejét véve a kiégésnek és csapattá kovácsolta a munkatársakat, lehetővé tette a testvértelepülésen dolgozó új-és régi kollégák jobb

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

megismerését. Jobban elmélyítette a két település között lévő kapcsolatot, pozitív hatása volt a hivatali dolgozókra, ami a későbbi hivatali munkavégzés szempontjából is pozitív hatásként jelentkezett.

A helyi lakosság, a szolgáltatásokban pozitív változást éreztek, mint érintettek, napi kapcsolatba vannak, voltak és lesznek a hivatali ügyintézőkkel. Valamilyen ügyben biztos érintkezésbe kerülnek a hivatallal, így ők is profitáltak/profitálnak a dolgozók elégedettségének pozitív hatásaiból.

A szakmai tapasztalatok cseréjének - a workshopok során kiépült jó kapcsolatoknak köszönhetően - ezután is adott a lehetősége, mellyel a hivatali dolgozók szívesen élnek is.

Település	Saját intézmény	Együttműködő intézmény	Formája	Rendezvény témája	Résztvevők	Fenntartható (I/N)
Kunpeszér	Kunadacsi Közös Önkormányzati Hivatal Kunpeszéri Kirendeltsége	Kunadacs Polgármesteri Hivatal	Kerekasztal beszélgetés	A helyi önkormányzatok tevékenységének javításátszolgáló fejlesztések	Kunpeszér és Kunadacs Polgármesteri Hivatalának dolgozói	Igen

A közös hivatalok vonatkozásában az Mötv. egyértelmű szabályokat rögzít. Az Mötv. 84-85. §-ai szabályozzák és tették kötelezővé 2013. január 1-jétől közös önkormányzati hivatal alakítását.

A közös hivatalt létrehozó megállapodásban meghatározottak szerint minden érintett településen biztosítani kell az igazgatási munkafolyamatos, vagy időszakos ellátásához szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

A közös hivataloknál a gondot többnyire az alultervezett hivatali létszám és a köztisztviselők jelentős leterheltsége okozza. Ennek következtében nagyon sok nem székhely község igyekszik biztosítani a települése számára a „saját” hivatalt. Így működnek kirendeltségek

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

csökkentett üzemmódban, ami viszont a közös hivatal kapacitását gyengíti. Mindenesetre fontos felismerés e települések vezetői részéről, hogy humán erőforrás nélkül elvész a települések esélye a fennmaradáshoz. Nem véletlen, hogy erőn felül is igyekeznek a megfelelő felkészültségű és gyakorlatú munkatársakat megtartani a hivatalban.

Kerekasztal beszélgetés során Farkas Ildikó polgármester kiemelte, hogy a munkatársak a település legfontosabb erősségét jelentik, a munkatársakat motiválni kell, elő kell segíteni, hogy tudásuk legjavát nyújtsák, képezni kell őket, bizalmat kell nekik szavazni és támogatni szükséges őket átruházott feladataik ellátása során, annak érdekében, hogy önkormányzatnál végzett munkájukat vonzó pályafutásnak tekintsék, melyhez vonzó fizetés párosul.

Varga Attila polgármester véleménye szerint egy település vezetése megpróbál választ adni a közösséget ért kihívásokra. Ehhez a vezetésnek jó kommunikációt kell biztosítania és ösztönöznie kell a tanulást, önfejlesztést az önkormányzati hivatal dolgozóiban, hogy eleget tudjanak tenni a sokrétű feladatellátásnak, kihívásoknak. Támogatja az alkalmazottak kreativitását és erősíti azok céltudatosságát és felelősségét.

Szabó Jánosné jegyző úgy véli, hogy egy önkormányzat vezetése és alkalmazottjai a szakértelemre építeni és új, jobb megoldásokat keresni a mások tapasztalataiból való tanulás során tud számottevően.

A polgármester, a választott képviselők és a hivatal köztisztviselői tiszteletben tartják egymás szerepét és szakértelmét, egymással jól kommunikálnak és együttműködnek. Egyértelműen szabályozott a funkcionális munka- és feladatmegosztás a polgármester és a jegyző között.

Farkas Ildikó polgármester tájékoztatja a résztvevőket, hogy Kunadacson a testületi tagoknak laptopokat vásároltak, így a testületi ülésekre való felkészülés (pl. döntés- és jogszabály-előkészítések stb.) során, valamint a rendeletek és határozatok megalkotásában a hivatal és az önkormányzati képviselő-testület elektronikusan összekapcsoltan és környezetkímélő módon (papírmentesen) tud együtt dolgozni.

A kerekasztal beszélgetés során a résztvevő munkatársak annak a véleményüknek adtak hangot, hogy a mindennapok munkájában szoros az együttműködés a székhely és a

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

kirendeltség dolgozói között, telefonon és e-mailben gyakran egyeztetnek, és ritkább alkalmakkor, de személyes tapasztalatcsere keretében is egyeztetik az ellátandó feladatot.

Farkas Ildikó és Varga Attila polgármesterek zárszavukban elmondták, hogy a szakmai témában tartott workshop hasznos információkkal volt a jelenlévők számára, és egyben köszönetet mondtak az aktív részvételért.

Település	Saját intézmény	Együttműködő intézmény	Formája	Rendezvény témája	Résztvevők	Fenntartható (I/N)
Szalkszentmárton	polgármesteri hivatal	Felsőboldog -falva polgármesteri hivatal	szakmai tanácskozás	Költséggazdálkodás, hulladékgazdálkodás, közmunkaprogramok, egyéb támogatási formák, ügyfélbarát önkormányzat, szociális támogatások rendszere	hivatali és társintézmények munkavállalói	Igen
	polgármes-teri hivatal	Tass és Apostag polgármesteri hivatalok	szakmai tanácskozás	Illegális szemétlerakók felszámolása, lakosság életszínvonalának emelése,	hivatali és társintézmények munkavállalói	Igen

Szakmai tanácskozást bonyolítottunk le testvértelepülésünkön, Felsőboldogfalván. Itt megismertük az ott dolgozók munkáját, feladatköreit is. A Szalkszentmártoni Hivatal dolgozói minden nap előadásokat tartottak különböző témában.

- Hulladékgazdálkodás
- Költséggazdálkodás
- Közmunkaprogram
- Egyéb támogatási lehetőségek
- Ügyfélbarát önkormányzat

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Szociális támogatások rendszere

A települések dolgozói között munkakapcsolatok szorosabbak lettek, gyakrabban kérnek egymástól segítséget. Sikeresen zárult a rendezvény.

Szalkszentmárton szakmai tanácskozásra invitálta 2 szomszédos települését, akikkel közvetlen kapcsolatban álltunk, így könnyű volt megszervezni és meghívni Őket a rendezvényre. Célunk az volt, hogy az állandó felmerül problémák megoldását közösen átbeszéljük, illetve megismerjük a másik település hozzáállását ezekhez a témákhoz.
Legelső alkalommal az Apostagi Hivatal dolgozói érkeztek hozzánk. Második alkalommal a Tassi Hivatal dolgozói. Mindkét workshopnak a címe Vidéki klímaváltozás volt. Kettő fontosabb témát indítottunk el, amit a Polgármesterek előadás formájában adtak elő a hallgatóságnak.
A délután folyamán a kollégák hozzászólásai még teljesebbé tették a szakmai síkra terelődő beszélgetéseket.
A két fő téma:

- Illegális szemétlerakók teljes felszámolására tett intézkedések
- A lakossági szolgáltatások minőségi változása, bővítése

Település	Saját intézmény	Együttműködő intézmény	Formája	Rendezvény témája	Résztvevők	Fenntartható (I/N)

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kunadacs	Polgármesteri Hivatal	Apc Polgármesteri Hivatal	tudásmegosztó tanácskozás	Kerekasztal beszélgetés, jó gyakorlatok megbeszélése, Közmunkaprogram, költséggazdálkodás	Hivatali dolgozok	I

Kunadacsi Hivatal dolgozói elutaztak a település testvértelepülésére, Apcra. Apcon a hivatal épületében a két hivatal dolgozói közösen, egy kerekasztal megbeszélés keretében egyeztettek a jó gyakorlatokról. Először a hivatali dolgozok bemutatkoztak, ismertették feladataikat, tevékenységeiket.

A megbeszélés fő tárgya volt a közfoglalkoztatási mintaprogram működtetése, előnyei, az értékteremtő tevékenységek bemutatása. Az évek óta jól működő programokat ismertette Farkas Ildikó polgármester.

Kunadacs Község Önkormányzata mezőgazdasági program keretében a foglalkoztatottaik mezőgazdasági ismereteire alapozva már több éve pritamin-, kápia- és fűszerpaprikát, illetve vöröshagymát, burgonyát, sárgarépát, petrezselymet, céklát termel. A termékeket a településen működő Kunadacsi Igazgyöngy Óvoda konyhája használja fel. Így biztosítjuk az óvodai, iskolai és szociális étkeztetést a településen. A terményekből juttatunk a szociálisan rászorulók részére, a felesleget értékesítjük. Az értékesítésből befolyt összeget minden évben visszaforgatjuk a közfoglalkoztatási szociális jellegű, útkarbantartási programba. A programban dolgozók értéket teremtenek, elismerik a településen a munkájukat.

Az apci dolgozók kérdéseire a közfoglalkoztatási programok bevételeinek kezelését, adminisztrációs feladatokat, szabályzati kötelmeket, azt hogy milyen többlet feladatok hárulnak a hivatali dolgozókra ismertették a kunadacsi hivatal gazdálkodási dolgozói.

A hatékony és a biztonságos működést biztosító költséghatékony gazdálkodás meghatározó és fontos minden település életében.

A normatív támogatások hatékony felhasználásáról,

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

kiegészítő támogatások igénybevételéről, és a pályázati támogatások kihasználásáról egyeztettek a dolgozók közösen. Mindkét település szakember állománya pozitívan és szükségesnek ítélte meg a kerekasztal megbeszélést. Igényük szerint rendszeresen kellene – évente legalább egyszer- tartani ilyen szakmai és jó gyakorlatok tapasztalatcserét.
A kerekasztal megbeszélés hasznos volt, és előremutató. A két hivatal dolgozói között a megbeszélést követően hatékonyabban és gördülékenyebben működik a kapcsolattartás. A működés során felmerülő kérdésekben többször egyeztetnek.

3.13. Szolgáltatások elérhetővé tétele, közösségi közlekedés szervezése

Kunszentmiklóshoz közigazgatásilag tartozik Kunbábony, külterületként van nyilvántartva. Az itt élő óvodás –és iskoláskorú gyermekek az óvodai – és iskolai alapellátást a városban tudják igénybe venni. Azáltal, hogy segítsünk az itt élő hátrányos helyzetű gyermekeknek és családjuknak, megoldottuk kisbusszal történő beszállításukat az óvodába és iskolába.

3.14. Beruházások

Projektünkben a pályázati kiírásnak megfelelően **kizárólag a szakmai tevékenységek végrehajtását támogató felújításokat végeztünk**. Ez a **közösségi rendezvények, programok megfelelő színvonalon történő megszervezéséhez nyújtottak jó lehetőséget** az önkormányzatoknak, hiszen az **épületek egyes részeinek megújulásai emelték a résztvevők komfortérzetét.** A **nem engedélyköteles kivitelezésének részletezése a táblázatban található.**

BERUHÁZÁS státusza

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Település neve	Beruházás (épület felújítása)
Kunpeszér	Óvoda villamoshálózat felújítása
Szalkszentmárton	Kerti kiülő építése az óvoda udvarba
Kunadacs	Óvodai vizesblokk/mosdó felújítás
Apostag	Művelődési Ház színpad felújítása
Dunaegyháza	Mákszem Óvoda belső festése
Tass	Tornaterem parketta felújítása
	Fejlesztő Babaház-kültérre

A 2. és 3. pontban leírt szakmai beszámolók alapját a konzorciumi tagoktól kapott szakmai beszámolók adták, azok kerültek beépítésre.
Készítésükben közreműködtek:

- Apostag: Zsámbokiné Huszár Anett, Kalmár Kristóf
- Dunaegyháza: Zsámbokiné Huszár Anett, Homóné Mészáros Ágnes
- Bács-Kiskun Megye Önkormányzata: Trungelné Szabó Márta
- Fénykör közösség Kutatási és Fejlesztési Nonprofit Kft: Máté Tímea
- Magyar Szabadidő Sportszövetség: Nagy Géza
- Kunadacs: Kovács-Lőrinc Brigitta,
- Kunpeszér: Káloziné Csősz Erzsébet
- Kunszentmiklós: Tóthné Horváth Pálma, Kohan Adrienn
- Szalkszentmárton: Balázs-Kovács Melinda
- Tass: Danyi Johanna

3.15. A programok alátámasztásának dokumentálása

A projekt konzorciumi partnerei a **megvalósítás során a rendezvények, programok, rendszeres foglalkozások szakmai alátámasztására az alább dokumentumokat vezették:**

1 vagy több napos esetében:

- meghívó vagy plakát, jóváhagyó email

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- forgatókönyv vagy előadói vázlat vagy ppt.,
- programleírás,
- tematika, napló,
- jelenléti ív,
- fotódokumentáció,
- szakmai beszámoló

Képzések esetében: beszerzéshez kapcsolódó műszaki specifikáció szerint

- jelentkezési lap,
- jelenléti ív, fotók, vagy Képzői igazolás a jelenlétről
- tematika,
- felnőttképzési szerződés,
- tanúsítvány/bizonyítvány
- szakmai beszámoló
- ESZA (bemeneti-kimeneti) kérdőív

4. A projekt számszerűsített célértékei (indikátor, műszaki-szakmai elvárások)

4.1 Indikátor teljesülés projekt záráskor

EFOP-392-16-2017-00007- záró értékek 2020. 08.31.			
Indikátor neve	**Elvárás (fő)**	**Teljesítés összes (fő)**	**Nő (fő)**
Támogatott programban részt vett tanulók	**600**	**2308**	**1155**
Informális és nem formális képzésben részt vevő tanulók	**400**	**2308**	**1155**
Humán dolgozók képzésben résztvevők száma	**120**	**134**	**115**
Humán dolgozók tanúsítványt szerzők száma	**100**	**133**	**114**

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Program elhagyásának időpontjában képesítést szerzők száma	500	612	491

4.2. Műszaki szakmai elvárások teljesülés projekt záráskor

Záró érték 2020.08.31.	Projektszintű elvárás	Projektszintű teljesülés	
Műszaki-szakmai elvárások	Összes (fő)	Összeses (fő)	Nő (fő)
A projekt valamely programelemébe bevont személyek	2013	4671	2571
Humán szolgáltatók között létrejött megállapodások száma	5 db	29	nr
Adatbázisba felvett szakemberek	50	80	69
Képzésen részt vett humán dolgozók	50	134	115
Alap- és kulcs kompetenciák fejlesztése	100	1227	588
Pénzügyi ismeretek programok	25	429	213
Fenntartható fejlődés - ÖKO programok	25	652	354
Ösztöndíj programba bevontak	32	102	67
Komplex óvodafejlesztésbe bevont gyerekek	100	835	382
Komplex óvodafejlesztésbe bevont pedagógusok	15	43	43

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

5. Fenntartás

A pályázati felhívásban foglalt**fenntartási kötelezettséget** a konzorcium a **projektzárást követő 1 évre vonatkozóan az alábbiakban vállalja:**

- legalább egy kapcsolattartásra szolgáló fórum biztosítását (a települések polgármesteri hivatalok tudásmegosztó workshopok)
- adatszolgáltatást a szakmapolitikai szereplők számára
- létrehozott adatbázisok működtetését (a szakértői adatbázis frissítése)
- létrehozott képzési tartalmak fejlesztését, és elérhetővé tételét (Fénykörközösség tananyagfejlesztése a honlapon elérhető: https://www.fenykorkozosseg.hu/kunszentmikls-efop-392-16-2017-0007)
- képzések elérhetővé tételét
- ösztöndíj és mentorrendszer elérhetővé tételét (Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat ösztöndíj rendszerének folytatását).

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE